

Luko Kumwimp Kwapwe Kare Kar Mekia Akwapnámp Kar

Luk te Jisasomp éntér-sámp ramp arop ou mekamp arop mo, tá Juda fi mekamp arop mono. Mao te Grik fi mekamp mér tokwaeráp doktanono.

Jisas narek pok tenánko, wakmwaek 30 yopwar niamp arake fek, Luk mámá buk kumwimpon. Koumteouráp arop Jisaso térerá yárákánko nkeapao maok, Lukén kar farákápapo, Luk te kápae kare kar sámprá mér sámpá akwapea kumwimpon.

Mao te ankwap fi aropao mér sámpanáponoria má kar kumwia, mér tokwaeráp arop Tiofilus-námpok kérépámpón. Mao Jisas te arop kare yakria yae-párák kare níniként kápae kare aropan yaewour, tá mao Kwaro nínik námp kápae kare yénkrá farákápámpán sénámpón.

¹⁻³ Tiofilus, arop taokeyak konap arop tokwae e! Kwaro nkwakwe make ankank yino yakáp námp mekmékir térempan, arop ankwap fárakapao am ankankan wokwaekia koropea oukoumwan nkeaka, arop kápae kareran Kwaromp Kar érik farákápriaka yinan kor am ankankan farákáp napon. Aerapo, kápae kare aropao am fek nínik tokwaeaka, ono kumwi naerá nínikia, am ankank ponankor kumwi napao maok, oukoumwan pwi kari yak mono. Aenámpantá, ono wokwaek, am ankank kápae kare fi kare mokoponrá mér naeria fwapnae karia turunkwapia, oukoumwan ono

fwapokwapia kumwi namp te wokwaek kar kropámp niamp pourourápono. Aempan ono má kar waráp por kumwi nampono. ⁴ Amo mámá kar nkea amwan wokwaek farákápap kar, am te kare karonorá mér nanapon.

Enselo Sekaraian ‘Jon korop naenámp’rá sénámp kar

⁵ Heroto apár Judiamp king yakámp fek, pris yakámp arop e te Sekaraia. Mao te ounáp Abaija fekamp pris fi yak námpono. Maomp yupu te pris taokeyaknámp arop Aron yakámp fi mekamp. Maomp e te Elisabet. ⁶ Am anánkwap te Kwaro nkemp fek te yae-párák kare yak. Aeria maok, Kwar Tokwaeramp ponankor loaok, tá Kwaromp ponankor karwaok yárák nepara, mao nke námp fek kwatae niník nep yak mono. ⁷ Aenámpao maok, Elisabet te mapo yakámpara, am anánkwap te tárapá samp mo, yakeaka wae tékénou.

⁸ Pris tére konap arop fákáre koropea maok, Sekaraia kor Kwaro nke námp fek pris tére. ⁹ Am fárakap wa mokop Kwaromp Nap Aokore Yiki Kor mek tére naenámpaoean nke mwaria satu pilai. Takria maok, Sekaraian ‘Oukoumwan te amo tére nanap kenono’rá sérapo maok, Sekaraia wae lotu nap tokwae Aokore Yiki Kor mek youmpea, am aokore mek Kwar Tokwaerampor paura nánákáre yankap naeria. ¹⁰ Paura nánákáre yankap naenámp ke fek kápae kare arop koropea apárok néntépá yakápria Kwarén kar toropwaprá yakápapo maok, Sekaraia paura nánákáre alta fek yankap naeria youmpea nke nánko maok, ¹¹ alta

---

◊ 1:9: Kis 30:7-8

yak námp fek Kwar Tokwaeramp ensel yae-párák mwaek am fek fokopeyakánko,¹² nkea korokopea apápimp.¹³ Aenánko maok, enselo Sekaraian sérá, “Sekaraia, amo apápi kwapono. Kwar te amo táráp sápaeria toropwapnap kar te wae wawi námpono. Waráp yupu Elisabet te poumou-táráp sámpeanánko maok, amo maomp e tákapria te ‘Jon’ ri papampo.¹⁴ Nánkár am táráp tankeanánko, amoku kor yonkwae kárampriaka warákár napo maok, fikamp arop kápae kare am korop námp táman nkeaka warákár mwanapon.¹⁵ Mao oukoumwan éntupwaromp yare mek yak námp fek Yiki Kor Spiritao maomp pourouk woukoupá yak naenámon. Am feknámpia ankár takrá akwapea, mao Kwaro nke námp fek Kwaromp arop tokwae kwapwe yak naenámpara, wain ént ntia mánmán ént ankwap fár mo. ¹⁶ Mao Kwaromp kar farákáp nánko, Israel fi mekamp arop kápae kare wawiaka warko náráp Kwar Tokwaeraonámpok arári korop mwanapono.¹⁷ Mao te Elaijamp níník ntia kárákáre niamp sámpeaka Tokwae Kar wakmwaek korop naenámp fek mekia akwap naenámon. ‘Naropwaryaenáp ntia tárápu nonopok ankárankamp níník fek yakáp kip'rá sénaenámon. Tá mao kar ták-sir konap aropamp níník fwapokwap nánko, yae-párák kare aropamp níník kwapwe sámp mwanapon. Takria mao arop fárakapan nánaprá páarakop nánko, am fárakap Tokwae Karao korop naenámp nánaprá yakáp mwanapon.’ Am enselo arakrá sérimpon.¹⁸

¹⁸ Sekaraia enselén turunkrá, “Ono wae mér

---

¹² **1:15:** Nam 6:2-3   ¹³ **1:17:** Mal 4:5-6; Mt 11:14; 17:11-13

pourou, onomp yupurao kor waeman énénkér mér pourou nemp tane, ono te mokopia am kar karenorá mér nanampon?”

¹⁹ Aeránko maok, enselo sérrá, “Ono Kwarént yak konamp Gebrielono. Kwar námoku onan amwan, má kar kwapwe farákápaeria sámp-kérép nánko, ono ékiaka sénampono. ²⁰ Aeno amo onomp kar wawia ‘Karenorá’ sér mo napo te, waráp top kor kéri yak nánko, amo te kar sér mono, akwapeaka ono má sénamp ankank koropnámp ke fek warko waráp top kor fwap naenámpón. Ono sénamp kar máte kare kar tak naenámpán sénampono.”

²¹ Koumteouráp arop Sekaraian yépékrá yakáprá niníkrá, “Máte apae ankank korop nánko, mao Nap Aokore Yiki Kor mek youmpea am mek youpoukwap yakreane?” ²² Makrá yakáp napo, Sekaraia am meknámp mank nánko, nkeapo maok, kar sér mo, yae fek saráp yénkánko, nkea méria maok, “Mao te Nap Aokore Yiki Kor mek mwar pourouráp ankank nkea karane! Top kor kéri yak námpono!”

²³ Wakmwaek Sekaraia pris tére térea pwarará námokuráp némpouk akwap. ²⁴ Aenko maok, maomp yupu Elisabet te wae tárap yororia maok, éntik yunk te érik yárak mo, nap mek saráp yakrá niníkia arakrá sér, ²⁵ “Ono wokwaek te mapo yak nanko, onan sérar napo, pwarápae tokwaeampán maok, Kwar Tokwaerao onan aropompria yae-wourianánko, ono tárap yak namp te koumteouráp aropao nke nap fek te, ono pwarápae yak mono.”

*Enselo Marian ‘Amo Jisas sámp nanapono’ rimp
kar*

²⁶ Elisabet táráp yak námp tokwampok yunk akwap tenánko, Kwaro ensel Gebrielén, apár Galili mekamp taun Nasaret mek akwapaeria sámp-kérép. ²⁷ Mao yupu énki ankárrankan kar farákáp naeria akwap. Am yupu e te Maria. Mao Josepomp nap mek tank naenámpria kar yoroi tariap. Am Josep te King Devit yakámp fimekampono. ²⁸ Gebrielo maonámpok akwapea sérrá, “Ae! Maria! Tokwae Karao amwan nkea warákárriaka, amont yak námpono.”

²⁹ Maria am kar wará yárakrá ninik tokwae. Aeriaka, “Onan te apaerá sériane? Am te mokop naenámp karaniane?”

³⁰ Aeránko maok, enselo sérrá, “Maria, amo te apápi kwapon. Kwaromp ninik te amwan warákár námpon. ³¹ Amo wawae! Amo wakmwaek te poumou-táráp yakeaka tank nanapono. Amo maomp e tákapria te ‘Jisas’ ri papampo. ³²

³² Mao te arop éréképea tank naenámp. Aeriaka man ninikria sérarrá:
‘Mao te yámar mekamp
Kwar Kárákáre Koramp Tárápono’rá sér
mwanapon.

Aenapo maok,
Kwar Tokwaerao man maomp ounáp
Deviténimpnámp taknámp

Israelomp king yoroi pap naenámp.

³³ Mao te king yakriaka,
Jekop yakámp fi éréképea yaká yakria maok,

²⁸ 1:27: Mt 1:18   ³¹ 1:31: Mt 1:21

Am king yak námp te pwar mo,
Ankár yaká yak naenámpón.” ³⁵

³⁴ Maria enselén sérrá, “Am te mokopia nanampono? Ono oukoumwan poumou nap mek tank mo namp tene.”

³⁵ Aeránko maok, enselo maomp kar pwarokwaprá sérrá,
“Yiki Kor Spiritao amonapok koropeanánko,
yámar mekamp Kwaromp kárakáre tokwaerao waráp pourouk woukoupá yak naenámpón.
Aenánko maok, wakmwaek amo am táráp tank napo,
Man am fákárerao níníkria sérrá,
‘Kwar Kárakáre Koramp Tárápono’rá sér mwanapon.” ³⁶

³⁶ Ono amwan ankwap kar sénamp te wawae:
Waráp ankwapwaráp Elisabeto kor wae mér pourou námpao maok, mao kor poumou-táráp yare mek yak námpono. Wokwaek kar aropao man sérarrá, ‘Mao te táráp sámp mo, mapo yak námpono’ riapan maok, oukoumwan te wae táráp yare mek yak nánko, tokwampok yunki yak námpono. ³⁷ Kwaro nkvakwe make ankank yoro naenámp te, man kour-sinaenámp kánanke yak mono.

³⁸ Enselo am séria pwaránko maok, Maria enselén sérrá, “Ono te Tokwae Karamp tére konamp yupu ara, mao amo onan sénapnámp taknámp tak naeria te fwap tak naenámpón.” Aerá séránko maok, enselo wae man pwarará akwapámpon.

Maria akwapeaka Elisabetén nkemp kar

---

³⁵ **1:33:** 2 Sml 7:12-16; Ais 9:7   ³⁶ **1:35:** Mt 1:20

39 Aenko maok, am ke fek táman Maria koupour taun Nasaret meknámp fárámprá apár Judia mek akwapea faonkwekamp némpouk **40** Sekaraiamp nap mek youmpea Elisabetén ‘Gude’ nánko maok, **41** Elisabet te am kar wa nánko maok, táráp Elisabetomp yare mek kukur. Aenko maok, Yiki Kor Spiritao Elisabetomp níník mek tokwae yakánko maok, **42** Elisabeto Marian tae fek sérrá, “Kwaro ankwap koumteouan yaewour nánko warákár konap te, oukoumwan amwan sánknámp warákár tokwae támao kámákár akwap námpono. Waráp yare mek yaknámp tárápao kor ourour tokwaerápono. **43** Ono te apae kwapwe nanko, onomp Kwar Tokwaeramp éntupwar koropea onan nkeriane? **44** Ono waráp kar wa nanko, onomp yare mek yaknámp táráp warákárria kukur námpón. **45** Kwaro amwan sérinámp kar wawia kare korop naenámpria mér napara, warákárampo.” Elisabet Marian arakrá sérimpon.

Maria Kwaromp e sakapnámp tár kar

46-48 Aeránko maok, Maria sérrá,
“Ono te párák Kwaromp tére konamp
yupu kwataerao maok,
mao námoku onan níníkia aropomp námpantá,
ono te Tokwae Karan aesiorá fáparáka waeaka,
onan warámpnámp Kwarén
yonkwae kárámpria warákár nampon.
Takia nanko maok,
arop ponankor
oukoumwania akwapea nánkárap kor
Kwaro onan warákár tokwae sápnámp táman

sérar mwanapon. ☩ ☩

49 Yiki kor kwapweráp Kwar Kárákáre Tokwaerao onan yaewour tokwae kwapwe námpon.

50 Mao éréképeanámp arop te ankár maomp karwaok tukupea napo, maomp tárápuao kor takrá tukupeaka, appeyaenápo kor ankár takrá tukup napo, Kwaromp aropomp am fárakapént yak naenámpón. ☩

51 Arop, yino wae mér námpria námokuráp ninik fek paokopiap aropan te Kwaro náráp kárákáre tokwae fek am fárakapan yéréperá kérép konámpono.

52 Mao kárákáre kor king fárakapan apárok néri kákrá, párák yakápnap aropan kingén námp niamp yae-páráki kák námpon. ☩

53 Aea fákeyakrá yae-porokwenap aropan kwapwe kare ankanck nénkria, ankanck tokwaeráp arop fárakapan kwaporok tirá kérépámpon. ☩

54-55 Mao nomp ouyaenápén sérimpnámp koropea náráp tére konap arop Israelén yaewouriaka, mao Abrahamén níkiaka aropompi námp te, koropea maomp appeyaenáp fárakapan kor ankár taki yak námpon.” ☩

56 Maria arakrá séri pwarará Elisabetént yinink yunk niamp arake fek yakeaka, wakmwaek warko náráp taun mek arákarrá akwapámp.

✩ 1:46-48: 1 Sml 2:1; Ais 61:10   ✩ 1:46-48: Lu 11:27   ✩ 1:50:

Sng 103:17   ✩ 1:52: 1 Sml 2:7   ✩ 1:53: Sng 107:9   ✩ 1:54-55:

Stt 17:7; Ais 41:8-10; Mai 7:20

Elisabeto Jon sámpámp kar

⁵⁷ Elisabet táráp tank naenámp ke korop nánko maok, mao wae poumou-tárápi tank. ⁵⁸ Aenánko maok, Elisabetomp némpoukamp, maomp firáp arop, Tokwae Karao man aropompnámp kar wawia am fárakapao mént énénki warákáránk.

⁵⁹ Takia maok, yukupuk yae fek táman maok, am arop fárakapao am tárápan yípi fárakap * mwaria, maomp naropwar e ‘Sekaraia’ ri pap mwaria korpapon. ⁶⁰ Aeapo maok, am tárápamp éntupwaro sérrá, “Mono. Yumo man te ‘Jon’ ri papenke.” ⁶¹ Aeránko man sérrá, “Mo. Waráp firáp arop te am eráp arop yak mono.” ⁶² Aea maok, takrá tukupea e mér mwaria naropwarén turunkria yae fek saráp yénkép. ⁶³ Aeapo maok, maomp top kor oukoumwan kéri yak nánko, yae fek saráp yénképrá, ‘Yao károkére sápenk’ ria maok, am fek kumwiria arakrá sér, “Maomp e te Jon nono.” Aeránko maok, am fárakapao nínik tokwae. ⁶⁴ Aeapo maok, oukoumwan kar táman Sekaraia warko kar séria maok, Kwaromp e sakapámpón. ⁶⁵ Aenko maok, maomp népekamp arop nkerá kokorokor. Aeria maok, am kar te apár Judia mek you mekmwaekamp némp-némp akwapámpón. ⁶⁶ Ae naenko, arop ponankor am kar waria nínik tokwaeaka arakrá sér, “Wakmwaek am táráp te mokope arop yak naenámpono?” Am fárakap te wae mér, Tokwae Karamp kárákáre te mént yak námpono.

---

* **1:59:** ‘Yípi fárakapnámp’an “Juda Tére konap Nínik” Buk 2 kware 65 fekamp kar nkeae.   ^{60:} Stt 17:12; Lu 1:13

Sekaraia Kwaromp e sakapnámp tár kar

67 Aerapo maok, Yiki Kor Spiritao ékia maomp naropwar Sekaraiamp pourouk woukoupeyakánko maok, Sekaraia profet kar fek sérrá,

68 “Nomo Israelomp Kwar Tokwaeramp e sámpea sakap mwaro.

Am te apaeria námpañape mao náráp fi koumteouráp arop nomwan koropea yaewour ri-aka

nomwan warko éréképea fwapia kák námpón.

69 Kwaromp tére arop Devit yakámp fi mek kárakáre kor arop ankárankamp

nomwan warko éréképanoria pap námpón.

70 Kwaromp e tokwaeráp profet fákárerao maomp kar wariaka am táman sérrá:

71 ‘Mao te nomwan younkwe sirarrá yopornap arop fákáreramp yaekamp warko érékép naenámpono.’ [✡]

72 Am takámp te, Kwar te nomp ouyaenápén aropompiaka yaewourimpon. Mao wokwaek kar ‘Yiráp por tak nanamp’rá sérimp kontrak kárakáre te oukoumwan níki-samp yak námpón.

73 Mao nomp ounáp Abrahamén kare kar sérimp te, oukoumwan kor wokwaek sérimpnámp taknámp kare kar nomwan yaewour naenámpón. [✡]

74 Mao te nomwan yopor aropamp yae kwae mekamp érékép námpara,

[✡] **1:71:** Sng 106:10   [✡] **1:73:** Stt 17:7; 22:16-17

nomo te apáp mono,
ankár man loturá yakáp mwanámpono.

75 Nomo yiki yakápnámp ke fek ponankor
mao nke námp fek, yiki kare nínik fek
yaé-párák kare térerá paokop mwanámpón.

Sekaraia Kwarén warákarea pwarará náráp
tárápan sérrá,

76 “Onomp táráp e! Wakmwaek te arop ponankor
amwan

‘Narek Kari Yagnámp Kwaromp profet’rá sér
mwanapon.

Amo mekia akwapria Tokwae Karamp muae
nánap nanapon. **◊**

77 Amo maomp koumteouráp arop fárakapan
‘Kwaro yiráp kwatae ninik tirá épéria,
warko érékép naenámp’rá farákáp nanapon.

78 Kwaro nomwan yonkwae touweriaka
porokwe kare fek i konámpón:

Mao te yámar mekamp wakor wae
nomonámpok sámp-kérép nánko,

79 nomo kiríkipmek yakápria
sumpwi mwaria waenámp arop fárakap
nomwan wae sáp námpon.

Mao nomwan muae yénkép nánko,
nomo yaé-párák yonkwae porokwe nínikaok
tukup mwanámpón.” **◊**

Sekaraia te am karan arakrá farákápámpón.

80 Wakmwaek am táráp téképria maok, maomp
waemp wae kárakáreria nínik kour sámpéa mao te
apár mwar mek yakea, wakmwaek Israel fi nke
mwanap fek érik korop naenámpón. **◊**

◊ 1:76: Ais 40:3; Mt 3:3; 11:10   **◊ 1:79:** Ais 60:1-2; 9:2; Mt 4:16;
Jo 8:12   **◊ 1:80:** Mt 3:1-6

2

Maria Jisas tankámp kar

¹ Maria mao tárap tank naenámp ke fek maok, Rom mekamp King Sisar Ogastus lo papea sérrá, “Ono koumteouráp arop ponankor e ti nanampono.” ² Mámá te manénkir kar oukoumwan e ti mo fek tiapono. Am ke fek te Kwirinius apár tokwae Siria mek kiap tokwae yoroi yakámp. ³ Aemantá maok, koumteouráp arop ponankor námokuráp némpouk e tianoria tukup.

⁴ Josep te Devit yakámp fimekampao námp kwamp maok, mao Galili mekamp mao yaknámp am taun Nasaret pwarará, Devitomp némpouk apár Judia mekamp taun Betlehem mek akwapámp. ⁵ Mao te náráp yupu Maria arop yarerápan, nomp e tianoria warámpea akwap. ☲

⁶⁻⁷ Am anánkwap am fek yakepo maok, Maria tárap tank naerianámp ke fek maok, Betlehem mek koropea nke nepo, arop néntép konap nap kápae te wae aropao pwi yak. Aemantá maok, Josep ntia Maria nap oupourounkrá akwapeaka bulmakaump nap mek am mek yak. Aeneapo maok, Maria tárap tank naenámp ke fek maok, nae-tárap poumou-tárap tankea, waempyam fek yarokwapea bulmakau maonk pwae fári konap bokis mek am mek papámon.

Ensel fákáre sipsip taokeyakáp konap arop fárákapan sériap kar

⁸ Am taun Betlehem yarápae fek aop mwaek sipsip wun i konap aropao náráp sipsipantá kumuruk yérékrá yakápap. ⁹ Aenapo maok, Tokwae

---

✡ 2:5: Jo 7:42

Karamp ensel maonapok koropánko maok, am fek táman Tokwae Karamp wae tokwae tákapá yak naenko maok, am aropao apáp tirink. ¹⁰ Aeapo maok, am enselo am fárakapan sérrá, “Yumo te apápi kwapono. Wawenke! Ono yumwan kar kwapwe kare farákáprá korop nampono. Am tak namp te, arop ponankor warákár mwanapono. ¹¹ Mámá yae fek táman Devitomp taun mek yupu ankáralk táráp sámp námpono. Mao te yumwan warko érékép naenámp aropono. Mao te Krais Tokwae Karono. ¹² Yumo te aran nkeaka mér kipo: Táráp waempyam mek papea yarokwapea bulmakaump maonk pwae fári konap bokis mek páte nánko amp námp aráne!”

¹³ Enselo makrá séránko maok, koupour kar yámar mekamp ensel fopwakwap fopwakwap koropeaka, am enselént yakápria maok, Kwaromp e sakapria sérrá,

¹⁴ “Yámar mek tokwae narek karaok yagnámp Kwaromp e narek sampok mwaro!

Kwaro warákárnámp apárokamp arop ankwap fárakapan

man yonkwae porokwe sánk naenámpón.”

Sipsip wun i konap arop Jisasén nkeap kar

¹⁵ Am ensel fákárerao am fárakapan pwarará warko yámar mek pokapo maok, sipsip wun i konap arop fárakapao arakrá sér, “Oukoumwan nomo Betlehem mek tukupea, Kwaro nomwan wae yénképnámp ankankan nke mwaro.” ¹⁶ Aeria maok, koupour tukupea nkeapo, Maria ntiaka Josep yakepo maok, táráp te bulmakau apwar pwae félér i konap bokis mek amp. ¹⁷ Aenánko,

am fárakapao am táráp nkeaka maok, enselo am tárápao naenámp tére sérinámp karan am mwaek yakápnap aropan farákápapono. ¹⁸ Aeapo maok, arop ponankor am sipsip wun i konap aropamp kar waria maok, kokorokoriap. ¹⁹ Aeno Maria námoku te am kar ankár ponankor ninik mek tia niki-samp yakámpon. ²⁰ Táte sipsip wunnap arop fárakap te am kápae kare ankank enselo séránko wawia nkeap táman, Kwarén warákáriaka náráp sipsip yakápnap mwaek arári tukupria Kwaromp e sakaprá tukupapon.

Jisasomp e ták-papap kar

²¹ Manénkir éntupwar oukoumwan arop yoro mo nánko, enselo Jisasomp e ták-papámpón. Aempaŋ maok, wakmwaek éntupwaro am táráp tankeaka yukupuki yakeanánko maok, am tárápamp yipi fárakapea maok, man ‘Jisas’ ri papapon.

Simeon ntiaka Ana lotu nap tokwae mek Jisasén nkep kar

²²⁻²⁴ Me koum sik Kwaro Mosesén kar sánkámp te ará, “Éntupwaryeañáp poumou-táráp nae-táráp sámp napo te, éntupwar naropwaro am táráp Kwarén sánk kipo.” Kwaromp Kar ankwap arakrá sér, “Yumo táráp tankea nap kwamp te, ant anánkaopwe Kwarén sánk mwanapono. Am mo nánko te, ant morok wourékam kánanke anánkaopwe sánk mwanapono.” Am loao sénámpnámp taknámp, éntupwar ntia táráp wae éntupia, am anánkwapao am lo karwaokrá

Jerusalem mek akwapea táráp Kwarén sánkria,
ant ofa sánkep. [◊]

²⁵ Jerusalem mek yaknámp arop mér, maomp e te Simeon. Am arop te yae-párák kareria Kwarén lotu i konámp. Aeria Israel firan warko érékép naenámp arop korop naeanrá yépékrá yak. Aenánko man te Yiki Kor Spiritao oupouroupá yakámpono. ²⁶ Am Yiki Kor Spiritao am aropan wokwaek kar sérrá, “Amo te oukoumwan sumpwi mo, yiki yakria Kraisén nke nanapono.” ²⁷ Táte Jisasomp éntupwar naropwar man sámpá koropea loao sénámpnámp taknámp Kwarén sánk neria Lotu Nap Tokwae mek koropepo maok, am Simeonén Kwaromp Yiki Kor Spiritao séránko, mao kor lotu nap tokwae mek youmpámp. ²⁸ Aeria maok, Simeono Jisas kakapea yaek sampeyakrá Kwaromp e sakapria sérrá,

²⁹⁻³² “Tokwae Kar e! Amo onan wokwaek sériapan am arop amo apárokamp arop érékép naenámpria sámp-kérép napo, ono wae nke nampono.

Amo am arop te kápae kare arop fi
nke nap fek wae nánapi pwar napono.
Am arop te wae tokwae kwapwe ara,
mao te apárokamp arop ankwap fi ponankoran yokoránko,
am arop fi ponankor Kwaromp níník mér mwanapon.

Táte waráp wae waráp Israel firént yak nánko,
arop ankwap firaو nke nap fek
kwapwe kare naenámpo.

[◊] **2:22-24:** Wkp 12:1-4,8; Kis 13:2,12-15

Makiaka ono waráp tére konamp arop fwap ouk-
oumwan
yonkxae porokwe fek sumpwi nanampono.” ☩ ☩

³³ Jisasomp éntupwar naropwar Simeon sénámp
kar táman nínik tokxae nepo maok, ³⁴⁻³⁵ Simeono
am anánkwapan Kwar ourour sánkanoria Kwarén
sériaka, Jisasomp éntupwar Marian arakrá sér,
“Ae! Amo wawae.

Kwaro mámá táráp nánapia sámp-kérép námp te,
arop Israel ankwap fárakap maomp kar ták-sinap
kwatae tukup napo,
ankwap fárakap maomp kar wawia warákár nap
te,

am fárakapan kor éréképeanánko,
yaé-párák yakáp mwanapria ninámpón.

Mao te érik fokopeyakrá yénkép nánko maok,
kápaé kare aropamp nínik mek yaknámp
kwatae nínik érik farákár naenámpón.

Amwan kor oumpnámp párakap nánko,
yonkxae touwea wae nanapono.” ☩

³⁶ Simeono am kar séria pwaránko maok, profet
yupu ankwap yak námp, maomp e te Ana. Mao te
Asa yakámp fi mekamp, Fanuelomp namom. Wok-
waek te poumou nap mek tankea yakámp yop-
war te fákánek yopwar. ³⁷ Wakmwaek poumarop
sumpwi tenánko maok, kae yakrá koropea ouk-
oumwan mao yaknámp yopwar ponankor te 84
yopwar. Aenámpara, wae mér kare. Mao te
ankwap nínikaok mono, ankár, Kwarén yaé-párák
kar toropwap nanampria fir wuriria kápaé kare

✩ 2:29-32: Ais 52:10   ✩ 2:29-32: Ais 49:6; Jo 8:12   ✩ 2:34-35:
Ais 8:14; 1 Ko 1:23; 1 Pi 2:6-8

por lotu nap tokwae mek akwap ko, kar torop-wap i konámpono. Aeria maok, Kwaromp tére námp te ankár kumur yámar méntép tére saráp yak konámpono. ³⁸ Mao kor am ke fek Jisasomp wonae fik korop riaka, Kwarén ‘Aesio’rá sérimpono. Mao te Kwaro Jerusalem mekamp arop fárakapan warko érékép naenámpria yépékrá yakápnap arop fárakapan am tárapao korop námpan farákápámpono.

Josep Nasaret mek arákarrá akwapámp kar

³⁹ Aenánko maok, am anánkwapao Kwaro sérimp karwaok lotu nap tokwae mek takrá térea pwarará, warko distrik Galili mekamp taun Nasaret mek akwap. ⁴⁰ Aeanepo maok, am tárap wae téképria kárákáre sámpria maok, yonkuae kour kwapwe nánko, Kwaro man níki yakrá yaewourrá yakámpón.

Jisas wae éri tae morokria Kwaromp lotu nap tokwae mek akwapámp kar

⁴¹ Jisasomp éntupwar naropwar te yopwar méntép Kwarén loturia Pasova * Yae Tokwae nke neria Jerusalem mek akwap konep. ⁴² Jisas wae éntér-sámpramp yopwar yak nánko maok, am anánkwap wokwaek i konepnámp taknámp, akwapriaka Jisasén warámpea Jerusalem mek akwapepono. ⁴³ Tá wakmwaek Pasova Yae wae ponankor pwaránko maok, wae anánkwap náráp nouroup fárakapént némpouk arákarrá akwap nepo maok, Jisas te oukoumwan Jerusalem mek

---

* 2:37: 1 Ti 5:5   * 2:39: Mt 2:23   * 2:41: ‘Pasova’: Matyu 26:17 fekamp kar fi fek nkeae.   * 2:41: Kis 12:1-14,24-27

yak. Tá éntupwar naropwar te Jisas Jerusalem mek yak námp mér mo. ⁴⁴ Anánkwapamp ninik te, Jisas wae náráp nouroup ankwap fárakapént akwap námpan mpwe. Aeria maok, am anánkwap te wae ankárarkamp yámar akwapea, kumuránko náráp nouroup arop ou mek Jisas yak mákeanria oupourounk. ⁴⁵ Am anánkwapao oupourounkepo maok, Jisasén nke mono. Aeria maok, am anánkwap warko Jerusalem mek man oupourounkrá akwap. ⁴⁶ Jisasén oupourounkep te yininki yakea maok, wakmwaek nkepo, Jisas lotu nap tokwae mek yak. Mao te tisa fákáre ou mek kuk mek tankrá, am fárakapamp kar wará turunkuprá tank. ⁴⁷ Aenánko maok, arop ponankor Jisaso ninik kour fek am arop fárakapamp kar pwarokwaprá sénámp kar wariaka kokorokor. ⁴⁸ Am anánkwap wae akwapea Jisasén nkeaka korokop. Tá éntupwaro man sérrá, “Táráp e! Amo apaeritea yinan tak rape? Waráp éntupwar naropwar yino amwan yonkxae sakáp tokwaeria amwan oupourounk nempono.” ⁴⁹ Nopok mao éntupwar naropwarén sérrá, “Yumo apaerá onan oupourounk repe? Ono te ankár onomp Naropwaromp nap mek yak nanamp te, yumo mér mák nepono?” ⁵⁰ Aerá sénámp kar fi am te mér mono.

⁵¹ Táte wae mao náráp éntupwar naropwarént warko arákarrá, Nasaret mek tukupea kápae kare por mao te éntupwar naropwaromp karwaokrá yak nápon. Aenánko, éntupwar te Jisas sérarnámp kápae kare kar te ninik mek sámpea nikisampeyak. ⁵² Táte Jisaso wae tékép nánko maok,

maomp yonkxae kour te kwapwe kare kare.
Aenánko maok, Kwar Tokwaerao nkea warákár tokwae, tá aropao kor nkea, man warákár tokwae.

3

Ént mek énér i konámp Jono farákápnámp kar

¹ Taiberius 15 yopwar fek Sisar yak nánko, Pontius Pailat Judia distrik mek Gavman Tokwae yak. Am ke fek te Herot distrik Galili poukeyakánko, maomp naenáp Filip distrik Ituria, Trakonitis poukeyak, tá Lisanias distrik Abilene poukeyakámpono. ² Táte Anas ntia Kaiafas pris taokeyakep arop yak. Aeapo maok, am ke fek Jon Sekaraiamp táráp arop yak mo apár mek akwapá yak nánko, Kwaro náráp kar man sánk. ³ Aenánko maok, Jon ént Jordan mekamp apár mek am mwaek yárakrá koumteouráp aropan ‘Yumo te yiráp kwatae ninik pwarará ént mek nér napo, Kwaro yiráp kwatae ninik tirá épérano’ ria kar farákáp. ⁴ Profet Aisaia kumwinámp buk fek am kar yak námp te ará:

“Arop yak mo apár meknámp arop ankárankao wumwirá,

‘Kwar Tokxae korop naenámp mwae nánapria fwapokwabenke.

⁵ Apár wi yakápnámp tokoprá,
faonkwe furuk popomprá,

kápae kare mwae kup korokorenámp ékékérrá yumwia waenámp tirá épéria fwapi pwarenke.

[◊] 3:3: Ap 13:24; 19:4

6 Aeria maok, Kwaro nomwan érékép naeria tére námp ponankor arop fwap nke mwanapon.”⁵

7 Aeránko maok, kápae kare koumteouráp arop, Jono ént mek nérrá kákanoria korop napo maok, mao sérrá, “Yumo fou-tákam niamp aropono! Yumo yiráp kwatae niník taki fákeyakápria ént mek néria napo, Kwaro yumwan yopor mo naenámpria nape? **8** Yumo yae-párák kare paokop nap fek kwatae niník younkwe mwaek sîrarrá Kwaronámpok korop nap érik yénképano. Tá yumoku kok sérarrá, ‘Yino Abrahamomp ou fekamp tárápu ara, yinan Kwar te yopor mo, fwap naenámpan mpwe’ kwapono. Aerá sénapan ono yumwan sérrá: Kwar yumwan wampwe kwaeri pwarará, fwap mámá yumwi kápae karean Abrahamomp tárápu arárria kák naenámpono.’⁶

9 Ankomwar wae yao karámp naenámp nánapi yak námpono. Yao ponankor kwapwe kare ki tank mo i konámp te, kar-tokopea yaomwi mek épér mwanapono.”⁷

10 Aerá séránko maok, arop ponankor man turunkrá, “Ae te yino mokop mwanámpono?”

11 Aerapo maok, nopal Jono am fárakapan sérrá, “Arop siot anánkaopwe námp kwamp te, arop ankwapao mo nánko te ankwap man sânkano. Táte arop ankwapao fir mo nánko, yumo fir tank nánko te man sânk kipo.”

12 Takis sámp konap arop ankwap fárakapao kuri ént mek nér mwaria koropea maok, Jonén sérrá, “Tisa, yino te mokop mwanámpono?”⁸ **13** Tá

⁵ **3:6:** Ais 40:3-5   ⁶ **3:8:** Ap 26:20; Jo 8:39   ⁷ **3:9:** Mt 7:15-20

⁸ **3:12:** Lu 7:29

Jono am fárakapan nopo sérrá, “Yumo takis mani sámp mwaria te, ankár gavmano sérinámp kare fek saráp sámp kipo. Yumo yiráp ninik fek am kámakkarrá sámp kwapon.”

¹⁴ Soldia ankwap fákárerao kor man turunkrá, “Yino te apae mokop mwánápon?” Jono nopo am fárakapan sérrá, “Yumo aropan fupukrá maomp yaekamp mani pouroukoupria, aropan kwekárrá koti kwapon. Yumoku yiráp tére fekamp mani sámp nap te, wae támaonoria warákár kipo.”

¹⁵ Aeránko maok, koumteouráp aropao maomp yonkwae kour kwapwe nke maok, ninik tokwaeria sérrá, “Jon máte Krais támaoi kane?” ¹⁶ Aerapo maok, Jono wawia nopo kar pwarokwaprá sérrá, “Ono yumwan ént kar fek ént mek nérrá kák nampono. Nánkár wakmwaek arop ankwap korop námpao maok, maomp kárákáre te onomp kárákáreran kámakkár akwap námpo. Ono te apárok kánanke kare nampara, maomp pukamp su fekamp paok aokorop nanamp pwi mo nampono. Mao te yumwan Yiki Kor Spirit ntiaka yaomwi fek nérrá kák naenámpo.

¹⁷ ¹⁵ Mao námokuráp sabol yaek sayakrá, wit yorokwaerá narek éperrá tiri poporokomprá, wit kare wit koupoukour konap nap mek kákea pwarará, tiri te ankár torokwar mo i konámp yaomwi mek yank naenámpo.”

¹⁸ ¹⁶ Jon kápae kare karan kor koumteouráp arop méranáponoria farákápria maok, Kwaromp Kwapwe Kar farákápámpo.

Jono Herotomp kwatae ninik érik sérimp kar

---

¹⁵ **3:16:** Jo 3:28; Ap 1:5; 13:25

¹⁹ Aeria maok, tátē Jono arop poukeyak konámp arop tokwae Herotén yoporimp te maomp nánaeramp yupu Herodias námoku sámpea yakria maok, ankwap kápae kare kwatae ninik nánko, man yopori námpono. ²⁰ Tátē Herot kwatae ninik ankwap yumuntuk pap námp te, Jonén kalabus mek pap námp aránon. [◊]

Jono Jisasén ént mek anámpá papámp kar

²¹ Heroto Jonén oukoumwan fákapá pap monámp fek, koumteouráp arop Jon ént mek nérrá kákámp fek Jisaso kor koropea ént mek anámp. Ént mek anámpea pwatea, Kwarén kar toropwaprá yak nánko maok, yámar me fákárámp akwap. ²² Aenánko maok, am meknámp Yiki Kor Spirit ék. Aropao am nke napo maok, ant yuriamp pourou niampa Jisasomp pourouk éká tank. Aenánko maok, yámar meknámp arop kar niamp wumwiria sérrá, “Amo te onokump tárápono. Amo kwapwe kare nap te, ono amwan warákár tokwaeria yonkwae kárámp nampono.” [◊]

Jisasomp appeyaenápfákáreramp e

Matyu 1:1-17

²³ Jisaso wae 30 yopwaria tére naerianánko maok, koumteouráp aropamp ninik te, mao te Josepomp tárápan mpweapon:

Josep am te Helimp táráp.

²⁴ Heli te Matatomp táráp.

Matat te Livaimp táráp.

Livai te Melkimp táráp.

^{◊ 3:19:} Mt 3:11-12; Mk 1:7-8; Jo 1:24-34   ^{◊ 3:20:} Mt 14:3-4; Mk 6:17-18   ^{◊ 3:22:} Mt 17:5; Lu 9:35; Jo 1:32-34

Melki te Janaimp táráp.
 Janai te Josepomp táráp.
²⁵ Josep te Matatiasomp táráp.
 Matatias te Amosomp táráp.
 Amos te Nahumomp táráp.
 Nahum te Eslimp táráp.
 Esli te Nagaimp táráp.
²⁶ Nagai te Matomp táráp.
 Mat te Matatiasomp táráp.
 Matatias te Semenomp táráp.
 Semen te Josekomp táráp.
 Josek te Jodamp táráp.
²⁷ Joda te Joananomp táráp.
 Joanan te Resamp táráp.
 Resa te Serubabelomp táráp.
 Serubabel te Sialtielomp táráp.
 Sialtiel te Nerimp táráp.
²⁸ Neri te Melkimp táráp.
 Melki te Adimp táráp.
 Adi te Kosamomp táráp.
 Kosam te Elmadamomp táráp.
 Elmadam te Éromp táráp.
²⁹ Ér te Josuamp táráp.
 Josua te Elieseromp táráp.
 Elieser te Jorimomp táráp.
 Joram te Matatomp táráp.
 Matat te Livaimp táráp.
³⁰ Livai te Simeonomp táráp.
 Simeon te Judamp táráp.
 Juda te Josepomp táráp.
 Josep te Jonamomp táráp.
 Jonam te Eliakimomp táráp.

- 31 Eliakim te Meleamp táráp.
Melea te Menamp táráp.
Mena te Matatamp táráp.
Matata te Natanomp táráp.
Natan te Devitomp táráp.
32 Devit te Jesimp táráp.
Jesi te Obetomp táráp.
Obet te Boasomp táráp.
Boas te Salmonomp táráp.
Salmon te Nasonomp táráp.
33 Nason te Aminadapomp táráp.
Aminadap te Atminomp táráp.
Atmin te Arnimp táráp.
Arni te Hesronomp táráp.
Hesron te Peresomp táráp.
Peres te Judamp táráp.
34 Juda te Jekopomp táráp.
Jekop te Aisakomp táráp.
Aisak te Abrahamomp táráp.
Abraham te Teramp táráp.
Tera te Nahoromp táráp.
35 Nahor te Serukomp táráp.
Seruk te Reump táráp.
Reu te Pelekomp táráp.
Pelek te Eberomp táráp.
Eber te Selamp táráp.
36 Sela te Kainanomp táráp.
Kainan te Arpaksatomp táráp.
Arpaksat te Siemomp táráp.
Siem te Noamp táráp.
Noa te Lamekomp táráp.
37 Lamek te Metuselamp táráp.

Metusela te Inokomp táráp.
 Inok te Jaretomp táráp.
 Jaret te Mahalalelomp táráp.
 Mahalalel te Kainanomp táráp.
³⁸ Kainan te Enosomp táráp.
 Enos te Setomp táráp.
 Set te Adamomp táráp.
 Adam te Kwaromp táráp.

4

Satano Jisasén poupwekápimp kar

¹⁻² Yiki Kor Spirit Jisasén oupoououpá yakánko maok, Jisas ént Jordan pwarará arákarrá akwap. Aenko Yiki Kor Spiritao man warámpea kwar saráp mek sakwapá pwar. Aetenánko maok, mao am kwar saráp mek yiawor fére-sámpramp kumur yakriaka, fir fár mo, akwapea am ke fek nánko, mao yae-porokwe tokwae. ³ Aenánko maok, Satano man poupwekáprá sérrá, “Amo Kwaromp Tárápao nap kwamp te, amo yumwi man sénapo, pan arákareanánko, fárae.” ⁴ Nopok Jisas maomp kar pwarokwaprá sérrá, “Kwaromp Buk fek te arakrá sénámpón: ‘Fir támao mwar te aropan yiki yak sánk mono.’ ” ⁵

⁵ Tá Satano warko Jisasén faonkwe tokwae fek warámpá pokea, mámá apár mekamp taun tokwae ponankor yénképria maok, ⁶ Satano Jisasén sérrá, “Mámá kápae kare kárákáre ntiaka ponankor ankank máte onompono. Ono arop ankwapan sánk naeria te, fwap sánk nanampon. Ouk-oumwan te amwan sánk nae. ⁶ ⁷ Tá amo

⁶ 4:4: Lo 8:3   ⁷ 4:6: Jo 12:31; 14:30

onomp puk mapek Kwaráp torokomprá me wouk-
oupria onan lotu napo te, mámá ankank po-
nankor warápono.” ⁸ Jisas nopol maomp kar
pwarokwaprá sérrá, “Kwaromp Buk fek te arakrá
sénámpón:

‘Amo te waráp Kwar Tokwae Kar ankárankampan
saráp lotuampo.

Tá amo maomp térean saráp téreampo.’ ” ⁹

⁹ Tá warko Satano Jisasén warámpá akwapea
Jerusalem mekamp lotu nap tokwae yumuntuk
narekamp wi fek páteyakrá, man sérrá, “Amo
Kwaromp Tárápao nap kwamp te, mapeknámp
apárok nkawampok far-kirékapae. ¹⁰ Kwaromp Buk
feq arakrá sénámpón:

‘Mao náráp ensel fákáreran sénánko,
amwan yaewourria fwap taokeyak mwanapono.’

¹¹ Tá

‘Amwan mao náráp yaek sampiká apárok pap
napo, amwan yumwirao waráp pu kuae
mek párákap mo, fwapono.’ ” ¹²

¹² Nopol Jisas kar pwarokwaprá sérrá,
“Kwaromp Buk fekamp kar te arakrá sénámpón:
‘Amo waráp Kwar Tokwaeran poupwékápi
kwapono.’ ” ¹³ Satan am poupwékápi námp
takia Jisasén pwarará, nánkárap ankwap fek nke
nanampria yépékrá yak. ¹⁴

*Jisas distrik Galili mek tére sámpámp kar
Matyu 4:12-17,23-24; Mak 1:14-15,39*

¹⁴ Jisaso Yiki Kor Spiritamp kárakáre fek Galili
mek arákarrá akwap. Aenánko mao tére námp te

---

⁸ **4:8:** Lo 6:13   ⁹ **4:11:** Sng 91:11-12   ¹⁰ **4:12:** Lo 6:16; 1 Ko
10:9   ¹¹ **4:13:** Hi 2:18; 4:15

am mekamp némpoukamp arop wae wa napono.
15 Mao te kápaе kare por lotu nap mek koumteouráp aropan kar farákáp nánko, am arop ponankor maomp e sakap.

Nasaret mekamp arop fárakap Jisasén younkwe sirarap kar

Matyu 13:53-58; Mak 6:1-6

16 Jisas wokwaek épér mo fek yakea téképámp taun Nasaret mek akwapea, Juda firamp anepér i konap yae Sabat méntép tak i konámpara, am yae fek lotu nap mek Kwaromp Kar buk fekamp nkerá farákáp naeria youmpea fokopeyak. **17** Aenánko maok, lotu taokeyak konámp aropao man profet Aisaiamp buk sánk nánko, sámpea buk aokpwararea, am mek kumwi oupourounkia nke nánko maok, kar arakrá sénámp yak:

18 “Kwaromp Spirit onan oupouroupá yak námp te,

mao onan, Kwapwe Kare Kar ankank monap aropan

farákáp nanaponoria nánap námpón.

Mao onan sámp-kérép nánko, ék namp te,

kar arakrá farákápaeria námpón:

‘Yumo fákapá yakápnap arop aokor pwarará tukupenke!

Yumo yi wouroumpeyakápnap arop
warko yi firékarrá nkenke.’

Mao onan sámp-kérép nánko, ono ék namp te,
tirá néri fákeyakáp nap mekamp aropan
fwapi pwarará,

19 Kwar Tokwae

náráp arop érékép naenámp ke kwapweran

érik farákáprá séraeria ninámpon.” [✧]

²⁰ Jisaso buk koumoumpea warko lotu taokeyak konámp aropamp yaek sánká pwatea, mekok am fek tank nánko, am lotu napmek tankápnak koumteouráp arop te Jisasén saráp tokor tankáp. ²¹ Aenapo maok, mao wae am fárakapan Kwaromp kar arakrá farákáprá, “Oukoumwan te Kwaromp kar kumwi tari nap wae kare kar korop nánko, yumo wae am kar wa napono.”

²² Am lotu napmekamp arop maomp kar wawia kwapwe kare warákárria ninik tokwaeria sérrá, “Nomo te wae mér, mámá arop te Josepomp tárap te, mokopia take pourouráp kar kárakáre kwapwe farákáp námpon?”

²³ Aerá sérapo maok, nopo Jisas kar pwarokwaprá sérrá, “Kare karono, yumo wae onan kar arakrá sér mwanapono: ‘Dokta, amo ankár waráp pourouanmékir fwapokwapae! Amo Kaperneam mek térenap kar te yino wae wawi námpono. Amo ankár waráp némpouk mapek kuri taknámp téreampo.’ ²⁴ Aerá sér mwanapan maok, ono yumwan kare kar sér rae: Arop fárakap námokuráp némpoukamp profetomp kar te wa mo i konapono. ²⁵ Yumo wae mér napono, profet Elaija yakámp ke fek kápae kare kae koumteou Israel yaknámp fi mek yakápapo maok, Kwaro yámar me kéri fákeyak nánko, warákam ék mo námp te yinink yopwaria tokwampok yunki yak nánko, apár ponankor mek mwae touwe tokwae koropámpon. ²⁶ Takámp fek te Kwaro Elaijan te Israel fi mekamp kae yupu ankárrankan yaewouraeria sámp-kérép

---

[✧] 4:19: Ais 61:1-2

mono. Mao te taun tokwae Saidon yak námp fek némp Sarefat mekamp kae yupuanámpok saráp sámp-kérépámpon. ²⁷ Tá taknámp profet Elisa yak námp fek kápae kare Israel fi mekamp lepraráp arop yakáp napao maok, am ou mek Israel fi mekamp arop ankárarkampamp touwe fwap mono. Siria fi mekamp arop Naman ankárarkao mwar maomp touwe fwapi námpón.” ²⁸

²⁸ Aerá séri pwar nánko maok, lotu nap mek tankápnap arop ponankor am kar wawiaka yonkwae pwarámp tokwaeria, ²⁹ Jisasén panánkár santukupea taun younkwe mwaek. Am fárakapamp taun te faonkwek yak námpara, Jisasén warámpá tukupea am taun yarápae feknámp Jisasén furuk far-sir mwaria napan maok, ³⁰ tá Jisas am arop ou mek amore mek akwapá párákaprá akwap te.

Jisas arop ankárankaomp pouroukamp kwatae-arop yérépenámp kar

Mak 1:21-28

³¹ Jisas apár Galili mekamp taun Kaperneam mek akwapea yae Sabat fek koumteouráp aropan kar yénkrá farákáp. ³² Aenko maok, am fárakap maomp kar wanap te, mér tokwaeráp aropamp kar kárákáre niamp nánko, wawia kokorokori napon. ³³ Arop ankárarkamp kwatae-arop oupouroupá yaknámp am lotu nap mek yak námpao, Jisasén tékén wumwia waerá sér, ³⁴ “Wi! Nasaret mekamp Jisas e! Amo yinan apae naeria nape? Ae te amo yinan tirá wour naeria koropri kwapono. Ono amwan wae mérampono: Amo te

---

²⁷ 4:26: 1 Kin 17:1-24; 18:1   ²⁸ 4:27: 2 Kin 5:1-14

Kwaronámpoknámp koropnap yae-párák yiki kare aropono.” ³⁵

³⁵ Aerámpan maok, Jisaso am kwatae-aropan yoporrá, “Amo te kar pwarará am arop pwarakwapa!” Aeránko am kwatae-arop am aropan arop ou mek apárok sirarrá, wae worokor akwapriaka, am aropan kwatae pap mo, fwap. ³⁶ Tá ponankor arop kokorokoria námoku kok téreménkrá sérarrá, “Maomp kar máte mokopia kárakáre námpo? Mao kwatae-aropan kar sénánko, woropá tukup nap te, am aropamp kar te kárakáre tokwaeráp aropamp kar niamp námpo.” ³⁷ Aenánko maok, Jisas am térenámp kar te am mwaekamp némpouk ponankor akwap nánko, kápae kare arop wawi napono.

Jisaso Pitamp yupuamp éntupwarén fwapi papámp kar

Matyu 8:14-15; Mak 1:29-34

³⁸ Jisas fárámprá am lotu nap pwarará Saimonomp nap mek akwap. Saimonomp yupuamp éntupwar te pourou touwe fokornámp touwe sámpea amp nánko, man koropea yaewouraeria am arop fárakapao Jisasén sér. ³⁹ Aerapo maok, Jisaso akwapea am yupuamp wonae fik fokopeyakrá pourou mek touwe fokornámp touwe táman yoporánko, am touwe wae worokor akwap. Aenánko, am yupu wae touwe fwapia fárámprá am arop fárakapao fár mwanap fir yankapámpo.

---

³⁵ **4:34:** Mt 8:28-29; Jo 6:69; Lu 8:28

*Jisaso kápae kare aropan fwapokwapinámp kar
Matyu 8:16-17; Mak 1:29-31*

40 Sabat yae yámar worae nánko, arop fárakapao náráp nouroup arop kápae kare touwe arokwamánk nap Jisasnámpok éréképá korop. Mao am fárakapan ankákáranksrá pourouk yae paprá touwe fwapokwaprá párankopámpono. **41** Táte kwatae-arop fákáreao kor kápae kare koumteouráp aropan pwarará worop-akwapránkrá Jisasén arakrá wumwirá sér i konapono, “Amo te Kwaromp Tárápono.” Am kwatae-arop fákáre te Jisas te Krais támaonoria mérapara, Jisas te am fárakapan te kar séri kwaponorá taokari námpon. ◊

*Jisas taun ankwap mekmwaek yárakrá kar
farákápámp kar
Mak 1:35-39*

42 Jisas koumounek kar fárámprá am yak námp pwarará, arop yak mo apár mek akwapea Kwarén kar toropwap. Aenánko maok, koumteouráp aropao man oupourounkia maonámpok tukuprea, yinan pwarrá akwap kwaponorá taokor mwaria. **43** Aenapo maok, Jisas am fárakapan sérrá, “Ono te ankár ankwap taun mek kuri akwaprá Kwaro maomp firáp taokeyak naenámp Kwapwe Kare Kar farákáp nanampono. Kwaro onan tak tére nanapria sámp-kérép nánko, ono ék nampono.” **44** Aeria maok, Galili mekamp lotu nap mekmwaek kar farákáprá yáraki námpono.

◊ **4:41:** Mt 8:29; Mk 3:11-12

5

Jisaso sénánko, Pita kápae kare éntékan sámpámp kar

¹ Ankwap ke fek Jisas ént aokore Genesaret fik fokopeyak nánko, kápae kare koumteouráp arop maomp kar wa mwaria koropá koupoukarea fákappéri yakáp. ² Aeapo, Jisas nke nánko, bot kánanke anánkaopwe ént aokore fik tank. Éntékan ti konap arop fárakapao bot am fek pátea éntékan sámp konap umben yérerrá yakáp napo, ³ Jisas Saimonomp bot mek korokwapea, man sérrá, “Amo bot ént mek kuk tae morok panánkár sakwapae.” Pita tak nánko maok, Jisas bot mek am mek tankrá koumteouráp aropan kar farákáp.

⁴ Mao kar farákápea pwarará, Saimonén sérrá, “Bot sámpea ént pirékarrá sakwapea ént pe kukria umben am mek sirarea éntékan tiae.” ⁵ Aeránko maok, nopol Saimono sérrá, “Arop Tokwae, yino wae kumuruk éntékan sámp mwanámpan mpwerá sir saráp yakáp nánko, moi námpan maok, oukoumwan te amo sénapara, sir nki mwaro.” ⁶ Aeria sirarea maok, kápae kare éntékan tiap te, éntékan ti konap yam fárakár naenámp niamp kare. ☩

⁷ Aenko maok, mao énénki tére konap arop bot ankwap mek yakáp napo, am fárakapan ‘Koropea yinan yaewourenk’ ria wumwi. Aeapo, am fárakap koropea éntékan am tirá bot anánkaopwe mek kák napo, bot anánkaopwe te kápaeria ént mek pik naenámp niamp pourouráp. ⁸ Aenánko, Saimon Pita am táman nkea Jisasomp puk wonae fik kwaráp torokomprá me kor woukoupria sérrá,

---

◊ 5:6: Jo 21:2-6

“Tokwae Kar e! Ono te kwatae ninikráp aropao nampono. Onan pwarará akwapae!” ⁹ Pita am takrá sénámp te am kápae kare éntékam tinap táman korokop nánko, méntér yakápnap aropao kuri kokorokor nap kwamp napono. ¹⁰ Sebedimp tárápyarao kor, Jems ntia Jon Pitant énénki tére konap, am arop yaworao kuri nkea korokop. Tá Jisas Saimonén sérrá, “Amo apápi kwapon. Amo éntékam érékép konap mér napara, nánkár wakmwaek amo fwap ononampok koumteouráp arop érékép-korop nanapon.” ¹¹ Aeránko maok, bot am pirékarrá tukupea fik papá pwarará maok, tá mao térenap ankank wae páarakoprá Jisasomp wakmwaek tukup.

Jisas arop ankwapamp lepra touwe fwapi papámp kar

Matyu 8:1-4; Mak 1:40-45

¹² Ankwap ke fek Jisaso ankwap taun mek yak nánko, am taun mek te lepra touwe kwataeráp arop yak. Mao Jisasén nkea maomp wonae fik apárok me kor woukoupria Jisaso námwan aropomp naenámp kar sérrá, “Amo onan fwapi pap nae nap kwamp te, tak napo, onomp pourou Kwaro nke námp fek yiki kukur nae.” ¹³ Aeránko maok, Jisas maonámpok nárákarrá maomp pourouk yae papria sérrá, “Onomp niník te, amo yiki kukuraeria nampon.” Aeránko, ankár am ke fek táman maomp touwe wae pwar. ¹⁴ Tá Jisaso man kar kárákáre fek sérrá, “Amo arop ankwapan séri kwapon, mono. Amo akwapea prisén waráp pourou yénképria, Moses sérimpnámp taknámp Kwarén ofa sánkampo. Aenapo, arop

fárakap wae nkea, waráp touwe te wokwae pwar námprá mér mwanapon." ^{⊕ 15} Aerámpañ maok, Jisas am térenámp kar te kápae kare némpouk akwapránk nánko, wawia pwi. Aeria maok, kápae kare arop Jisasomp kar wariaka, tá Jisaso náráp touwe fwapokwapanoria korop. ¹⁶ Jisas am tére naerianámp fek te Kwaromp kárákáre sámp naeria, arop yakáp mo nap ke mek akwap ko Kwarén kar toropwap i konámpono. [⊕]

Jisas pu yae kwataenámp aropan fwapi papámp kar

Matyu 9:1-8; Mak 2:1-12

¹⁷ Ankwap kumuruk Jisaso kar yénkrá farákáprá yak. Aenko maok, Farisi ankwap fárakap, tá lo méria farákáp konap tisa fákáre makia distrik Galili ntiaka Judia mekamp taun ponankor, am mekamp taun tokwae Jerusalem meknámp koropea, Jisasomp kar wará tankáp. Jisas touwenap arop fwapokwaprá páarakopanoria Kwaromp kárákáre maomp pourouk oupouroupeyak námpono. ¹⁸ Aenánko maok, arop ankárarkamp maomp kour ponankor surumpwia tank nánko, arop ankwap fárakapao sunkwiar mek papea sámpea koropea nap mek sayinkea Jisasomp wonae fik pap mwaria. ¹⁹ Aenapan maok, kápae kare koumteouráp arop nap mek am mek yinkea fákeyakáp napo, maomwaeknámp sayink mwaria muae oupourounk napo, mo. Aeria maok, narek pokea nap oupouroup tenap ankank keakapea am meknámp am arop sunkwiar fek paok tokoropea, yaek fákeyakáprá

[⊕] 5:14: Wkp 14:1-4; Lu 17:12-14   [⊕] 5:16: Mk 1:35

ér-popwarrá píkia Jisasomp wonae fik am néntépá yakápnap koumteouráp arop ou mek pap. ²⁰ Aeapo maok, Jisas am fárakapamp méran nkeaka am touwenámp aropan sérrá, “Onomp nouroup e! Ono waráp kwatae ninik te wae sámp-sinampono.”

^{✳ 21} Aeránko maok, lo yénkrá farákáp konap arop fákare ntia Farisi fákáreao am kar wawia námoku támao ninikrá, “Máte apae aropao námp kwamp, Kwarén takrá kar wouroumprá sériane? Arop ankárankaomp kwatae ninik tirá épér naenámp te yak mono. Am te Kwaromp tére mwarono.”

²² Tá Jisas am fárakapamp ninik mek wae mérria, nopal kar pwarokwaprá sérrá, “Yumo apaeritea yiráp ninik mek poup takrá sérar rape? ²³ Ae te ono am aropan sérrá, ‘Waráp kwatae ninik te wae pwarámpono’rá sénanko te, yumo wae ‘Kare karonorá mér mwanap ni, ono ‘Fárámprá akwapae’rá sénanko, mao wae fárámprá akwap nánko, yumo nkea ono sénamp kar ‘Karenorá mér mwanap nie? ²⁴ Aeno onomp ninik te, yumo arakrá mérenkria nae: Aropamp Tárápan Kwaro, mámá apár mek takaeria kárakáre sánkeanánko, aropamp kwatae ninikan fwap tirá épér naenámpón.” Aerá séria maok, am kour ponankor surumpwi yaknámp aropan sérrá, “Ono amwan waeman sénampono: Amo fárámprá waráp amp i konap ankank sámpea amokuráp nap mek akwapae.” ²⁵ Aeránko maok, ankár oukoumwan táman koumteouráp aropao nke nap fek, mao námoku am fek ampinámp ankank sámprá námokuráp nap mek akwapria Kwaromp e sakapria warákár. ²⁶ Aenánko, arop ponankor am

---

[✳] **5:20:** Mt 8:13

nkea kokorokoria kor me woukourria Kwaromp e sakapria sérrá, “Nomo oukoumwan te mwar pourouráp ankank nkeriano!”

Jisaso Livain námonampaok koropaeia wumwinámp kar

Matyu 9:9-13; Mak 2:13-17

²⁷ Warko wakmwaek Jisas am nap pwarará akwapia nke nánko, arop ankwap takis sámp konap nap mek tank. Maomp e te Livai. Aenko Jisas man sérrá, “Amo onomp wakmwaek koropae!” ²⁸ Tá Livai maomp ankank ponankor am fek pwarará fárámprá ankár Jisasomp wakmwaek akwap.

²⁹ Tá Livai Jisasompor fir tokwae nánap nánko, kápae kare takis sámp konap arop, tá ankwap kápae kare aropao kor méntér fépérrá tankápapo maok, ³⁰ Farisi fákáre, tá námokuráp lo yénkrá farákáp konap arop fákáre, makia Jisaso éréképá yárák i konámp arop fákáreran sérarrá, “Yumo apaerá takis sámp konap arop ntia ankwap kwatae níníkráp aropént pápárárrí tankáp napon?” ³¹ Tá nopol Jisas maomp kar pwarokwaprá wounáprá arakrá sér, “Arop fárákáp touwe mo, fwapnap te doktanámpok tukup mo i konapono. Touwenap aropao saráp doktanámpok tukup konapono. ³² Tá taknámp ono ék namp te, arop, námo yae-párák kare níníkrápao namprá níníknap aropan te mono. Arop, námo kwatae níníkrápao namponorá níníknap arop táman yaewour nanko, maomp kwatae níník pwaranoria ék nampon.”

Wokwaekamp lo ntia wourékam loan sénámp kar
Matyu 9:14-17; Mak 2:18-22

³³ Ankwap ke fek, arop ankwap fárakapao Jisasén sérrá, “Jon éréképea yárap i konámp arop fárakap te kápaе kare por Kwarén kar toropwap mwaria fir wuri yakáp i konapono. Tá Farisi fákárerao éréképá paokop i konap arop fákáreao korktak i konapon. Aeno amo éréképá yárap i konap arop fákáre máte firrap ént fépér i konapon.” ³⁴ Tá nopal Jisas am fárakapan námokuráp pourouan wounáprá sérrá, “Ae te yiráp nouroup arop ankwap ankáránk yupu sámp naerianámp arop oukoumwan yumont yak námp fek te, arop ankwapao fwap yumwan fir fár mwanaap taokor naenámp nie? Mono. ³⁵ Tá nánkár wakmwaek aropao am yupu sámp naerianámp arop warámprá tukup tenapo, náráp nouroup aropént yak mo nánko, am ke fek maok mao fwap fir wuri konapono.”

³⁶ Jisaso námokuráp kar Juda firamp níniként tapokwap mo námpam am fárakapan wounáprá sérimp: “Arop ankwap waempyam épi me aomp naeria te, wourékam waempyam fárakapea épi waempyam fek pap mo i konámpono. Tá arop ankwapao tak nánko te wourékam waempyam popor soumpour námpo. Tá wourékam waempyam te épi waempyamént ankár pourouráp kárákáre mono. ³⁷ Tá arop ankwap épi meme yípi mek wain ént wourékam kér mo i konámpono. Tá arop ankwap tak námp te, wain ént wourékamao épi meme yípi fár-pwaránko, wain ént apárok kwarokor pík nánko, meme yípirao kuri kwatae akwap naenámpono. ³⁸ Aeno arop ankár meme yípi wourékam mek wain ént wourékam kér

naenámpon. ³⁹ Tá arop épi wain ént fárianámp te warko wourékam wain ént fánaerá níkip mono. ‘Ént wain épi te kwapwe kare ara, wae támaono’rá sér i konámpón.”

6

Sabat yae fek tére mo i konap kar

¹ Jisas ankwap Sabat yae fek mao éréképá yárak i konámp arop éréképea witráp yopwar meaok tukupria maok, am arop fárakapao mwae touwe nánko, wit kánánkáprá yae fek kokwarrá fépérrá tukup. ² Aenapo maok, tá Farisi fákáreao sérrá, “Sabat yae fek lo kákánk i konap ankank te, yumo apaerá tak rape?” ³ Jisas maomp kar pwarokwaprá sérrá, “Wokwaek Devit ntia maomp arop fárakapaoi nap kar buk fek yak námp te yumo nke mori kwapono? ⁴ Am ke fek Devit ntia maomp arop fárakap mwae touweria, Devit Kwaromp napmek youmpea Kwarén sánknap pan aropao fár mono, pris fákáreao saráp fári konap pan wuriman mao fária, náráp arop fárakapan nénkánko fáriapono.” ⁵ Aerá séria maok, warko Jisas am fárakapan sérrá, “Aropamp Táráp te Sabat yae poukwap námpara, mao námoku ‘Apae kip’rá fwap sénaenámpono.”

*Jisas Sabat fek arop yae fwapi papámp kar
Matyu 12:9-14; Mak 3:1-6*

⁶ Jisas ankwap Sabat fek lotu napmek akwapea koumteouráp aropan kar yénkrá farákáp. Aenko maok, arop ankwap yae-párák mwaek yae

---

[◇] **6:1:** Lo 23:25   [◇] **6:2:** Kis 20:10   [◇] **6:4:** 1 Sml 21:3-6

yonkxae yak námp am arop ou mek yak.
⁷ Aenánko maok, lo yénkrá farákáp konap arop fákáre ntia Farisi fákáre Jisas Sabat fek arop yae fwapi pap te mokopon nke mwar ritea sánánkar yépékrá tankápria, man kot mwanap mwaе oupourounk. ⁸ Tá Jisas am fárakapamp nínik mek wae méritea am yae yonkxae yaknámp aropan sérrá, “Amo fárámprá kuk mapek fokopeyakae!” Aeránko maok, am arop fárámpea koropea fokopeyak. ⁹ Tá Jisas am fárakapan sérrá, “Ono yumwan turunk rae: Lo te Sabat fek nomwan ‘Apaenk’rá sénámpón? Ae te Sabat fek arop ankwapan yaewour mwanámp ni, ankwapan kwatae pap mwanámp nie? Ae te nomo aropan yaewourianánko yiki yak naenámp ni, porokwapá pap mwanámp nie?” ¹⁰ Aeria am mek tankápnap aropan énounekouprá akwapria am yae kwataeráp aropan sérrá, “Waráp yae kor ékékérae.” Aerá séránko maok, am arop wae takánko, maomp yae kor wae warko kwapwe kare. ¹¹ Tá am fárakap am nkea, yonkxae pwarámp tokwaeria námoku kok sérarrá, “Jisasén te apae mokop mwanámpón?” ¹²

Jisas ‘Éntér-sámpamp arop érékpá yárap nanamp’ ria nánkárápámp kar

Matyu 10:1-4; Mak 3:13-19

¹² Am ke fek Jisas Kwarén kar toropwap naeria faonkwek akwap. Am kumuruk ponankor mao Kwarén kar toropwaprá yakámp te akwapea wakor. ¹³ Koumounek yámar aok nánko érékpá yárap i konámp aropan ‘Koropenk’ ria wumwi.

[◇] **6:7:** Lu 14:1-5   [◇] **6:9:** Jo 7:23   [◇] **6:11:** Lu 11:53-54

Aenánko, am fárakap wae korop napo maok, náráp tére mwanap arop éntér-sámpramp farákápea pwarará, mao am fárakapan ‘Aposel’ e * tokoprá kák. ¹⁴ Arop ankwapamp e te Saimon (Jisas man ankwap e tákaprá ‘Pita’rá sér) ntia maomp nánaenáp Andru. Ankwap te Jems, tá maomp nánaenáp Jon. Ankwap te Filip, ankwap te Bartolomyu, ¹⁵ ankwap te Matyu, ankwap te Tomas, ankwap te Alfiusomp táráp Jems, tá Saimon, Selot Pati † mekamp arop, ¹⁶ tá Jemsomp táráp Judas, tá Judas Iskariot, wakmwaek Jisasén outíri naenámp arop. [◊]

*Jisas kápae kare arop fwapokwaprá kákámp kar
Matyu 4:23-25*

¹⁷ Jisas faonkwek pwarará, maomp éréképá yárap i konámp aropént pikia apár émpi fek náráp éréképá yárap i konámp kápae kare aropént yakápao, kápae kare arop distrik Judia mek, ntia taun Jerusalem mekamp koumteouráp arop, tá solwara fikamp taun Tair ntia Saidon mekamp arop fárakapao kuri yakáp. ¹⁸ Am arop fárakap te Jisasomp kar waria, tá Jisas náráp touwe fwapokwapanoria koropap. Tá kápae kare arop kwatae-aropao maomp pourou sokoro napo, Jisas am kwatae-arop yérépeanoria korop. Aenapo, Jisaso am koropnap aropan ponankor fwapokwapimpono. ¹⁹ Jisasomp pourou meknámp kárákáre akwapria arop ponankoramp touwe fwapokwaprá kák námpara,

---

* **6:13:** ‘Aposel’rá sénap fek te Matyu 10:2 fekamp kar fi fek nkeae.

† **6:15:** ‘Selot Pati’ fek Mak 3:18 fekamp kar fi fek nkeae. [◊] **6:16:**

Jo 6:70-71

kápae kare koumteouráp arop párák Jisasomp pourouk pap mwaria maonámpok tukup napon. ☩

*Ém naenámp ntia warákár naenámp kar
Matyu 5:1-12*

20 Jisaso náráp éréképea yáranknámp aropan énounkoupia sérrá,

“Yumo ankank monap arop fárakap, Kwaro yumwan ourour sánk naenámpon. Am ourour te ará: Kwaro náráp firáp taokeyak námp te yirápono.

☽

21 Yumo yae-porokwenap arop, Kwaro yumwan ourour sánk naenámpon. Am ourour te ará: Nánkár wakmwaek yumo fwap fária yare mwarea napon.

Yumo arop oukoumwan éménkrá yakáp nap te, Kwaro yumwan ourour sánk naenámpon. Am ourour te ará: Nánkár wakmwaek yumo fwap amomoránk mwarea napon. ☩

22 Yumo Aropamp Tárápamp weaok tukup napo, yumwan arop nkea kokwarokrá yumwan younkwe sánkria yumwan wouroumprá, Yumo te kwatae mwaek paokopnap arop'rá sérar napo, Kwaro yumwan ourour sánk naenámpon. **23** Am arop fárakap yumwan tak napo te, yumo fwapono warákárriaka yonkwae kárámp kip. Am te apaeria námpánáp, yumo nopol sámp mwanap ankank tokwae te yámar mek tank námpón. Wokwaek maomp appeyaenápo kor profet fákáreran takiap táman napon. ☩

☽ **6:19:** Lu 8:46 ☽ **6:20:** Ais 66:2 ☽ **6:21:** Ais 61:3; Yé 7:16-17

☽ **6:23:** Jo 16:2; 1 Pi 4:14

²⁴ Aeno yumo ankank kápaeráp arop, yumo te mér kip: Oukoumwan te yumo yonkwae kárámpnap kwapwe kare ankank wae sámp napon.

²⁵ Tá yumo arop oukoumwan fir tokwae fépérrá yare nap te, yumo te mér kip: Wakmwaek te yumo mwae touwe mwanapon. [✳]

Tá yumo arop oukoumwan amomoránk nap te, yumo te mér kip: Wakmwaek te yumo éménkrá émti pík mwanapon.

²⁶ Tá kápae kare arop yiráp e sámpá sakap napo te, yumo am wa nap kwamp te mér kip: Wokwaek maomp appeyaenápo kuri kwekár sérar i konap profetomp eran kor takrá sámpá sakapiapon.”

*Yopornap aropan nouroup mwanap kar
Matyu 5:38-48*

²⁷ Tá Jisaso ankwap kar yénkrá sérrá, “Yumo onomp kar wanap arop yumwan sér rae: Yumo te ankár yumwan yopornap aropan nouroup kip. Arop yumwan yopor napo te, yumo man yaewour kip. ²⁸ Tá arop yumwan sámpá yampourou napo te, nopol yumo man kwapwe kare kar sériaka, yaewour kip. Yumwan touwe sánk napo te, yumo ‘Am fárakapan yaewourampo’rá Kwarén sér kip.

[✳] ²⁹ Tá arop ankwapao amwan wapra kor fek porokwap nánko te, warko ankwap mwaek wapra kor sámp-arákarrá, maonámp mwaek sánkampo. Tá aropao waráp saket worokwap naerianánko te, waráp siot méntér worokwapantánoria taokor kwapono. ³⁰ Tá arop ankwapao, námwan ankank sápae nánko te, ankár man sánkamp. Arop waráp ankank pwarokwap nánko te, ‘Am ankank

[✳] **6:25:** Jer 1:5-6   [✳] **6:28:** 1 Pi 3:9

arákarrá sápae' ria kárákáre fek séri kwaponon.
31 Arop námwan yaewouranáponoria ninik i konapnámp taknámp, yumo kuri arop ankapan tak kip.

32 Táte yumo arop yumwan warákár konap aropan warákár nap te, waeman nopok sámp nap wae tamaono. Kwaromp firáp monap aropao kuri námwan warákár konap aropan nopok warákár konapono. **33** Yumwan yaewour i konap aropan saráp yaewourap te, am fek waeman nopok sámp nap wae tamaono. Kwaromp firáp monap aropao kuri tak i konapono. **34** Tá yumo arop nopok kuri sáp naenámp ninikria ankank sánk nap te, waeman nopok sámp nap wae tamaono. Tá Kwaromp firáp monap aropao kuri takrá ankank nonopok i konapono. **35** Ae konapara, yumo ankwap ninik sámpenke. Yumwan yopornap aropan nouroupria, man yaewour kip. Yumo ankár ankank monap aropan ankank nénkria, nopok kuri sáp naenámpionia niniki kwaponon. Yumo am tak nap te, nánkár wakmwaek ankank tokwae sámpria, narekamp Kwar Tokwaeramp tárápu yakáp mwanapon. Mao te námwan 'Aesio'rá sér monap aropan aropompria, kwatae niníkráp aropan kuri aropomp i konámpón. **36** Yiráp Naropwaro ponankor aropan yonkwae touwe konámpnámp taknámp, yumo kuri am fárakapan yonkwae touwe kip." **36**

'Yumo arop ankapan koti kwaponorá sénámp kar
Matyu 7:1-5

◊ **6:34:** Lu 14:12-14   ◊ **6:36:** Kis 34:6-7; Ef 4:32

37 Tá Jisaso ankwap kar arakrá sér, “Yumo te arop ankwapao kwatae ninik námpán yurukupia ‘Mao te kwatae námp’ ria wouroumprá séri kwapono. Nopok Kwaro yumwan kuri yurukupia ‘Kwatae nap’rá sénaeane. Tá yumo arop kwatae ninik námpán yumo man, yaomwi mek pik nanaponoria far-pwar kwapono. Yumo tak napo te, Kwaro yumwan kor yaomwi mek far-pwar naeane. Yumo yumwan kwatae nap arop ankwap fárakapamp kwatae ninik wampwenoria pwar napo maok, nopok Kwaro yiráp kwatae ninik tirá épér naenámpón. **38** Tá yumo ankwap aropan ankár ankank nénk napo, nopok yumwan kor Kwaro ankank nénk naenámpón. Mao nopok kámákarrá kápae kare nénkria top-pwarámpea panánkarrá warko top kare fek tankrá top koupouriaka kwarákár námp yumwan nénk naenámpón. Yumo arop mokope puri fek nénk nap te, Kwaro nopok yumwan take pourouráp nénk naenámpón.” **39**

Aerá séria pwarará maok, Jisaso arop fárakapan wounáp kar ankwapan kor farákáp: “Ae te yi néneráp arop te arop ankwap yi nénenámpán fwap mxae kup yénképrá akwap naenámp nie? Mono. Takria te am yawor énénkér me mek pik nenepe. **40** Tá oukoumwan skulnámp arop te maomp tisan kámákár akwap mo i konámpono. Nánkárap skulia pwatea maok, tátē wae maomp tisa niamp take popwar yak konámpón.” **41**

Tátē Jisas wounáp kar ankwap arakrá sér: “Amo apaeritea waráp ankwapwarápomp yi

---

37 **6:37:** Jer 2:13   **38** **6:38:** Snd 19:17   **39** **6:40:** Jo 13:16

mek tiri kánanke tank námp táman énounkouuria amokuráp yi mek tanknámp yao kárakére tokwae nke mo rape? ⁴² Amo mokopia waráp ankwapnápén sérrá, ‘Onomp nouroup o! Ono waráp yi mek tiri kánanke tank námp sámp-sínae’rá sénapan maok, amokuráp yi mek yao kárakére tokwae tank námp te nke mo rape? Amo tak nap te, yiráp kar te yiráp niniként ankár pourouráp mono! Manmékír te amokuráp yi mekamp yao kárakére tokwae tank námp am sámpea sítéa maok, amo fwap énounkoup karia waráp nouroupomp yi mekamp tiri kánanke sámp-sinanapon.’

*‘Kwatae yao te ki kwatae tank námp’rá sénámp kar
Matyu 7:16-20; 12:33-35*

⁴³ Jisas warko wounáp kar ankwap arakrá sér, “Kwapwe kare yao te kwatae yao ki tank mo i konámpono. Tá taknámp kwatae yao te kwapwe kare yao ki tank mo i konámpon. ⁴⁴ Arop am yao ki tank námp táman wuri nkea maok, aráte am yao fekamponorá ninik i konapon. Arop kwantaeki kánánkapea fár mwaria te, wiráp paok aopwe fekamp tukupá kánánkapea fár mo i konapon. Tá wain ki te yao pwae mekamp wiráp yao yowe fek tank mo i konámpono. ⁴⁵ Táte taknámp kwapwe kare arop te maomp ninik mek kápae kare kwapwe kare ninik mwari yak námpara, maomp táp meknámp kor kwapwe kare ninik fekamp karan saráp sér i konámpon. Aeno kwataenámp arop te maomp ninik mek kápae kare kwatae ninik mwari yak námpara, am fekamp kar kwataeran saráp sérar i konámpon. Apae ninik

maomp ninik mek top koupouri yak námp te, am táman top korao érik sér i konámpono.” [✳]

*Nap ti konap wounáp kar
Matyu 7:24-27*

⁴⁶ Jisas sérrá, “Yumo apaerá onan ‘Tokwae Kar! Tokwae Kar!’rá sénapao, yumo onomp karwaok mo rape? [✳] ⁴⁷ Táte arop ankárakkamp ononampok koropea onomp kar wawia mántwaok námp te, maonámp táman yumo nkea niníkenkria yénkép nanampon. ⁴⁸ Am aropamp ninik te ninik kwapperáp arop ankwapao nap ti naerianámp ni- ampon. Manénkir te apár me yokoroprá pikia mek karaok oumpwar sirarea oumpwar fi mek yumwi épéria fampea kárakáre pwate nánko, nap am fek yak. Aenánko, wakmwaek warákam námp fek ént ntenk tokwae koropria nap tuk-sinaerianánko, nap fwap tukur mo, kárakáre yak konámpo. Am te apaeritea námpanápe, am aropao nap kwapwe kare ti tenámpara námpo. ⁴⁹ Aeno arop onomp kar wawia mántwaok mo námp te, arop ankwap ninik kwapwe mo námpao, nap ti naerianámp niampon. Mao oumpwar fi mek te yumwi fémpér mo yakrá, kwar mwar fémpéri tenánko, wakmwaek warákam nánko éntenk tokwae koropria am nap tuk-sinánko, nap panánkár nánko, kwatae akwap konámp ni- ampono.”

7

Jisas ami keptenomp tére arop fwapi papámp kar

[✳] **6:45:** Jer 3:10-12; Mt 12:35   [✳] **6:46:** Mt 7:21

¹ Jisas koumteouráp aropan am kar farákápea pwarará maok, akwapea Kaperneam mek.
² Aenko maok, Rom fimekamp kepten 100 soldia éréképá yak námp, mao náráp tére arop ankárakkamp man táman warákár konámpao maok, mao touwe tokwae sámpea waeman sumpwi naenámp niamp pourou. ³ Aenánko maok, kepten Jisas yakámp kar wawia, mao Juda fi taokeyakáp konap arop Jisasnámpok tirá kérépria sérrá, “Yumo tukupea Jisasén sénapo, koropea náráp tére arop fwapi papano.” ⁴ Aeránko maok, wae tukupea Jisasnámpokria maok, man aropomp naenámp kar fek sérrá, “Am arop te kwapwe kare aropono. Amo fwap man yaewour nanap pwi námpono. ⁵ Mao te Juda fi nomwan warákárriaka yaewour i konámpono. Mao námoku yinomp lotu nap ti námpón.”

⁶ Tá wae Jisas am fárákapént akwap. Akwapea wonae fik keptenomp nap-topokánko maok, am kepteno náráp arop ankwap fárákap tirá kérépánko koropea Jisasén sérrá, “Tokwae Kar e! Mokop korop nanapanáp, wampweno. Aeria apae ono kwapwe kare aropao nanko, onomp nap mek korop nanapanápe. ⁷ Táte ono kuri kwapwe kare aropao amwan kuri koropá nke nanampanápe. Amo kar fek saráp sénapo, onomp tére arop wae touwe fwap naenámpón. ⁸ Am te apae riteanápe, ono kuri onan tére sáp konámp aropamp yae ankore mek yak konampono. Táte ono kuri onomp soldia onomp yae ankore mek yakáp napara, tá ono ankwapan ‘Amo akwapae’rá sénanko te, mao akwap námpón. Tá ono ankwapan ‘Amo

koropae'rá sénanko te, mao korop námpón. Tá onomp tére aropan sérrá, ‘Amo ará téreae'rá nankó te, mao takrá tére konámpón.’

⁹ Aerá sénánko Jisas am kar wawia mao am aropan nínik tokwaea sámp-arákarrá kápae kare koumteouráp arop maomp wakmwaek korop napán sérrá, “Ono yumwan sénampon: Ono Israel fi mek te mámake Kwarén mér kárákárenámp arop nke moi nampono.” ¹⁰ Táte am arop fárákap kepteno tirá kérépánko, koropap arop wae nap mek ti-arári tukupea nkeapo maok, keptenomp tére arop maomp touwe wae fwap. [◊]

Jisas Nain mekamp sumpwinámp tár-ménki kéménkia papnámp kar

¹¹ Takia pwarará, warko wakmwaek Jisas taun Nain mek akwap. Aenánko mao éréképá yárák i konámp arop fárákap, táte kápae kare koumteouráp arop makia Jisasént tukup. ¹² Jisas akwapea taun ménki tokwae fek nánko maok, arop tár-ménki sumpwi námp sunkwiar mek papea sámpá korop. Aenapo am sumpwinámp aropamp éntupwar te táráp ankwap sámp mono, am ankárankamp támao mwar, táte maomp poumaropao kuri wae sumpwi te. Tá am taun mekamp koumteouráp aropao kuri am yupunt korop. ¹³ Aenapo maok, Tokwae Karao am yupu nkea man aropomp tokwaeria am yupuan sérrá, “Amo émi kwapono.” ¹⁴ Aerá séria maok, Jisas námoku wonae fik akwapea arop ampnámp sunkwiar fek yae pap nánko, am arop sámpnap arop am fek foukouri yakáp. Aenapo Jisaso sérrá,

---

[◊] **7:10:** Jo 4:51

“Arop tár-ménki, ono amwan sénampono: Amo fárámpae.” ¹⁵ Aenánko maok, am arop sumpwi yak námp te wae fárámpea tankrá kar sénánko maok, Jisas am arop wae náráp éntupwarént pwar. [◊] ¹⁶ Aenánko maok, koumteouráp arop ponankor apáp tirinkria Kwaromp e sakapria sérrá, “Profet tokwae kar ankárak wae nomp amore mek korop námpo.” Aeria maok, warko am fárákapao sérrá, “Kwaro náráp koumteouráp arop yaewour nanampria wae korop námpo.” [◊] ¹⁷ Aeria maok, arop fárákap Judia mekamp némpouk mwaek, tá kápae kare némpouk mwaek paokoprá Jisas am térenámp kar farákáp napon.

*Jono érékpá yárák i konámp arop yawor
Jisasnámpok akwapep kar
Matyu 11:1-19*

¹⁸ Aenapo maok, Jono érékpá yárák i konámp aropao am kar wawia Jonén sér. Aenapo, Jon érékpá yárák i konámp arop anánkaopwe wumwiria ¹⁹ Jisasnámpok tirá kérépria maok sérrá, “Arakrá turunk kipo: ‘Amo te am korop naenámpria yépéknámp arop támao ni, yino nánkár ankwap yépék mwanámp nie?’” ²⁰ Aeránko am arop yawor wae akwapea Jisasnámpokria man sérrá, “Yinan arop ént mek nér i konámp Jono tirá kérép nánko, amonapok korop nempono. Mao te arakrá séri námpo: ‘Amo te yino korop naenámpria yépéknámp arop támao ni, yino nánkár ankwap yépék mwanámp nie?’”

²¹ Am ke fek te Jisas kápae kare koumteouráp aropamp nkawakwe make touwe fwaprá kák, tá

[◊] 7:15: Lu 8:41-42,49-55   [◊] 7:16: 1 Kin 17:21-24

kápae kare kwatae-arop pouroukamp yéréperá kérép, tá kápae kare yi néneráp aropamp yi fwaprá kákámpono. ²² Ae námp fek Jisas am arop yaworan nopok kar pwarokwaprá arakrá sér, “Yumo akwapea Jonén kápae kare ankank yumo nkeria wawi nep táman farákáp kipo. Yi néneráp arop fárakap warko fwap nke, tá pu kor kwataeráp arop warko ferámp ea paokop. Lepranap aropamp pourou yípi warko yiki kwapwe napono. Táte woupwi kéri yaknámp arop warko fwap woupwi wa napono. Tá sumpwinap arop warko ferámp napono. Ankank moráp arop fárakap Kwaromp Kwapwe Kare Kar wa napono. ²³ Arop onan mér námpao, maomp mér kwatae akwap mo námp te, mao fwap warákárrá yak naenámpón.”

²⁴ Tá am arop yawor Jonén kar sámpá akwap nep wae akwap tenepo maok, Jisas koumteouráp aropan Jon yáraknámp kar farákápria sérrá, “Yumo wokwaek kwar saráp mek tukupap te, apae ankank nke mwaria tukupapon? Ae te yumo ouwirao nárakapá nár-pwatenámp kaeak nke mwaria tukupap nie? Mono. ²⁵ Yumo apae ankank tukupá nkeapon? Ae te arop ankárankamp waempyam kwapwe kare yirimpea yak námpán nke mwaria tukupap nie? Táte mono. Kápae kare arop waempyam kwapwe yiriria pourou yípi fek saráp ankank tinap arop kingomp nap mek tankáp i konapon. ²⁶ Aeno yumo te mokope ankankan tukupá nkeapon? Yumo te profet ankárankan tukupá nkeap nie? Táte yeno. Ono yumwan sénampon: Mao te profetao maok, po-

---

[✧] **7:22:** Ais 35:5-6; Mt 15:30-31; Mk 7:32-37; Lu 5:12-13; 7:12-16

nankor ankwap profetén kámákár akwapnámp arop tokwaeno. ²⁷ Am arop táman Kwaro náráp Buk fek ono tére namp máman méntér wounáprá sérrá,

‘Yumo wawenke!

Ono arop sámp-kérép nanko,
onomp kar sámpea manmékír amwan mekia ak-waprá

mao waráp mwae kup yororá akwap naenámpón.’
[✡]

28 Ono yumwan sénampon: Jon te apárokamp ponankor aropan kámákár akwap námpán maok, arop Kwaromp fi mek kánanke kare yak námp te Jonén kámákár akwap námpón.”

29 Tá koumteouráp arop ntia takis sámp konap aropao kuri am kar wawia sérrá, “Karenó! Kwaromp ninik te yae-párakono.” Am takrá sénap arop fárakap te Jonomp yaek ént mek nériapao sénapon. ³⁰ Táte Farisi fákáre ntia lo mérnap arop fákáre te Kwaro kwapwe kare mwae kup yénkép námpán younkwe sínap te, Jonomp yaek ént mek nérmoi napara napon. [✡]

31 Tá Jisaso sérrá, “Mámá ke fekamp koumteouráp arop te mokope pourouráp aropono?

32 Am fárakap te némpouk tankáprá sokwaknap tárápu niampón. Tárápu kánanke-tárápa némpouk amore mek tankáprá sokwaknap tárápuan arakrá wumwi,

‘Yino sére porokwap nánko,
yumo apaerá tár sámp mo rape?

Tá yino yonkwae touwe mwanap tár sámp nánko
yumo apaerá ém mo rape?’

[✡] 7:27: Mal 3:1; Lu 3:2-6   [✡] 7:30: Mt 21:32

³³ Ae konapnámp taknámp arop ént mek nér i konámp Jon mao koropea pan ntiaka wain ént fár mo nánko, yumo am táman warákár moria sérrá, ‘Kwatae-arop maomp pourouk woukoupeyak námp’rá sériapon. ³⁴ Aenap támao, oukoumwan kor Aropamp Táráp koropea, pan ntiaka wain ént fánánko, yumo am táman kor warákár moria sérrá, ‘Nkenk! Mao te firrap wain ént kápae fári konámp aropono. Mao te takis sámp konap arop ntia kwatae ninikráp arop fárakapamp nouroupono.’ Aerá sér i konapon. ³⁵ Aeno arop Kwaromp yonkuae kour sámp nap te, maomp paokop te nomwan yénképrá am yonkuae kour te kare karono.” Jisas arakrá farákápámpón.

Kwatae ninikráp yupu ankárakkapao Jisasomp puk wel kwarákarámp kar

³⁶ Ankwap fek, arop Farisi ankwapao Jisasén ‘Námont koropea fir fárae’ ria wumwi nánko, Jisas akwapea am Farisimp nap mek fár mwaria tank. ³⁷ Aenánko maok, kokopor i konámp yupu ankárakkamp am taun mek yak námpao ‘Jisas Farisimp nap mek koropá fáran’rá sérap kar wa. Aeria maok, am yupu yumwi kwapwe fek yoroinap botol sanda sámp ea korop. ³⁸ Mao koropea Jisasomp younkwek puyar mwaek wonae fik fokopeyakrá, émrá yak. Aenánko, Jisasomp puk émti pik. Aenánko, námoku náráp me pwae sámp ea am fek torokorria aop mukur i konap niampria Jisasomp puk takria am sanda kwarákarámpón.

[◇] **7:34:** Lu 5:30

39 Takánko maok, am Farisi Jisasén koropaerá wumwi rimp támao am táman nkea, arakrá ninik, “Táte mámá arop profet kareao námp kwamp te, mámá yupu maomp puk sanda kwarákar námp nkea, mao i konámp ankank wae méria, am yupu te kwatae niníkráp yupunoria mér naeria námpón.”

40 Farisi takrá ninik nánko maok, Jisas maomp ninikan pwarokwaprá sérrá, “Saimon, ono amwan ankwap kar sénae.” Aeránko nopok Saimono sérrá, “Tisa, amo sénaenap kar sérae.”

41 Táte Jisaso wounáprá arakrá sér, “Arop yawor akwapea, arop ankapan turunk nepo, ankapan K100 sánk, ankapan K10 sánk, **42** Maki tenánko, wakmwaek am arop yawor nopok sánk nenep pourou mo nánko te, am mani sánknámp aropao wampwenori pwar. Aenánko te am arop yawor te wa mani sánknámp aropan warákár tokwae námpono?”

43 Táte Saimono nopok kar pwarokwaprá sérrá, “Ono nik namp te, mani tokwae sámp námpao, nopok sánk monámp aropao námpono.” Táte Jisas sérrá, “Waráp kar te yae-párák támaono.”

44 Aeria maok, am yupu yaknámp mwaek sámp-arákarrá, Saimonén yénképrá sérrá, “Amo mámá yupu mapek nkeae. Ono waráp nap mek korop namp te, amo waráp tére konap aropan sénapo, onomp pu yárár moi námpono. Aeno mámá yupu mao náráp émti ti fek onomp pu kor yáraria, náráp me pwae fek féki torokor námpono. **45** Arop nap mek korop napo, aop mukur i konap te amo onan tak moi napono. Aeno mámá yupu te ono ouk-oumwan nap mek korop namp feknámpia koropea

oukoumwan onomp puk aop mukur i konapnámp tak námpono. ⁴⁶ Amo te onomp me korok wel kwarákár mo napo maok, mámá yupu te onomp puk sanda kwarokor námpono. ⁴⁷ Aenámpantá, ono amwan sér rae: Mao te kápae kare kwatae níníkianánko, ono maomp kwatae níník tirá épéri nampara, mao onan warákár tokwae námpon. Aeno arop kwatae níník ankwap yiníkianánko, Kwaro maomp kwatae níník tirá épérianámp te, maomp warákár te kánankeno.” ⁴⁸ Aerá séria pwarará, Jisaso am yupuan sérrá, “Ono waráp kwatae níník wae tirá épéri pwar nampono.” ⁴⁹ Aerá séránko maok, tátē am énénki tankáprá fépéernap aropao námoku kok arakrá sérar, “Mámá arop máte wa námp kwamp, nkawakwe make téreria kwatae níníkan kor tirá épér námpono?” ⁵⁰ Tátē Jisaso am yupuran sérrá, “Waráp onan méernap támao amwan fwapi pap námpono. Amo am mér napara, akwapea yonkwae porokwe fek yakampo.” ⁵¹

8

*Koumteou ankwap fárákap Jisasomp
wakmwaek paokopia kar*

¹ Tá wakmwaek ankwap fek Jisas némp-némp yárákrá, Kwaromp firáp yakáp mwanap Kwapwe Kare Kar koumteouráp aropan farákáprá yárák nánko, mao éréképá yárák i konámp éntér-sámpramp arop énénki paokop. ² Tá koumteou ankwap fárákap wokwaek kwatae-arop pouroukamp yéréperá kérépria maomp touwe fwaprá kákámp,

---

⁵¹ **7:50:** Mt 9:2-6

am fárakapao kuri Jisasént énénki tukup. Ankwap te, taun Makdala mekamp Maria wokwaek Jisaso fákánek kwatae-arop maomp pouroukamp tirá épérimp, ³ Tá King Herotomp nap taokeyak konámp arrop Kusamp yupu Joana, tá Susana, tá kápae kare ankwap koumteou kor méntér tukup. Tá am koumteou fárakap te Jisas ntia mao éréképea yárák i konámp arrop fárakapan námokuráp ankank fek yaewour mwaria mént paokopiapon. [◊]

Arop yopwar mek ankankou yoronámp wounáp kar
Matyu 13:1-9; Mak 4:1-9

⁴ Ankwap ke fek ponankor taun mekmwaekamp kápae kare arrop koropea Jisasomp wonae fik koupoukour napo, mao am fárakapan wounáp kar arakrá farákáp:

⁵ “Arop ankwap akwapea yopwar mek ankankou yoro. Mao ankankou yirírrá yak nánko maok, ankankou ankwapmwaek te mwaé kupuk piká tankáp nánko, arropao pumpurékamprá tukup napo, antao koropá fánámpono. ⁶ Tá ankankou ankwap yumwi kor námp fek piká tankáprá téér námpao maok, ént féki mo nánko, am ankankou ponankor yárákáre námpón. ⁷ Tá ankankou ankwap wiráp paok wi ou mek pikia tankápria téér námpao maok, wiráp paok ménterría am támao oupoupourámpón. ⁸ Táte ankankou ankwapmwaek kwar kwapwe mek piká tankáp námp te fwap péreaka pokea yánk kápae kare tankria, 100-100rá tankáp i konámpón.”

[◊] **8:3:** Lu 24:10

Jisas aerá séri pwarará maok, am fárakapan sérrá, “Arop woupwiráp te ankár am kar wa kuno.”

*Jisaso wounáp kar sér i konámp ninik
Matyu 13:10-18; Mak 4:10-20*

⁹ Takrá séria pwar nánko, mao éréképá yárap i konámp arop fárakapao wounáp fi kor mér mwaria Jisasén turunk. ¹⁰ Aenapo, nopok Jisaso sérrá, “Am Kwaromp firáp yakáp mwanap kar mek wouroumpeyak námp te Kwaro námoku yumwan wae yénkép námpono. Aeno arop ankwap fárakapao maok wounáp karan saráp wa napono. Aenapara, mao te yiran nke napao maok, am ankank te wuri nke mo mwanapon. Tá arop fárakap kar wa napao maok, fi kor mér mo mwarea napon.” [◊]

*Ankankou yirir nap wounáp kar fi kor
Matyu 13:18-23*

¹¹ Jisaso warko arakrá sér: “Am wounáp kar fi kor te ará: Am ankankou te Kwaromp karono.

[◊] ¹² ‘Ankankou ankwapmwaek mwae kupuk piká tankáp námp’rá sénámp te, arop kar wa napan maok, wakmwaek Satan te, am arop fárakap Kwarén mér napo, mao am arop fárakap éréképantánoria koropea arop ninik mékamp kar pouroukouprá épér i konámpón. ¹³ ‘Ankankou ankwapmwaek yumwi kor fek piká tankáp námp’rá sénámp te, tátē arop kar wawia sámpéa warákár napao maok, arák kwar mek pik mono. Kánanke kwarok ke fek saráp Kwarén méria,

[◊] **8:10:** Lu 10:21   [◊] **8:11:** 1 Pi 1:23

nkwakwe make ankank korop nánko, ti-arári tukup napon. ¹⁴ Táte ‘Ankankou ankwapmwaek wiráp paok ou mek piká tankáp námp’rá sénámp te, arop kar wawia tukup napao maok, ninik tokwaerá apárokamp maniráp ankank sámprá apárokamp ankankan warákárnap ninikao tokxae karia oupoupouránko, yao ki tank námp niamp pourou mo mwanapon. ¹⁵ Aeno ‘Am ankankou kwar kwapwe mek pikia tankáp námp’rá sénámp te, arop kar wawia, niki-samp napon. Am fárakapamp ninik yae-párák kareria kwapwe kare nánko, kárákáre yakáp napo, maomp ninik mek te yopwarmekamp firao kare yak námp niampi yak naenámpón.’ ¹⁶

*Lam pounkouroupea pap konap wounáp kar
Mak 4:21-25*

¹⁶ Jisaso warko ankwap wounáp kar arakrá sér, “Arop lam pounkouroupea nap te tap woukwapá pap, tá kákánar ankore mek pap mo i konapono. Ankár narek kákánar fek páte napo, am nap mek youmpnap arop fárakapao am wae nke mwanapono. ¹⁷ Am wae yokor nánko te, kápae kare ankank mek wouri yakáp námp te nánkár wakmwaek érik korop naenámpón. Tá kápae kare ankank aropao mek oupoupuria kák tenap te, nánkár wakmwaek am ankank érik farákár nánko, arop fárakapao wae nkea mér mwanapon.

¹⁸ Yumo Kwaromp kar wa nap te fwapia mér karrá wa kip. Arop Kwaromp kar kárákáre fek niki-samp nánko te, Kwaro man ankwap ninik kwapwe méntér tapokwap naenámpón. Aeno tá

---

¹⁴ **8:14:** Lu 18:18,22-24   ¹⁵ **8:15:** Jo 6:28-29

arop kar wawia níki-samp nampan mpwe námpao mo námp te, Kwaro am nínik kánankeran maomp yaekamp pwarokwap naerámon.” $\diamond$

Jisasomp éntupwar ntia nánaeounáp koropap kar

Matyu 12:46-50; Mak 3:31-35

¹⁹ Jisaso takrá kar farákápámp ke fek maomp éntupwar ntia nánaeounáp man nke mwaria korop napao maok, kápae kare koumteouráp arop Jisasomp wonae fik koupoukarea yakáp napo, mao Jisasomp wonae fik tukup mwanap pourou mo. ²⁰ Aenapo maok, arop ankwap fárákapao Jisasén sérrá, “Waráp éntupwar ntia nánaeounáp amwan nke mwaria koropea ek yakáp nape.” ²¹ Táte Jisas am fárákapamp kar pwarokwaprá sérrá, “Koumteouráp arop fárákap Kwaromp kar wawia ampaok nap támao maok, onomp éntupwar ntia onomp nánaeounápono.” $\diamond$

Jisas ouwi tokwae taok-pwararimp kar

Matyu 8:23-27; Mak 4:35-41

²² Ankwap ke fek, Jisaso náráp éréképá yárak i konámp arop fárákapént bot mek kounkouria sérrá, “Nomo ént aokore tokwae tápampea nkwmwae fik tukup mwaro.” Aeria maok, wae ént pirékarrá tukup napo, ²³ bot wae ént kuk akwap nánko, Jisas te ampi yak. Aenánko maok, am ént aokore mek ouwi tokwae koropria ént surukup tokwaeria, bot mek ént koupour nánko, am arop fárákap ént mek pik mwanap niamp pourouráp. ²⁴ Aenánko maok, am fárákapao

---

$\diamond$ **8:18:** Mt 25:20-29 $\diamond$ **8:21:** Lu 11:27-28; Jo 1:11-13

tukupea Jisasén kéménkia sérrá, “Arop Tokwae, Arop Tokwae! Nomo oukoumwan ént mek pik mwanámp niampáne!” Aeapo Jisaso fárámpéa fokopeyakrá am ouwiran taokoránko, ouwi ntia ént tokwae anakop námp wae pwarareaka, ént ounk wae pwar. ²⁵ Aenánko maok, Jisas námoku éréképá yárák i konámp arop fárákapan turunkrá, “Yiráp onan mér nap te maok yak námpono?” Aeránko, am fárákap te apápria ninik tokwaeria maok, námoku támao sérarrá, “Mámá arop máte waweané? Mao ouwi ntia éntan sénánko, ankár mao sénámpaok námp ta!” ²⁶

Jisaso arop ankwapamp pouroukamp kwatae-aropan yéréperá kérépámp kar

Matyu 8:28-34; Mak 5:1-20

²⁶ Am fárákap apár Galili pwarará warko bot mek ént pirékarrá tukupea nkamwae fik apár Gerasa mek korop. ²⁷⁻²⁹ Jisas bot pwarará apárok kirékaprá pok nánko, am némpoukamp arop ankwap ankáránk maonámpok korop. Kápae kare por kwatae-arop fákárerao maomp pourouk woukouri yakáprá man fákápá fákeyakáp napo, arop kápae kare por man poukeyakáprá sen fek yarokwap ko paprá yae-souwe fákápá paprá. Mak napo kuri, am te ankár fápákárápi ko sárarrá akwap konámp. Ankár wokwaek karia koropea oukoumwan námp te, waempyam kámp mono. Pourou mwar yakrá, nap mek amp mono. Ankár am kwatae-arop támao man sámpea arop yak mo apár mek yérépe napo, arop kák konap apár me kwar yu fi mwaek yárák i konámpón.

²⁵ **8:25:** Mk 9:20-24

Mao Jisasén nkeria fépéna waeria, Jisasomp puk wonae fik kwaráp torokompria tékén wumwia waeria sérrá, “Jisas, narekamp Kwar Tokwae Karamp Táráp e! Amo onan apae nanape? Ono amwan kárákáre fek sér rae: Amo onan touwe kwatae sáp kwapon.” Am te apaeria námpanápe, Jisaso am kwatae-aropan ‘Érik mankae!’rá yopor.

◊

³⁰ Jisaso man turunkrá, “Waráp e te apaeno?” Tá mao sérrá, “Onomp e te ‘Ami’ no.” Am e sénámp fi te kápae kare kwatae-arop fárakap maomp pourou mek woukouri yakáp napara, takrá sénámp. ³¹ Aeria maok, am kwatae-arop fákárerao náráp pourouantá yonkwae touwe tokwaeria Jisasén tékén sérrá, “Amo yinan nánkárap touwe sámp mwanámp me tokwae éri mek yéréperá kérép kwapon.”

³² Aerá sérapo, kou kápae kare wonae fik faonkwe yípíri fek fépérrá yakáp. Aenapo maok, am kwatae-arop fárakapao Jisasén aropomp naenámp kar fek tékén sérrá, “Yinan te kouramp pourou mek tirá kérépae!” Aerapo maok, Jisas wae, ampaok tukupenkria pwar. ³³ Aenko maok, am kwatae-arop fárakap am arop pwarará tukupea kouamp pourou mek woukourapo, am kou kápae kare te épépérépia pírikimpria fákáre tokwae mek ént aokore mek píkrinkria ént fépérrá nékér popwarámpria surumpwi yakáp.

³⁴ Tá kou wun i konap arop fárakap am táman nkea pírikimpá tukupea, taun mekamp koumteouráp arapan am karan farákáprá sériaka, am mwaek kírikíri kouráp sipsipráp wunnap arop

fárakapan am kar farákáprá sérar. ³⁵ Koumteouráp arop am kar wawia tukupea ankank nke mwaria Jisasnámpok tukup. Mao tukupea nke napo maok, am kwatae-arop noumpoukoupá yaknámp aropan nke napo, kwatae-arop fákáre wae man pwar-tukup tenapo, mao ninik fwapnae sámpea waempyam yirimpea Jisasomp pu páte yak námp fek wonae fik tank. Aenánko, am koumteouráp arop am táman nkea apáp tirink. ³⁶ Jisaso am kwatae-arop yaknámpráp aropan fwapi pap námp nkenap arop fákáre am koropnap arop fárakapan farákáprá sér. ³⁷ Apár Gerasa mekmwaekamp arop ponankor Jisasomp kárákáre tokwae nkea apáp tirinkria, Jisasén sérrá, “Amo wae yinan pwarará akwapae!” Aerapo maok, Jisas wae éréképá yárak i konámp arop fárakapént bot mek korokwapea wae arári tukup mwaria. ³⁸⁻³⁹ Aenapan maok, am arop kwatae-arop fárakap wae woropá tukup tenap mao Jisasén kárákáre fek sérrá, “Ono te ankár amont akwap nae kar nampono.” Aeránko maok, tá nopol Jisas man sérrá, ‘Mono. Amoku waráp némpouk arákarrá akwapea Kwaro amwan yaewourinámp kar waráp némpoukamp aropan farákápae’rá séria sámp-kérépámp. Aenko maok, am arop akwapea am némpoukamp ponankor koumteouráp aropan Jisas námwani námp farákáprá sérimpon.

*Jairusomp yupu-táráp ntia touwenámp
yupuamp kar*

Matyu 9:18-26; Mak 5:21-43

⁴⁰ Mamwaek fikamp kápae kare koumteouráp arop Jisasén yépékrá yakáp napo, Jisas wae mao

éréképá yáraknámp aropént bot mekia arári korop napo, am koumteouráp arop mao korop napán warákáránkrá yakáp. ⁴¹ Aenapo maok, tá arop ankwap maomp e te Jairus, mao te lotu nap taokeyak konámp arop, mao koropea Jisasomp wonae fik pu pumpuri yak námp fek kwaráp torokompria woukoupria, námwan aropompae karria arakrá sér, “Amo onomp nap mek koropae.” ⁴² Am taknámp fi te ará: Mao te táráp ankwap sámp mono, am yupu-táráp ankárankamp támao mwar, maomp yopwar te éntér-sámpramp yopwar niamp arakenámpao, mao wae sumpwi naeria wae nánko námpono.

Táte Jisas wae ampok akwap naeria akwap nánko, arop ou kápae kare man ikarea tukup. ⁴³ Tá am ou mek yupu ankárankamp yak námp, mao te e furuk pik námp ankár taki yakrá akwapea éntér-sámpramp yopwar. Ae námp kwamp maok, námwan fwapi pap mwanapan mpwerá kápae kare mani sinámpan maok, dokta fárakap man fwapi pap mwanap pourou mono. ⁴⁴ Am taknámp yupu koropea Jisasomp wonae fik younkwe mwaeknámp Jisasomp waempyam fu fek yae pap nánko, maomp e furuk piknámp am wae koupour kar pwar. ⁴⁵ Tak nánko, Jisas turunkrá, ‘Onomp pourouk yae pap námp te wawean?’ránko, arop ponankor sérarrá, “Ono te mono.” Táte Pita sérrá, “Arop Tokwae, arop ou tokwae kar amwan ikarea kímpá yakáprá waráp pourouk touroupoukour napono.” ⁴⁶ Táte Jisas sérrá, “Arop ankwap onomp pourouk yae pap námpono. Ono wae mér, onomp kárákáre ankwapmwaek

maonámpok akwap námpón.” 47 Aeránko am yupu wae méria, ami námp te mek wouroump naenámp pourou mo námpantá maok, mao kour me woukoupria koropea Jisasomp wonae fik apárok kwaráp torokomprá koumteouráp aropao nke nap fek Jisasomp pourouk yae papnámp fi kare séria, tá ‘Onomp touwe te oukoumwan waeman koupour pwar námpón’rá sénámpón. 48 Aeránko, Jisas am yupuan sérrá, “Táráp e! Amo onan mér nap támao amwan fwapi pap námpono. Amo akwapea yonkwae kakére fek yakampo.”

49 Jisas oukoumwan am kar sérrá yak nánko, arop ankwap Jairusomp nap meknámp koropea man sérrá, “Waráp táráp te wae sumpwi tankáne. Tisan youpoukwap tére tokwae sánk kwapono, wampweno.” 50 Aerámpan maok, Jisas am kar wawia Jairusén sérrá, “Amo apápi kwapono. Amo ankár Kwarén mérampo. Waráp táráp te warko fwap naenámpón.” 51 Tá Jisas wae akwapea Jairusomp nap mekia maok, koumteouráp arop fárakapan ‘Táráp sumpwi tanknámp nap aokore mek yink kwapono’ ria taokor. Aea maok, Jisas námoku mwar Pita, Jon, Jems, am tárápamp éntupwar naropwar, makia man mwar éréképea am nap aokore mek yink mwarea. 52 Aenapo maok, kápae kare arop am tárápantá yonkwae touwerá éménkrá yakáp napo, Jisaso am fárakapan sérrá, “Yumo éménki kwapono. Mao te sumpwi mono, párák amp námpono.” 53 Aeránko, arop fárakapao am kar wawia amomoránk. Am tak nap te, wae sumpwi tenámponia. 54 Aenapo

maok, Jisas wae youmpea am yupu-tárápamp yaek sámpea kéménkrá arakrá sér, “Táráp e! Amo fárámpae!” ⁵⁵ Aeránko, am tárápamp waemp arákarrá koropá noumpoukoup nánko, am táráp koupour kar fárámp. Aenánko, Jisaso éntupwar naropwarén sérrá, “Man fir sánkenke.” ⁵⁶ Tá am tárápamp éntupwar naropwar te am nkea kour me woukoup tokwae nepo maok, Jisas am anánkwapan kar kárákáre fek sérrá, “Mámáninamp ankank mámáte arop ankapan séri kepono.” [✳]

9

Jisaso mao érékpá yáraknámp éntér-sámpramp aropan aposel tére nénkámp kar

¹ Ankwap ke fek Jisas náráp érékpá yárak i konámp éntér-sámpramp arop fárákapan wumwia koupoukarea fákeyakrá man tére mwanap arop yororoia kák. Aeria maok, kwatae-arop yéréperá kérépria touwenap arop fwapokwaprá kák mwanap kárákáre nénk. ² Aeria Jisas am fárákapan, ‘Kwaro náráp firáp taokeyaknámp kar tukupá farákápria, touwenap arop fwapokwaprá kákrá, ³ Makenk’ ria tirá kérép naeria sérrá, “Yumo paokopria ankank mént ti-paokop i konap te taki kwapono. Am ankank te ará: Mear yaopwae, yam, fir, mani, siot ankwap. Aráte ti-tukup kwapono. ⁴ Yumo tukupea ankwap taun mek napo, arop ankwapao yumwan nkea warákária náráp nap mek érékpé nánko te, yumo ankár maomp nap mek saráp yakáprá tukupea am taun pwarará tukupnap ke fek kipo. ⁵ Aeno táte yumo

---

[✳] **8:56:** Mt 8:4

ankwap taun mek tukup napo, arop ankwapao yumwan warákárria náráp nap mek érékép mo napo te, yumo ankár am taun pwarará yiráp su fekamp woup poporokompia pwar napo maok, am támao yénképrá, yumoku nap támaono.”⁶ Jisaso aerá farákápá pwaránko maok, am fárakap wae tukupea kápae kare némpouk mwaek Kwaromp kar farákáprá am némpouk mwaekamp touwenap arop fárakap fwapokwaprá kákapon.

King Herot Jisas te wanonorá mér naenámp kar

⁷ Apár Galili taokeyak konámp King Heroto Jisas kápae kare ankank térenámp kar wawia ninik tokwae. Am te apae riteanápe, ankwap fárakapao sérrá, “Arop ént mek nérrá kák konámp Jono apár me meknámp warko fárámpea námpon.”⁸ Tá ankwap fárakapao sérrá, “Profet Elaija warko korop námpon.” Tá ankwap fárakapao sérrá, “Wokwaek kar profet ankwapao sumpwianámp támao warko fárámpea námpon.”⁹ Aerapo maok, King Herot támao sérrá, “Jon te ono wokwaek sénanko, yápare kor fár-sírari napono. Aeno ono oukoumwan wa nanko, nkvakwe make tére námprá sénap arop te wanono?” Aeria maok, mao Jisasén nke naeria námpon.^{*}

Jisaso 5,000 aropan fir wunimp kar

Matyu 16:13-28; Mak 8:27-38; Jon 12:23-26

¹⁰ Jisas tirá kérép nánko térerá tukupnap arop fárakap am wae Jisasnámpok arári koropea am térenap kar man farákáprá sér. Aenapo maok, Jisaso ankwap arop fárakap am fek pwarará

---

* 9:8: 1 Kin 17:17-24   * 9:9: Mk 6:27

éréképá yárák i konámp arop mwar éréképea taun Betsaida mwaek kírikiri ampok tukupea anepéranáponoria éréképá akwap. ¹¹ Aenánko maok, tá koumteouráp arop fárakap mao tukup nap te wae méria, maomp weaok mwaek tukup. Aenapo maok, Jisaso am fárakapan nkea koropenkria warákárria maok, mao am fárakapan Kwaro maomp firáp taokeyak konámp kar farákápria, touwenap arop fárakap fwapokwaprá kák.

¹² Takrá akwapea kumur mwaek nánko maok, éréképea yárák i konámp arop éntér-sámpramp támao koropea Jisasén sérrá, “Mámá arop fárakap má tirá kérép napo, tukupea arop yakápnap némpouk mwaek fir oupourounkrá fépéria pampanápono. Nomo mapek yakáp námp te arop yakáp monap apárono.” ¹³ Aerapo maok, Jisas am fárakapamp kar pwarokwaprá sérrá, “Yumoku támao am fárakapan fir nénkenke.” Tá am fárakapao sérrá, “Yino te fir kápae kare tank mono. Pan éntik ntia éntékam anánkaopwe, ará mwar tankáp námpón. Ae te waráp níník te yino tukupea mani fek fir ti-koropeanánko má kápae kare arop ponankor fár mwanap nie?” ¹⁴ (Mámá arop ou te 5,000 niamp arakeno.)

Jisas am fárakapan sérrá, “Mámá aropan sénapo, ntik fére-sámpramprá koupoukarrá tankápanápono.” ¹⁵ Aeránko maok, mao éréképá yárák i konámp arop fárakapao am arop ouan takrá koupoukarrá pwar napo, tankáp. ¹⁶ Aenapo Jisaso pan éntik ntia éntékam anánkaopwe sámpea yámar mek tokoreyakrá Kwarén ‘Aesio’rá sér. Aea pwarará, am pan fékér, éntékam tokop, makia

mao éréképá yárak i konámp arop fárakapamp yaek nénk nánko, mao am koumteouráp aropan nénk. **17** Aenapo, am koumteouráp arop ponankor firan fépéria wae pwi. Aenapo maok, ankwapmwaek oukoumwan tankáp nánko, mao éréképá yárak i konámp arop fárakapao warko popokrá tia éntér-sámpramp basket mek kéria top popwarámpi kák.

Pita Jisasén ‘Amo te Krais támaono’rá sérimp kar

18 Ankwap ke fek Jisas námoku mwar Kwarén kar toropwap nánko, mao éréképá yárak i konámp arop fárakapao maonámpok korop. Aenapo, Jisaso am fárakapan turunkrá, “Koumteouráp arop fárakap onan te ‘Wanono’rá sénapono?” **19** Aeránko mao éréképá yárak i konámp arop fárakapao nopol man sérrá, “Ankwap fárakapao sérrá, ‘Amo te arop ént mek nér i konámp Jon nono.’ Tá ankwap fárakap sérrá, ‘Amo te wokwaek yakámp profet Elaijanono.’ Tá ankwap fárakapao sérrá, ‘Amo wokwaek yakea sumpwiap profeto fárámpéa korop napon.’” **20** Táte warko am fárakapan turunkrá, “Yumo kareao te onan te ‘Wano’rá sénapon?” Pita maomp kar pwarokwaprá sérrá, “Amo te Kwaro sámp-kérépnámp Kraisono.” **21**

Jisaso ‘Námo sumpwia fárámp nanamp’rá sénámp kar

21 Pita takrá séránko maok, Jisas am fárakapan ‘Am kar ankwap aropan takrá séri kwapono’rá kar kárákáre fek taokarrá pwar. **22** Tá mao sérrá, “Aropamp Táráp te ankár kápae kare touwe tokwae sámp nánko, arop taokeyakáp konap arop ntia

◊ 9:19: Mk 6:14-16   **◊ 9:20:** Jo 6:68-69

pris tokwae fákáre, tá lo yénkrá farákáp konap arop fárakap, makia man younkwe sínapo, arop fárakapao man faropea pap napo, sumpwia yiníñk yae yakeaka warko fárámp naenámpónon.”

²³ Aerá séria pwarará, mao éréképá yárák i konámp arop fárakapan ponankor sérará, “Táte arop ankwap onont korop naeria námp kwamp te, náráp pourou te ankár wampwe pwarará, ono nampnámp mao kuri ankár kumur méntép ‘Touwe tokwae sámprá, fwap sumpwi nanamp’rá nínik námpao maok, fwap onan éntér pap naenámpónon.

²⁴ ²⁴ Aeno táte arop ankwap námokuráp nínikaok saráp yakria Kwaromp nínik wampweri pwar námp te, mao te yiki yaká yak sámp mono. Aeno arop ankwap ononampaok námpán am fek man sámp-wouroump nap te, mao te yae-párák yiki yak naenámpónon. ²⁵ Tá arop ankwap apárokamp ankankan saráp tére kárákárerá yárákianánko, maomp waemp yaomwi mek pik nánko, am kápae kare ankankao te mokopia maomp waempén yaewour naenámpónon? ²⁶ Táte arop ankwapao onomp e ntia onomp karan arop wa nap fek sénaenámp pwarápaeanámp te, nánkár wakmwaek Aropamp Táráp king yakea námokuráp wae tokwaerént Naropwaromp yiki kor ensel fárakapamp wae tárapokwampia éknámp ke fek nopal am aropamp eran kor érik sér mo nae-námpóno. ²⁷ ²⁷ Ono yumwan kare kar sénampono: Arop ankwap fárakap máyakáp nap oukoumwan sumpwi mo, yiki yakápria, Kwaromp firáp taokeyak konámp nke mwanapono.”

²³ 9:23: Mt 10:38-39   ²⁶ 9:26: Lu 12:9

*Jisasomp pourouk wae tokwae nkeap kar
Matyu 17:1-13; Mak 9:2-13*

²⁸ Jisas am kar farákáprá séri pwatea, yukupuk yae niamp arake akwap tenánko, wakmwaek Jisaso Pita warámp, Jon warámp, Jems warámp, makia Kwarén kar toropwap naeria faonkwek pok. ²⁹ Mao kar toropwaprá yak nánko maok, ankár am ke fek táman, maomp yimetáp te mwar pourouráp akwap nánko, maomp waempyamao kuri mékér wae niampria wae tákapa wae. ³⁰ Aenánko arop yawor wokwaek yakep Moses ntia Elaija * kwaporok koupour kar méntér fokopeyakrá kar sér. ³¹ Am arop yawor te Kwaromp wae tokwaerént foukouri yakrá Kwaro Jisas Jerusalem mek sumpwi naenámpria nánapi pwatari námp, am kar táman Jisasént sérarrá yakáp. ³² Pita mao ouwipi nánko, pamp mwaria napan maok, Jisasomp wae ntiaka am arop anánkaopwe foukouri yak nep táman nkeria maok, warko ouwipi mámaránk. ³³ Am arop yawor Jisasén wae pwarará akwap neria nepo, Pita Jisasén sérrá, “Arop Tokwae, nomo mapek yakáp mwanámp te kwapwe kareno. Yino fwap sákae yininkaopwe, ankwap waráp por, ankwap Mosesompor, ankwap Elaijampor, makia ti mwanámpón.” Pita am takrá sénámp te, am fi mér moria, kwaporok sénámpón.

³⁴ Pita takrá sérrá yak nánko, koumwe tokwae ékia oupouroup nánko, am arop yininkaopwe apáp tirink. ³⁵ Aenapo maok, am koumwe meknámp

* **9:30:** ‘Moses ntia Elaija’: Matyu 17:3 fekamp kar fi fek nkeae.

◊ **9:31:** Lu 13:33

arop karao arakrá sér, “Támáte onomp Tárápono. Ono wae mao tére naenámpria nánapi pwate nampono. Yumo ankár maomp kar wa kipo.” ✡ ✡ ³⁶ Am kar takrá séri pwaránko, nke napo maok, Jisas námoku mwar yak. Takia am faonkwek pwarará, warko pikianap ke fek te, arop yininkaopwe am nkenap ankank arop ankapan sér mono. Mek wourouump taeriapono.

Jisas kwatae-arop woukoupeyaknámp táráp fwapi papnámp kar

³⁷ Pampia ankwap kumuruk am faonkwek pwarará pik napo, ankwap arop ou kápae kare koropá Jisasén mwaeaok kíkip. ³⁸ Aenapo, am mekamp arop ankárrankampao námwan aropomp naenámp kar fek wumwiria sérrá, “Arop Tokwae, ono amwan kare kar sénampono, amo koropea onomp táráp nkeae. Ono te má táráp ankárrank támao mwarono. ³⁹ Aenampan, kwatae-aropao ankár kar koropá noumpoukoup nánko, táráp apánka wae nánko, man sámpá fopwaoka waeria maomp pourou mek sámpá yampourouria koupour worokor pik mo, kápae kare por taki yak nánko, am tárápamp táp meknámp atop wupwi korop konámpón. ⁴⁰ Ae konámpantá ono amo éréképá yárák i konap arop fárakapan, onomp tárápamp pouroukamp kwatae-arop wopwarenk kar nanko, mao tak mwanap pourou mono.”

⁴¹ Aeránko maok, nopol Jisaso maomp kar pwarokwaprá sérrá, “Yumo mámá ke fekamp koumteouráp arop yumo te mér mo karria,

---

✡ **9:35:** 2 Pi 1:17-18   ✡ **9:35:** Mt 12:17-18; Lu 3:22

kwatae nínik fek yakáp napon! Aenapantá ono yumwan sér rae: Ono apaekampor yiráp kápae sámprá yumwan yaewour saráp yak nanampon?" Aerá séri pwarará maok, naropwarén sérrá, "Waráp táráp mampok warámp-sankoropae." ⁴² Aeránko, am táráp oukoumwan mwaeaok mank nánko, am kwatae-arop támao am táráp apárok sámpea sínánko, pu yae yurá arokwapa wae. Aenánko maok, Jisaso am kwatae-arop támán yoporia pwarará, am táráp fwapi papea sámprá naropwarén sánk. ⁴³ Aenko maok, kápae kare koumteouráp arop am Kwaromp kárákáre tokwae nkea kokorokoránka waeapon.

*Jisaso sumpwi naemp ankwap por sénámp kar
Matyu 17:22-23; Mak 9:14-29*

Aeria maok, am koumteouráp arop fárakap te Jisas tére námp támán nínik tokwae napo, Jisaso námoku éreképá yárak i konámp arop fárakapan sérrá, ⁴⁴ "Yumo ankár fwapia woupwi pátea mámá kar wawenke! Nánkár wakmwaek tae morok, arop fárakapao Aropamp Tárápan kárákáre sámpá yakápnap aropamp yaek sánk mwanapon." [◊] ⁴⁵ Aeránko maok, mao éreképá yárankámp arop fárakap te mao sénámp kar fi te mér mo. Am sénámp kar fi te mek wouroumpeyak námpara, mér mwanap pourou moriaka, am kar fi turunk mwanapan kor wampweri pwararapon.

*'Wa arop tokwae yak kun'rá turunknap kar
Matyu 18:1-5; Mak 9:33-41; Jon 13:20*

⁴⁶ Táte Jisaso éreképá yárak i konámp arop fárakap námoku támao, 'Nomo ou mek mamek te

---

[◊] **9:44:** Lu 9:22

wa mokop arop tokwae kar yoroia nareki yak kun'rá téreménkiapon. ☩ 47 Aeapo maok, Jisaso am fárakapamp ninik mek yaknámp ninikan wae méria maok, mao tárap kánanke warámpea náráp wonae fik páte yakrá, 48 am fárakapan sérrá, “Arop onan niníkria mámake tárapan warákárria warámp námp te, onan kuri warákárria warámp námpon. Tá arop onan warákárria warámp námp te, onan sámp-kérép nánko ék namp Kwarén kor warákárria warámp námpon. Arop ankwapao mao námoku te wampweri pwarará yumwan ponankor yaewour námp te, am arop támao maok Kwaro nke námp fek nareki yak námpon.”

‘Arop yumwan yopor mo nap te, yiráp nouroupon'rá sénámp kar

Mak 9:38-40

49 Jisas takrá séri pwaránko, Jono man sérrá, “Arop Tokwae, yino nke nánko, arop ankwap waráp e fek arop pouroukamp kwatae-arop fákáreran yéréperá kérép námpao maok, mao te nomont waráp wakmwaek yárok mo námpantá, yino man taokoranámpón.”

50 Aeránko maok, nopal Jisaso man sérrá, “Yumo man taokor kwapono. Arop yumwan yopor mo námp te yumonap mwaek yaknámp arop támaono.”

Samaria fákáre Jisasén monorap kar

51 Kwaro Jisasén warámpea yámar mek pok naenámp yae wae fae nánko, Jisas wae ninik sámpéa Jerusalem mek akwap naeria ninik kárákárea wae námpono. ☩ 52 Aeria maok,

✩ 9:46: Lu 14:11; 22:24-27   ✩ 9:51: Lu 17:11

apár Galili pwarará arop ankwap manmékir ankank nánap mwanapria tirá kérép nánko, am fárakap tukupea Samaria mekamp némp ankwap mek. ⁵³ Aenapan maok, am némpoukamp arop fárakapao Jisas mao Jerusalem mek tukup mwaria napantá, am fárakap te, náráp nap mek korop te monoria wae. ⁵⁴ Tak napo maok, Jisas érékpá yárap i konámp arop yawor Jems ntia Jon am wawia Jisasén sérrá, “Tokwae Kar e! Yino Kwarén sénánko, yámar mekamp yaomwi tokwae sámp-kérép nánko ékia mámá arop ponankor wurukumpi pwar naenámp te mokopono?” ⁵⁵ Aerepo maok, tá Jisaso sámp-arákarrá am arop yaworan yopor. ⁵⁶ Aeria maok, Jisas maomp am fákare érékpá tukupea ankwap némpouk pampiapon.

*Jisasonámpaok mwanap ninikan sénámp kar
Matyu 8:18-22*

⁵⁷ Jisas náráp arop fárakap érékpéa tukupá mwaeaok napo maok, arop ankwapao man sérrá, “Amo apae némpouk akwap nap te, ono fwap amont akwap nanampon.” ⁵⁸ Aeránko maok, táté Jisaso man sérrá, “Mwaep te me mek pamp i konapono. Tá ant te taok mek pamp i konapono. Aeno Aropamp Táráp te mao akwapea yépe kour norokarea amp naenámp nap te yak mono.” ⁵⁹ Aeria maok, arop ankwapan sérrá, “Amo te ononampaok koropae.” Aeránko, tá am aropao sérrá, “Ae te onomp naropwarén yépékia sumpwi nánko pátea korop nae.” ⁶⁰ Tá Jisaso man sérrá, “Wampweno. Arop sumpwi te námoku surumpwi

---

◊ 9:59: Lu 14:26,33

mwanap aropao yokorocea papanápono. Aeno amo te akwapea Kwaro maomp firáp taokeyak konámp farákápae.”

⁶¹ Arop ankwapao Jisasén sérrá, “Tokwae Kar e! Ono te amonapok korop naenampan, ono akwapea onomp nouroup arop fárakap yae koukoupiwyakea pwatea korop nanamp te mokopono?”

⁶² Tá Jisaso nopal man sérrá, “Arop Kwaromp tére naerianámpao, pwatarinámp ankank fek warko nínik námp te, mao te Kwaromp tére naenámp pourou mono.” [◊]

10

Jisaso 72 arop fárakapan térenkria tirá kérépámp kar

¹ Wakmwaek Tokwae Karao 72 arop ankwap fárakap téreanáponoria, wakmwaek námoku yárákrá akwap nanamprianámp némpouk mwaek anánánkrá manénkir tukupenkria tirá kérép. [◊]

² Aeria mao arop Kwaronámpok korop mwanapan nínikria am fárakapan wounáprá sérrá, “Yopwar mekamp fir kápae kare wae noumouri yak námpan maok, am fir tére mwanap arop te kápae kare mo napon. Aenapara, yumo ankár yopwar Naropwarén sénapo, mao fwap am fir tére mwanap arop tirá kérép nánko, tukupea náráp fir tirá koupoukour mwanapon. [◊]

³ Yumo tukupenke! Yao pwae mekamp as niamp arop ou mek yumwan sipsip moroknámp tirá kérép nampon. ⁴ Mani yam, ankank kér i konap yam, su, yumo mámá ankank tia tukup kwapon.

[◊] **9:62:** Fl 3:13   [◊] **10:1:** Mk 6:7   [◊] **10:2:** Jo 4:35

Yumo mwaeaok arop kíkipria te, man ‘Gude’rá séria am fek yakáprá kar séri kwapono.

⁵ Yumo ankwap nap mek tukup nap kwamp te, manénkir yumo ankár arakrá sér kip: ‘Ono nínik namp te, Kwaro mámá nap mekamp koumteouráp arop yumwan yonkwae porokwe sánkanoria nampon.’ ⁶ Aerá sénapo, am nap mek yonkwae porokwenámp arop yak mo nánko te, yumo am fárakapan sénap yonkwae porokwe kar am te yumokuráp nínik mek arákarrá korop naenámp. Aeno téte yonkwae porokwenámp arop yak nánko te, am yumo sénap yonkwae porokwe kar maomp nínik mek akwapá yak naenámp. ⁷ Tak nánko te, yumo ankár am nap mek saráp yakáp kip. Aeria maok, yumwan firrapé ént nénk napo te, ankár táman fépér kip. Am te apae riteanápe, térenap aropara, nopal kuri fwap sámp mwanapon. Yumo te kápae kare nap mek paokopi kwapon.

◊

⁸ Yumo tukupea ankwap taun mek napo, yumwan nkea, fwaprá korop naponoria, nap mek érékpá tukupea, yumwan fir nénk napo te, táman fépér kip. ⁹ Takria maok, yumo ankár am taun mekamp touwenap arop fwapokwaprá kákria maok, yumo ankár kar arakrá farákáp kip: ‘Kwaro náráp firáp taokeyak konámp yumanapok korop naenámp ke te wae wonae fik námpon.’ ¹⁰ Aeno yumo ankwap taun mek napo, yumwan, fwaprá korop naponorá sér moria, náráp nap mek érékpá tukup mo napo te, yumo am taun mekamp mwaeaok am fek yakáprá sérrá, ¹¹ ‘Yiráp

---

◊ **10:7:** 1 Ko 9:6-7; 1 Ti 5:18

mámá taun mekamp woup kwar yinomp su fek kárakapá yak námp te yumokunapok arákarrá poporokompi pwar námpón. Aeno yumo fwapia níník kipo: Kwaro náráp firáp taokeyak konámp korop naenámp ke te wae wonae fik námpono'rá sér kip." * * 12 Jisas am fárakapan arakrá toropwapia pwarará, warko ankwap kar sérrá, "Ono yumwan sénampono: Pwar naenámp yae fek te Sodom mekamp aropao kwatae kareapo, Sodom mek kwatae kare ankank tokwae korop naenámpán maok, am Kwarén younkwe sinap aropamp taun mek korop naenámp touwe te yoporop tokwae kar korop naenámpón." *

Kwarén younkwe sinap taun mek touwe kwatae korop naenámp kar
Matyu 11:20-24

13 Jisas am fek warko sérrá, "Yumo Korasin mekamp arop, koupoutáráp nape! Yumo Betsaida mekamp arop, koupoutáráp nape! Arop ankwap taun Taia ntiaka Saidon mek akwapea ono yumo ou mek yoro namp niamp Kwaromp kárákáre yoro nánko nkeria te, am taun Tair ntiaka Saidon mekamp arop wae kwatae níník pwarará, yonkwae touweria yirír i konap waempyam yiríria, yaomwi ntu mek tankápria Kwaronámpok tukup mwarapono. * 14 Nánkárap Kwaro koumteouráp aropan énounekouphia Tair ntia Saidon mek sánkámp touwe kwatae te tokwae karan maok, yumwan sánk naenámp touwe kwatae te yoporop tokwae karono. 15 Tá yumo Kaperneam

---

* 10:11: Ap 13:50-51 * 10:11: Mt 10:7-14 * 10:12: Stt 19:24-25,27-28 * 10:13: Jol 3:4-8; Amo 1:9-10; Sek 9:3-4

mekamp arop yumoku támao ‘Yino te kwapwe kare ritea yámar mek pok mwanámp’ ritea nape? Mono. Yumo te waeman yaomwiráp me tokwae mek pik mwanapono.” ¹⁶ Aerá séria pwarará maok, warko mao am éréképá yárak i konámp arop fárakapan sérrá, “Arop yiráp kar wa námp te, mao onomp karan kuri wa námpón. Tá arop yumwan younkwe sínámp te, mao onan kuri younkwe sínámpón. Tá arop onan younkwe sínámp te, onan sámp-kérép nánko ék namp Kwarén kor man younkwe sínámpón.” ¹⁷

72 arop fárakap tukupá térerá paokopia arári kóropap kar

¹⁷ Wakmwaek 72 arop fárakap arári koropea warákáránkria Jisasén sérrá, “Yinomp Arop Tokwae, yino waráp e fek sénánko, am kwatae-arop fárakap yino sénámpaoki napono.” ¹⁸ Tá Jisas am fárakapan sérrá, “Ono nke nanko, yumo tak nap fek Satan yámar meknámp mékér wae niampao éká párákap námpón. ¹⁹ Yumo wawenke! Ono yumwan wae kárakáre nénk nampara, yumo fwap fou-tákam ntia kao pumpuri anámpria, yumo yiráp yopor arop Satanomp yorowar kárakáre fwap kwe-pwar mwanapono. Yumwan touwe sánk naenámp ankank ankwap yak mono. ²⁰ Aeno kwatae-arop yiráp karwaok tukup nap táman saráp warákár tokwae kwapono. Yumo warákár tokwae mwanap te, Kwaro yámar mek yiráp e kukumwia páte námpán warákár mwanapono.” ¹⁸

---

¹⁵ **10:15:** Ais 14:13-15   ¹⁶ **10:16:** Jo 5:23   ¹⁷ **10:17:** Ais 14:12; Yé 12:8-9   ¹⁸ **10:19:** Sng 91:13   ¹⁹ **10:20:** Yé 3:5

*Jisas warákárria Kwarén ‘Aesio’rá sérimp kar
Matyu 11:25-27; 13:16-17*

21 Jisaso am arop fárakápnip kar am wawia, Yiki Kor Spirit man warákár sánk nánko, warákárria náráp Naropwarén sérrá, “Onomp Naropwar e! Amo yámar ntia apár ponankor taokeyak napono! Amo am ankank mér tokwaerápia níník kour kwapwenap aropan yénkép mono. Párák némpoukamp aropan saráp yénkép nap táman ono amwan ‘Aesio’rá sér rae. Yeno, Ayao, amo amokuráp nínikaokria tak napono.” [✳]

22 Aerá séria pwarará, warko am arop fárakapan sérrá, “Onomp Naropwar onomp yaek kápae kare ankank ponankor pap námpono. Arop ankárankamp Kwaromp Tárápan mér kari yak mono. Naropwaro saráp námokuráp Tárápan mér kari yak námpon. Tá arop ankwap Naropwarén mér kari yak mono. Táráp námoku ntia Tárápao náráp Naropwar yénképnámp arop fárakap támao saráp Naropwarén mér kari yakáp napon.” [✳]

23 Jisas takrá séri pwaránko maok, mao éréképá yárák i konámp éntér-sámpramp arop fárakapao mwar Jisasént yakáp napo, am fárakapaonapok sámp-arákarrá am fárakapan nkeria maok, arakrá sér, “Yumo nkenap ankank mámá arop ankwap fárakapao nke nap te, fwaprá kar nke napara, warákár mwanapon. **24** Ono yumwan sénampono: Wokwaek kar kápae kare profet ntia kápae kare king oukoumwan yumo nkenap ankank má nke mwanámpria yépékapao maok, nke moiapon. Tá

[✳] **10:21:** Lu 8:9-10   [✳] **10:22:** Jo 3:35

am fárákapao oukoumwan yumo wanap kar má wa mwanámpria yépékapao maok, oukoumwan wa moiapon.” [⊛]

Apár Samaria mekamp arop Juda mekamp arop ankárrankan yaewournámp kar

²⁵ Ankwap ke fek lo kar méri yaknámp arop ankwap Jisasomp wonae fik koropea, Jisas te mokoprá séran wa nae ritea Jisasén turunkrá, “Tisa, apae mokopia yiki yak kwawpe sámpaea yaká yak nanampon?” [⊛] ²⁶ Tá Jisaso man sérrá, “Lo fek te apae kar yak námpon? Amo te mokoprá farákáp napon?” ²⁷ Tá mao maomp kar pwarokwaprá sérrá, “Waráp Kwar Tokwae Karan te amo ankár waráp yonkwae kare ponankor, waráp waemp ponankor, waráp pourou ponankor, waráp niník ponankor warákárampo. Tá amo ankár waráp firáp aropan warákár nap te amoku waráp pourouran warákár konapnámp taknámpampo.” [⊛] ²⁸ Tá Jisaso man sérrá, “Yeno. Am támaono! Amo yae-párák kare sénapono. Amo takria maok, amo yiki yak sámpaea yaká yak nanapon.” [⊛]

²⁹ Táte am lo mérnámp aropao niníkrá, námo wae méri yak nampan turunkria, pwarápae sáp námpwaeria maok, warko Jisasén turunkrá, “Onomp firáp arop te wan sénapon?” Tá nopol Jisaso wounáp kar man arakrá sér, ³⁰ “Arop ankárrankampao Jerusalem meknámp Jeriko mek pik naeria nánko, oukun arop fárákapao mwaeaok yéréréki yakápia man sámpá tankáprá fukia sirarrá, kwawpe kare ankank pourouk

[⊛] **10:24:** 1 Pi 1:10   [⊛] **10:25:** Mt 22:34-40   [⊛] **10:27:** Lo 6:5

[⊛] **10:28:** Ro 10:5

yakáp námp woropea tukup. Aetenapo, am arop mwaeaok taki tankrá, wae sumpwi naenámp pourouráp. ³¹ Tá am ke fek pris tére konámp arop ankárankamp am muae páraok pikia akwaprá am aropan nke námpao maok, kámá-pwarará muae firi warákarrá akwap. ³² Tá taknámp, Livai ankwapao kuri koropeaka am arop tank námp fek námpao, am aropan nkea kámá-pwarará muae firi warákarrá akwap.

³³ Aenepan maok, apár Samaria mekamp arop ankárankamp am muae-páraok koropea am arop tank námp fekria, mao am aropan nkea maok, man aropomp kare. ³⁴ Mao am aropamp wonae fik akwapea am fukinap toupou mek wel ntia wain kwarákarea, am ankáráp foupouia pwar. Aea maok, am arop kakapea námokuráp donkimp pourouk papea sámpá akwapea arop néntép konap nap mek paprá taoke-samp amp. ³⁵ Ampia koumounek mao am nap naropwarén mani silva anánkaopwe sánkria maok, man sérrá, ‘Amo mámá arop má fwapi taokeyakampo. Tá waráp mani ankwapmwaek maomp pourou fek pwaránko te, nánkár ono arákarrá korop namp fek am nopok amwan sánk nanampon.’ ”

³⁶ Jisaso am wounáp kar farákápria maok, am lo mérnámp aropan turunkrá sér, “Amo má kar wawia mokoprá níník rap? Mámá yininkaopwe arop te wa mokop arop oukun aropao fuki sírarinap aropan maomp firápan i konapnámp taknámp námpon?” ³⁷ Tá am lo mérnámp aropao man sérrá, “Am arop man aropompia man yae-

---

[◇] **10:33:** Jo 4:9

wourámp te támaono.” Jisaso man sérrá, “Amo akwapea amo kuri am táman taknámpampo.”

Marta ntia Mariaoinep kar

³⁸ Tá Jisas ntia mao éréképá yárak i konámp arop fárákap énénki takrá tukupea mwaeaok napo maok, tá Jisas ankwap némp kánanke mek akwap nánko, yupu ankwap, maomp e te Marta, mao Jisasén warámpea náráp nap mek akwap. ☀

³⁹ Martamp nánae te Maria. Jisas Tokwae Karao narek tank nánko, Maria koropea maomp wonae fik pu páte tank námp fek tankrá mao sénámp kar wará tank. ⁴⁰ Marta te námoku fir yankaprá, kápae kare ankank nánaprá, mao te námwan yaewour mo námprá ninika wae. Aeria maok, Marta akwapea Jisasén sérrá, “Tokwae Kar e! Onomp nánae te onan pwate nánko, onoku nápar fir nánaprá tére nampono. Amo am te ninik mo rape? Amo man sénapo, mao koropea onan yaewourano.” ⁴¹ Táte Jisas nopok man kar pwarokwaprá sérrá, “Marta kwae! Amo te kápae kare ankankan ninik tokwae napon. ⁴² Amo te ankár ankárakamp ankankan saráp ninikae. Mámá ankank Maria sámp naerianámp te kwapwe kare ankankara, nomo te maomp yaekamp pwarokwapá pap mono.” ☀

11

Kwarén kar toropwap mwanap ninikan sénámp kar

¹ Ankwap kumuruk Jisaso akwapea ankwap fek yakrá Kwarén kar toropwap. Mao kar toropwapia pwaránko, wakmwaek mao éréképá yárak i

◊ **10:38:** Jo 11:1-2   ◊ **10:42:** Jo 6:27

konámp arop ankwapao man sérrá, “Tokwae Kar e, amo yinan Kwarén kar toropwap i konap nínik yénkrá farákápae. Arop ént mek nér i konámp Jono mao éréképea yárak i konámp arop fárakapan yénkrá fárakapámpanámp yinan kor takae.” ² Tá mao am fárakapan sérrá, “Nánkár yumo Kwarén kar toropwap mwaria te yumo arakrá sér kipo: ‘Ayao! Yino nínik námp te, arop ponankor waráp e te yiki karenorá nínikanápono.

Tá waráp firáp taokeyak nanap ke ankár kóropano.

³ Fir kumur méntép fár mwanámp puri fek ti-sápampo.

⁴ Amo yinomp kwatae nínik ník mo, pwarampo.

Am te apae riteanápe,

Arop fárakap yinan napo, yino maomp kwatae nínik

ník mo pwar konámpono.

Amo yinan mokop nap nke naerianámp ankank mek

kwatae mwaek párikop kwapono.’ ”

⁵ Tá mao am fárakapan sérrá, “Táte yumo ou mekamp arop ankárrankao maomp nouroup arop ankwap yak nánko, kumur kupuk mao akwapea am nouroupén sérrá, ‘Nouroup o! Amo onan pan yininkaopwe sápae! ⁶ Onomp nouroup ankwap kumuruk korop nánko, man sánk nanamp fir tank mono.’ ⁷ Tá am nap mekamp arop maomp kar far-pwarará sérrá, ‘Wae ménki kéri yak nánko, tárapu tia amp rae. Ono fárámpéa amwan ankank sánk nanamp pourou moiane.

Onan kéménki kwapono.' Ae te mokop naenámpo? ⁸ Ono yumwan sénampono: Am nap naropwaro náráp nouroupén níníkria am fek man ankank sánk mono. Mao wumwinámp kar wa te ankár kokwae kareria maok, mao fárámpea mao monámp ankank am ponankor nénk naenámpo. [◊] ⁹ Ono yumwan sérrá: Yumo ankank moria Kwarén sénapo te, am monap ankank fwap yumwan nénk naenámpo. Yumo ankár am monap ankank oupourounkria maok, yumo fwap nke mwanapon. Yumo ankár ménki fek poporokwap napo, Kwaro yumwan ménki kik-pwar naenámpo. ¹⁰ Am te apae riteanápe, arop, námo am ankank sámp naeria Kwarén sénámp te, ankár am táman sámp konámpo. Arop, ankank sámp nae níkia oupourounk námp te waeman táman nke konámpo. Arop, námwan ménki kik-pwaraeria poporokwap nánko te, Kwaro man ménki kik-pwar naenámpo.

¹¹ Táte yumo ou mekamp arop ankwapamp tárápao náráp naropwarén 'Námwan éntékam sápaerá sénánko te, am naropwar te fwap am sénámp pwarará, tákam-ti sánk naenámp nie? Mono. ¹² Táte tárápao naropwarén sérrá, 'Námwan kae sápaerá sénánko te, am pwarará kao kwatae sánk naenámp nie? Am támao kuri mono. ¹³ Yumo apárokamp kwatae níníkráp arop wuriman, yiráp tárápan kwapwe kare ankank kwaporok sánk konapono. Taknámp, yumo fwapia mér kar mwanapon: Yámar mek yaknámp yiráp Naropwar te námwan sápaeria kar toropwapnámp aropan

---

[◊] **11:8:** Lu 18:5

Yiki Kor Spirit man sánk naenámpón.” ☩

*Jisas te Satanént tére námp’rá sériap kar
Matyu 12:22-37; Mak 3:20-27*

¹⁴ Arop ankwap kwatae-aropao maomp top kor me kéri fákeyak nánko, Jisaso am kwatae-aropan yéréperá kérép nánko maok, am top kor me kéri yaknámp arop wae fwap kar sér. Aenánko maok, koumteouráp arop am táman nkea korokop. ¹⁵ Aenapan maok, arop ankwap fárakapao sérrá, “Mao te kwatae-arop poukeyak konámp Satanomp kárákáre fek kwatae-arop yéréperá kérép námpón.” ☩ ¹⁶ Tá arop ankwap fárakapao, mao te mokoponrá nke mwar ritea am fárakapao man sérrá, “Amo kárákáre ankwap yoro napo, yino nkeaka Kwaromp kárákáre amont yak námpan mér mwanámpón.” ☩ ¹⁷ Aenapo maok, Jisaso am fárakapamp nínik wae méria, mao am fárakapan sérrá, “Táte arop maomp fi taokeyak námp kuk pirékarea yorowar nánko te, am fi te kwatae akwap naenámpón. Táte ankáranks fi mwearoao kuk pirékarea yorowar nap te, am mwearo fwapi kénki yakáp mono. ¹⁸ Tá taknámp Satanomp fi kuk pirékarea yorowarria te, mokopia ankank poukwap mwanap kárákáre sámp mwanapon? Aeno yumo mokopia ‘Satanomp kárákáre fek kwatae-arop yéréperá kérép námpono’rá sénapon. ¹⁹ Tá kare Satan onan yaewour nánko, ono kwatae-arop yéréperá kérép nanko te, wa yiráp arop fákáreran yaewouria kwatae-arop fákáre yéréperá kérép naenámpón? Aenámpara, yumoku yiráp arop

---

✩ **11:13:** Jo 14:13-16   ✩ **11:15:** Mt 9:32-34   ✩ **11:16:** Mt 12:38

fákárerao yiráp kar yurukup napo te, pwi yak mo naeria námpón. ²⁰ Aeno táte Kwaro onan kárákáre sáp nánko, ono kwatae-arop yéréperá kérép nanko, Kwaro náráp firáp taokeyak konámp te wae yiráp wonae fik korop námp mér mwanapon.

²¹ Táte kárákáre kor arop ankwap oump ankank tia náráp nap-topok arop koropantá yérék nánko te, maomp nap mekamp ankank fwap tankáp naenámpono. ²² Aeno táte arop ankwap kárákáre kor karerao * koropea am aropan yorowaria kwe-pwararea maomp yaekamp am fek yorowar naenámp ninik kárákáre sámp konámp oumpráp ankank pouroukoupea ti-akwapea arop ankwap fárákapan nénk naenámpón. *

²³ Arop onomp nouroup mo námp te, mao te onomp yopor aropono. Arop onan yaewourria koumteouráp aropan ankára mek tirá koupoukour mo námp te, am fárákapan ti-yérépe nánko pírikimp konapon.”

*Kwatae-arop warko arákarrá koropnámp kar
Matyu 12:43-45*

²⁴ Jisaso ankwap kar sérrá, “Táte kwatae-arop arop pourouk woukoupeyak námpao worékár akwapea, mao kwar saráp mek yárákrá, am mek anepér naenámp apár oupourounk nánko, yak mo nánko te, warko mao sérrá, ‘Ono am wokwaek yakamp nap mek arákarrá akwap nae!’ ²⁵ Aeria maok, akwapeaka am nap nke nánko, am nap tiri farákápea, ankank fwapokwapia

* **11:22:** Mámá wounáp kar fi te ará: ‘Kárákáre kor arop’rá sénámp te, Satan nono. ‘Kárákáre kor kare arop’rá sénámp te, Jisasono.

◊ **11:22:** Kl 2:15

pwate. ²⁶ Aenánko maok, mao warko akwapea, fákánek kwatae-arop fárakap maomp kwatae ninik kámákár námp éréképá koropea am nap mek yakáp. Aenapo, wokwaek am arrop maomp pourou kwatae-arop yakánko, kwatae yakámpao maok, oukoumwan te warko ankár porok kwatae kare arop yak námon.”

Warákár tokwae konap kar

²⁷ Kápae kare koumteouráp arrop yakápapo, Jisas má kar farákápámon. Aenko yupu ankwap am ou mek yakámpao Jisasén arakrá sér, “Am yupu wokwaek amwan fárakapea amwan mom wu-rumpámp, mao maok warákár naenámon.” ²⁸ Tá Jisaso sérrá, “Mo, arrop fárakap Kwaromp kar wawia mántwaok nap te, am fárakapao saráp fwap warákár mwanapon.” [✳]

Jisasén ‘Kárákáre yoroae’rá sénapo yoporimp kar Matyu 12:38-42; Mak 8:11-12

²⁹ Kápae kare koumteouráp arrop fárakap koropea koupoukour yakápapo, Jisaso am fárakapan sérrá, “Mámá ke fekamp arrop fárakap te kwatae niníkráp arrop fárakapono. Am arrop fárakapao sérrá, ‘Krais támaonorá yénképnámp kárákáre yoro napo, nke mwaro.’ Aerapan maok, ono am fárakapan am yénkép mono. Profet Jona yénképámp ankankan saráp yénkép nanampono. ³⁰ Jona éntékamamp yare mek yininki yakea érik korop nánko, Ninive mekamp arrop fárakapan Kwaro man sámp-kérép námpán yénkép námon. Táte taknámp, Arropamp Tárápao kor apár me

---

[✳] **11:28:** Lu 8:21; Yé 1:3

mek yininki yakeaka fárámp nanko, mámá ke fekamp arop fárákapan Kwaro onan sámp-kérép námp yénkép nae námpon. ³¹ Wakmwaek Kwaro arop fárákapan yurukupnámp ke fek, Siba fi mekamp kwino mámá ke fekamp arop fárákapént fokopeyakria, mámá ke fekamp arop fárákapamp kwatae ninik érik farákáp naenámp. Am te apaeria námpanápe, am kwin te maomp apár panek faek karaok yak námpao koropea King Solomono farákápámp ninik kour wawi námpono. Aeno mapek yaknámp arop ankárankampamp ninik kour te Solomonomp ninik kour kámákár akwap námpon. ³² Taknámp wakmwaek Kwaro arop fárákapan yurukup naenámp ke fek Ninive mekamp arop fárákap foukouri yakápría oukoumwan má ke fek yakápnap arop fárákapamp kwatae ninik érik farákáp mwanapon. Am te apaeritea námpanápe, am Ninive mekamp arop fárákap Jona Kwaromp kar farákáp nánko, wawia kwatae ninik pwarará, Kwaronámpok tukupapono. Aeapara, oukoumwan mapek yaknámp arop ankárankampao farákápnámp kar te Jona farákápámp karan kámákár akwap námpon.”
◊

*Arop pouroukamp waeran sénámp kar
Matyu 5:15-16; 6:22-23*

³³ Tá Jisaso warko ankwap kar arakrá sér, “Arop lam pounkouroupea nap te mek pap mo, tap woukwapá pap mo i konámp. Narek kákánar fek páte napo, arop am nap mek koropria kor, am lam wae táman nke mwanapria. ³⁴ Waráp yi te

---

[◊] **11:31:** 1 Kin 10:1-10   [◊] **11:32:** Jo 3:4-10   [◊] **11:33:** Lu 8:16

waráp pouroukamp lamono. Waráp yi kwapwe kare nánko te, waráp pourou mek kuri wae kwapwe námpon. Aeno waráp yi kwatae nánko te, waráp pourou mek ponankor kírikíp námpon. ³⁵ Aenámpara, amo fwapia mérampo: Takria waráp pourou mek kírikíp koropantáno. Waerao saráp yak naenámpo. ³⁶ Waráp pourou mek ponankor wae kwapwe yak nánko, ankwapmwaek kírikíri kírikíp mo nánko te, waráp pourou mek ankár wae pouri yakria, lam waerao amwan tákpnámp niamp naenámpo.”

Jisaso Farisi fákáre ntia tisa fárákapamp kwatae ninikan sérimp kar

Matyu 23:1-36

³⁷ Jisaso am kar farákáprá séri pwaránko, Farisi ankwapao, námont koropea fáraeria wumwi. Aenánko Jisas wae maomp nap mek akwapea fánaeria tank. ³⁸ Tá Farisi tankrá nke nánko maok, Jisas te Juda firao i konap nínikaok yae yárár moi tetankrá fir fánánko maok, am Farisi te, Jisas máte apaereaneria nínika wae. ³⁹ Aenámpan maok, Jisas man sérrá, “Yumo Farisi yumo te kap ntia plet younkwe mwaek saráp yárár napon. Aeno mek te kíkiank nínik tá nkawakwe make kwatae nínikao top pwarámpá yak námpo. ⁴⁰ Yumo te épépérép aropono! Kwar te ankank pu-pwaek saráp yororia mek kuri yoro moi námp nie? ⁴¹ Aeno ankank yiráp nínik mek yak námpan, ankank monap arop fárákapan yaewouranorá nénk kipo. Tak napo maok, yumo térenap ankank te fwap yiki kukur yak naenámpo.

[◇] **11:37:** Lu 14:1   [◇] **11:38:** Mt 15:1-2

42 Aeno yumo Farisi, yumo te fwapia mér kip! Yumo te fir mek sîrarrá fêpér i konap nânákâre konámp ankank tia fêre-sámpramp fi papea, Kwarén ankárakkamp fi sânk konapan maok, yumo ankwapan yae-párák kare ninik i konap ntia Kwarén warákár konap ninik te pwar napon. Aeno yumo te anánkaopwe ninik méntér térieria ankwap lo pwar mo napo maok, am te yae-párák naenámpón.

43 Yumo Farisi, yumo te fwapia mér kip! Yumo te lotu nap mek, arop námwan nke nap fek tankáp mwar kar, tá yumwan koumteouráp aropao koupoukourap mek, ‘Gude’rá séranáponorá kikiak i konapono.

44 Yumo fwapia mér kip! Yumo te arop yákâre apár me mek papea oupouri pwatea napo, arop fárakap mér moria, am yumuntukaok paokop i konapono.”

45 Táte lo méri yakápnámp arop ankwapao man sérrá, “Tisa, amo takrá sénap te, amo yinan kor kar kárakâre fek wourouumprá sénapon!” **46** Tá Jisas sérrá, “Yumo lo méri yakáp nap arop fárakap, yumo kor fwapia mér kip! Yumo kápae kare lo kánanke-táráp kák napo, koumteouráp arop ampaokrá paokopria, am lo kápae táman mokopi mokop mwarria kounkour napon. Aenapao maok, yumoku te am fárakapan kánanke yae paprá yaewour mo kar napono. **47** Yumo fwapia mér kip! Wokwaek yiráp appeyaenápo profet fárakapan yénképrá kák tenapo, yumo am apár me kwar yu fek sank moporrá párakop napon. **48** Yumo am taknap ninik te arop fárakapan yénképrá: Profet

fákáreran yénképrá kákap te, fwaprá kari naponorá ninik napon. Am te apae riteanápe, mao profet fákáreran yénképrá kák tenapo, yumo maomp kwar yu fek sank moporrá paokop napon.

49 Aenapantá yonkuae kour kwapweráp Kwaro wokwaek arakrá sér: ‘Ono profet ntia aposel fákare tirá kérép nanko, arop fárakapao ankwap fárakapan sámpá yampourourá, ankwapmwaek yénképrá kák mwanap’ rimpon. **50-51** Wokwaek Kwaro apár yoro námp fek, Abel feknámpia, profet fákáreran yénképrá kákrá koropea, Sekaraia Kwarén ofa sánk konap alta ntia lotu nap tokwae yak nánko, amore mek sumpwi námpon. Aeno mámá ke fekamp aropan te Kwaro nopol touwe kwatae sánk naenámp. Ye, ono yumwan sénampono: Takiap fekamp touwe te, oukoumwan mámá ke fekamp arop fárakapao am fek touwe kwatae sámp mwanapon. ☩

52 Yumo lo méri yakápnap arop fárakap, yumo fwapia mér kipo! Yumoku támao Kwarén mér kokwaeria, arop ankwap fárakap am mér sámp mwaria napo, yumo mwaе kéri fákeyakáp napon.”

53 Jisas takrá séria, am nap pwarará, ek akwap nánko, lo yénkrá farákáp konap arop fákare ntia Farisi fárakap yonkuae popwarámpria téreménka waerá, Jisas te apaerá séran wa mwarria kápae kare nkawake make kar man turunkup. **54** Am fárakap te, man kot mwanámp karan séri kanrá am mao sénámp kar wará yépékrá yakápipon. ☩

✩ **11:50-51:** Stt 4:8; 2 Sto 24:20-21   ✩ **11:54:** Lu 6:11; 19:47;
20:19; 22:2

12

'Farisimp kwekár ninikan mér kip'rá sénámp kar

¹ Kápae kare fopwakwap arop koupoukareaka, fákappéri yakápria, ankwap fárákapamp pu topwe fek pumpur mwanap niamp pourouráp. Am ke fek táman maok, Jisas námoku éréképá yárakimp aropan sérrá, “Yumo Farisi fákáreramp yis fwap-nae karia mér kipo. Ono te aran sénampono: Arop nke nap fek te kwapwe kare paokop napao maok, maomp nínik mek te kwatae nínik yak námpono. [◊]

² Kápae kare ankank mek wouroumpeyak námp te, nánkár wakmwaek érik yak naerámpón. Tá kápae kare kánánkámp sérarap karao kor arop ponankor am kar mér mwarea napon. ³ Ae mwarea napara, kápae kare kar yumo kumuruk sérar nap te, kápae kare arop yámaraoek wa mwanapon. Tá ankwap karan kor yumo nap mek ankwap aropan kánánkámp sánánkar séri napan kor, am kar nánkár némp kupuk fokopeyakáprá érik sérar mwarea napon.”

Kwar ankárrankan saráp apáp mwanámp kar

Matyu 10:28-31

⁴ Jisaso warko ankwap kar sérrá, “Ononamp fákáre, ono yumwan arakrá sér rae: Arop pourouran saráp sámp-wouroumpria, waempén kwatae pap mwanap pourou monámp arop táman apápi kwapono. ⁵ Aeno ono yumwan, wan apáp kiprá érik sénae nae: Yumo ankár Kwarén apáp kipo. Kwar te arop porokwap pap námp kwamp te, am arop yaomwi mek sinaenámp kárákáre fákeyak

---

[◊] **12:1:** Mt 16:12

námpón. Aenámpara, ono yumwan waeman kar sénampon: Yumo ankár Kwarén apáp kipo. ☩

6 Yumo te waeman mér napono: Arop ant kánanke éntik sámp nap te 2 toea fek sámp konap wuriman, Kwar te am ant kánanke te nik mo mono. Waeman méri yak námpón. Aenámpara, yiráp me korkamp me pwaeran kor ponankor kouroumpea mér kare námpón. **7** Aeno arop yumo te Kwaro nke námp fek am ant kánankeran kámákár tukup napara, apápi kwapon.” ☩

*Jisasomp e sér mwanap kar
Matyu 10:19-20,32-33; 12:32*

8 Jisaso warko ankwap kar sérrá, “Ono yumwan sénampon: Arop koumteouráp aropan sérrá, ‘Námo te onan maomp firáp yak nampono’rá sénánko te, Aropamp Tárápao kor Kwaromp ensel fákáreran ‘Mámá arop te náráp firáp aropono’rá sénaenámpón. **9** Aeno arop koumteouráp aropan ‘Námo te onan maomp firáp mekamp arop mono’rá sérianámp te, Kwaromp Tárápao kor Kwaromp ensel fákáre wa nap fek ‘Mao te onomp mono’rá sénaenámpón. ☩

10 Arop ankwapao Aropamp Tárápan wouroump nánko te, tá fwap Kwaro maomp am kwatae ninik sámp-sínaenámpón. Aeno Yiki Kor Spiritan wouroump nánko te, Kwar te am maomp am kwatae ninik te sámp-sír mono. ☩

11 Nánkár yumwan éréképea tukupeaka lotu nap mek, tá Gavman, tá arop taokeyakáp konap nke nap fek yumwan kot naenánko, yumo apápriaka,

---

✩ **12:5:** Jer 4:12   ✩ **12:7:** Lu 12:24   ✩ **12:9:** Lu 9:26   ✩ **12:10:**
Mt 12:23-25,28,31

yino te apae mokope kar pwarokwaprá sér mwareanoria apápi kwapono. ¹² Nánkár taknap ke fek táman, yumwan Yiki Kor Spiritao, ará kar arakrá sérenkria yénkép nánko, fwap sér mwanapon.” [✳]

Ankankráp aropamp wounáp kar

¹³ Kápae kare arop néntepria maok, ankwap ankárarkao Jisasén sérrá, “Tisa, onomp naropwar sumpwí nánko, onomp ankank onomp naerao sarápnámp, amo akwapea sénapo, onan ankwapmwaek pírekarea sápano.” ¹⁴ Aeránko maok, Jisaso am aropan sérrá, “Wi! Onan te wa yiráp ankank yurukup nanamp arop yoroi páte nánko, ono yiráp ankank pírekarea nénk nanampanápe?” ¹⁵ Aeria maok, Jisas koumteouráp aropan arakrá sér, “Yumo fwapnae karia mér kipo: Yumo takria nkawakwe make ankank sámp mwaria kíkiak mwanape. Arop kápae kare ankank tinámpao maok, mao te am ankank fek yiki yak sámp naenámp pourou mono.” [✳]

¹⁶ Aeritea maok, Jisas am fárákapan wounáprá sérrá, “Maniráp arop ankwapamp yopwarkamp fir kápae kare tankáp nánko maok, ¹⁷ am maniráp aropao ninikrá, ‘Ae te kák nanamp nap pwi mo námp te, mokop nae?’ ¹⁸ Arak nanampon: Mámá nap warko pápárámpia fákeyakrá, tokwae nununkwi tiria maok, onomp witráp kápae kare ankank kwapwe kare mámá am nap mek kák nanampon. ¹⁹ Ono te onoku támao arakrá sér: Ono oukoumwan te kápae kare ankank kwapwe

---

[✳] **12:12:** Lu 21:12-15   [✳] **12:15:** 1 Ti 6:9-10

kare nampara, fwap kápae kare yopwar fek yak nanampon. Oukouumwan te ono anepéri yakrá, fir kwawpe fárrá yakrá warákár nanampono.’ ^{✳ 20} Aenámpan maok, Kwaro man arakrá sér, ‘Amo te épérép kare aropono. Amo oukouumwan kumuruk saráp sumpwi nanape. Amo am ankank koupoukareaka kák tenap te, wa sámp naenámpono?’ ^{✳ 21} Jisaso mámá wounáp kar séria pwarará maok, arakrá sér, ‘Mámake pourouráp ankank te kápae kare ankank koupoukournámp aropamp pourouk korop naenámpon. Aenámpan maok, Kwaro nke námp fek te ankank moráp arop yak námpon.’ [✳]

Ankank mo nánko, ninik tokwae konapan sénámp kar

Matyu 6:25-34

²² Aeria maok, Jisaso námoku éréképea yáraknámp aropan sérrá, ‘Yumo te yiráp pourouquantá apápriaka, arakrá sér mwanape: ‘Nomo te apae fir sámpea fár mwareano?’ ria ninika wae, tá ‘Maokamp waempyam sámpea yirir mwareano?’ ria ninik tokwae kwapon. ²³ Yiráp yiki yakáp nap te waeman firán kámákár akwap, tá yiráp pourouao kor waempyaman kámákár akwap námpon. ²⁴ Yumo te antan ninik kipo. Ant te yopwar yoroitea fir tirá koupoukour mo i konámp. Tá fir tirá kák konap ap nap sámpá yak mo i konámpan maok, Kwar támao man fir nénk konámpono. Aeno arop yumo te tokwae kar ankankara, Kwaro yumwan waeman mér

---

[✳] **12:19:** 1 Ti 6:17   [✳] **12:20:** Jer 4:13-15   [✳] **12:21:** Mt 6:19-21

námpoñ. ²⁵ Tá yumo ou mekamp arop ankwapao námoku fwapi yak naenámpan nínik tokwaeria te, am nínik tokwae námp fek tapek mao yiki yak naenámp ke warko ér-sakwaprá pap naenámp nie? Tak naenámp pourou mo kareno. ²⁶ Aeno yumoku mwar am ankank kánanke tak mwanap pourou mo námp te, apaerá ankwap ankankantá nínik kápae napon?

²⁷ Yumo te yao fuan mokoprá yakreanrá fwapia nke kipo. Mao te waempyam yoro mo i konámpono. Aeno ono yumwan sénae namp te, wokwaek kar king Solomono kor kápae kare kwapwe kare ankank moporimp te, am yao fu émi niamp kwapwe kare takeniamp mono. ²⁸

²⁸ Kare karono, yopwaraok apwar oukoumwan yak námp te, tá oumpouran moropea yaomwi mek yank i konapono. Take pourouráp apwar pwaé kánanke kwatae wuriman, Kwaro fupu kwapwe kák tenámpono. Taknámp táman fwapia mér kip: Kwar te arop yumwan te fwap waempyam ankank nénk naenámpoñ. Ae naenámpan maok, yiráp Kwarén mér nap te kánanke kwarok námpoñ.

²⁹ Mao yumwan taokeyak námpara, yumo te, apae fir, apae ént fár mwareanorá nínika wae kwapono.

³⁰ Mámá apárokamp arop fi ponankor Kwarén mér monap aropao saráp maok, am ankankantá nínik tokwae konapon. Aeno yiráp Naropwar yumo arake ankank fwap ti mwanapria méri yak námpoñ. ³¹ Aenámpara, yumo te ankár kwapwe kare Kwaro nínik námpaok saráp nínika waerá paokop napo, yumwan kor am ankank nénkano

---

²⁴ 12:24: Sng 147:9   ²⁷ 12:27: 1 Kin 10:23-25

mpupo.

*Yámar mekamp ankank kwapwe
Matyu 6:19-21*

³² Onomp sipsip ankwap yinink e! Yumo apápi kwaponon. Yiráp Naropwar Kwaro yumwan náráp firáp taokeyakáp mwanap sánk nanampria warákár námpon. ³³ Yumo te yiráp ankank ponankor arop, mani fek sámpenkria sánkria maok, am mani sámpea maok, mani monap aropan yaewouria am mani sánk kip. Yumo tak napo maok, yiráp yámar mekamp paus mek top koupour naenámon. Tá yámar mekamp yiráp waempén yaewour i konámp kwapwe kare ankankan saráp koupoukour kip. Am yámar mekamp ankank pwar mo i konámp, tá oukun i konámp arop te wonae fik korop mono. Tá oumpwe te am ankank fépér mo i konámpono. ³⁴ Yumo má kar man nínik kipo: Am yiráp kwapwe kare ankank tankápnámp némpouk te, am némpouk táman yiráp nínikao kuri yak naenámon.”

*Térenap arop nánap i konap kar
Matyu 24:42-44*

³⁵ Jisaso ankwap kar arakrá sér, “Yumo te ankár waempyam fae tákáre fek képeria, yumuntuk sépér fápkamprá, yaomwi poupounkia nánapi yakáp kipo. ³⁶ Yumo te yiráp arop tokwae yupu warámp riaka, fir fáriaka pwarará koroprá ménki kík-pwarenk ránko, koupour kíkip mwanámpria yépék i konapnámp taknámp kipo. ³⁷ Am arop tokwaerao koropea náráp tére konap aropan

---

[✧] **12:32:** Jo 10:11,27,28   [✧] **12:36:** Mt 25:1-13; Mk 13:32-37

nke nánko, pamp mo, yiki tankáp nap kwamp te, warákár konapono. Ono yumwan waeman kare kar sér rae: Nánkár arop tokwae námoku koropea tére arop arákarea tére konap aropao, yumo tankápenk ritea, námoku fir yankapea nénk naenámpón. ³⁸ Mao kumur kupuk korop kuni, wakor naenámp ke fek korop kuni, mao koropria nke nánko, am náráp tére konap aropao kor pampi yakáp mo nap kwamp, am tére arop fwap warákár mwánapon.

³⁹ Yumo te arak i konap aran fwapiaka níníkrá mér kip: Nap naropwaro oukun arop koropea náráp nap mekamp ankank oukun-tiantánoria námp kwamp te, am arop numwar koropea nap kik-pwarará yinkanáponoria pwar mo i konámpón. ⁴⁰ Yumo kor ankár nánapi yakáp kip. Aropamp Táráp yumo, oukoumwan korop mo naenámpán mpwe napo, am ke fek táman korop naenámpón.”

Kwapwe kare tére arop ntia kwatae tére aropamp wounáp kar

Matyu 24:45-51

⁴¹ Aerá séránko maok, Pita Jisasén turunkrá, “Tokwae Kar e! Amo am wounáp kar sénap tane, yinan saráp sér rape, arop ponankoran sér rape?”

⁴² Aeránko maok, Jisaso Pitamp kar pwarokwaprá maok arakrá sér, “Tére taokeyak konámp arop te mokopia níník kwapwe sámpea yae-párák náráp tére tére kour naenámpón? Arop tokwaerao take pourouráp tére poukwapnámp arop yoroi páte nánko, náráp tére arop poukeyakria, am fárákapan fir nénk naenámp ke fek nénk konámpón.

43 Take pourouráp tére arop te fwap warákár kare naenámpón: Nánkár maomp arop tokwae arákarrá koropria mao náráp térerá yak námp nke naenámpón. **44** Ono yumwan waeman kare kar sér rae: Am arop tokwae náráp tére aropan náráp ankank ponankor poukwap naenámpria pap naenámpón. ☩ **45** Aeno am tére aropao niníkrá, náráp arop tokwae te koupour korop naenámp pourou monoria maok, tére konap arop ankwapan porokwap, am térenap yupuran kor porokwapria maok, fir fárrá, mánmán ént fária épépétréprá yárákria, **46** maomp arop tokwae korop naenámp méria nánap mo nánko, am ke fek táman maomp arop tokwae korop naerámpón. Aeria am arop tokwae te am tére aropan fukia kwatae paprá maok, man kar ták-sír konap aropént páte nánko yak naenámpón.

47 Tére konap aropao náráp arop tokwaeramp niník te wae mér námpao maok, mao ankank nánapia náráp arop tokwaeramp ninikaok mo námp te, maomp arop tokwaerao man tékén porokwap naerámpono. ☩ **48** Aeno térenámp aropao náráp arop tokwaeramp niník mér moria maomp ninikaok mo námp te, maomp arop tokwaerao kor man paok ke fek sánánkar tae morok fek porokwap naenámpono. Kwaro arop ankárrankan ourour tokwae sánk nánko te, nopal kuri am fek fwapi tére kuno. Táte koumteouráp arop fárakapao arop ankárrankampán ‘Námwan taokeyak naenámp tére sánktea, am tére fek fwapia yinan taokeyakae’ ria sérara wae konapon.”

✩ **12:44:** Mt 25:19-21   ✩ **12:47:** Jer 4:17

Jisas koumteouráp aropan kuk pir-pwar naeria éknámp kar

49 Jisaso warko ankwap kar arakrá sér, “Ono ékamp te yaomwi apárok ko-sínanko, yaomwi koupour yurunkano karria ék nampon. **50** Onan mwar pourouráp touwe tokwaerao oupouroup nánko, sumpwi nanampara, oukoumwan am sámp mo namp kwamp ninik tokwae nampon. **51** Ae te yumo ninik nap te, ono ék namp te, yorowari kwaponoriaka taokor naeria má apár mek ék namp nie? Tak te mono. Ono yumwan sénae: Ono ék namp te koumteouráp aropan kuk pir-pwar naeria ék nampon. **52** Oukoumwan, tá nánkár wakmwaek kor éntupwar naropwar maomp tárápu nonopok yorowaria, ankwap yininkaopwe yakriaka, ankwap anánkaopweran kar sér, tá ankwap anánkaopwe yakriaka nopok am yininkaopweran kor kar yorowar mwanapon. **53** Tá ankwap te, naropwaro náráp tárápan yorowar nánko, nopok poumou-táráp náráp naropwarén yorowar naerámon. Tá éntupwaro náráp yupu-tárápan yorowar nánko, nopok yupu-tárápao kor náráp éntupwarén yorowar naerámon. Tá éntupwaro tárápamp yupuan yorowar nánko, nopok am tárápamp yupuao kor náráp táparápén yorowar naerámon.”

*Ankank koropnámp fi kor mér monap kar
Matyu 16:2-3*

54 Jisaso koumteouráp arop ouan arakrá sér, “Yumo te warákam ék naenámp yámar wae wuri nkea, ‘Warákam ék naeane.’ Makrá sénapo, tá wae kare warákam ék konámon. **55** Tá ankwap te,

ouwi korop nánko nkea méria, ‘Máte wae noump ouwirao korop námpono’rá sénapo, am te wae kare noump tank konámpón. ⁵⁶ Yumo kwekár i konap arop wuriman, yumo apárok mapek korop konámp ankank, tá yámar mek korop konámp ankank yae-párák yurukup i konap te, apaeritea oukoumwan mámá ke fek korop naenámp ankank nke napao, yumo warko fwapia mér moitea épéréprá paokop napon?’

Arop man kot naenánko mént fwapokwap neneper kar

Matyu 5:25-26

⁵⁷ Jisaso warko arakrá sér, “Ae te apaeritea yumo fwapia ninikia kwawpe kare ninik fek apae-apae ankank yae-páráknámp yurukup mo napon? ⁵⁸ Amwan arop ankwapao kot naeria warámpéa akwap nánko te, amo oukoumwan mwaeaok akwap nep fek tapek kar fwapokwap kipo. Takria amwan kot wa i konámp aropamp wonae fikeanánko, mao amwan plismanomp yaek pap nánko, plismano amwan kalabus nap mek papantáno. ⁵⁹ Ono amwan waeman kar sénampon: Amo te koupour akwap mono, ankár kalabus mek yakrá akwapea, amwan sérinap mani ponankor sánkea maok, pwar nanapon.”

13

‘Kwatae ninik pwar monap arop te yaomwi mek pik mwanap’rá sénámp kar

¹ Jisaso am kar farákápea pwar nánko maok, am ke fek táman arop ankwap fárákapao yakápia Jisasén sérrá, “Galili mekamp aropan Pailatomp

soldia fákárerao lotu nap tokwae mek faoporapo, am fárákapamp yíri Kwarén ofa sánknap nepe firamp yíri yumuntuk kwarákari námpón.”

² Aerapo maok, Jisaso am fárákapamp kar pwarokwaprá sérrá, “Yumo ninik nap te, am Galili mekamp arop fárákapamp kwatae ninikao saráp tokwaeria Galili mekamp ankwap fárákapamp kwatae ninikan kámákár akwap námpan mpwe ninik rape? ³ Ono yumwan waeman kare kar ‘Mono’rá sénampon. Aeno yumo kwatae ninik pwar moria te, take pourouráp ankank yumwan ponankor taknámp mwarea napon. ⁴ Wokwaek kar Siloam mekamp pouri nap tukur pikria, 18 arop paokimp te, yumo ninik nap te, am fárákapaoínap kwatae ninik te Jerusalem mek yakápnap arop fárákapamp kwatae ninikan kámákár akwap námpan mpwe ninik rape? ⁵ Ono yumwan waeman kare kar ‘Mono’rá sénampon. Aeno yumo kor kwatae ninik pwar moria te, take pourouráp ankank yumwan ponankor korop naenámpón.” [◊]

Yao fik tank mo i konámp kar

⁶ Jisaso wounáp kar sérrá, “Arop ankwapao yao fik wain yopwaraok yímptea yakrá tank naenámpan mpwerá korop ko nke námpan maok, am te ki tank mono. ⁷ Aenámpantá maok, am yopwar mekamp tére aropan sérrá, ‘Amo wawae! Ono yinink yopwar fek ki tank naenámpan mpwerá korop ko, nke nanko, tank mo námpono. Aenámpara, amo ankár am yao karápae! Wain yak naenámp fek fápárákápánel’ ⁸ Aeránko maok,

---

[◊] **13:5:** Jo 8:24

am térenámp aropao kor am yopwar naropwarén sérrá, ‘Wampweno. Nánkár ono má yopwar fek saráp fi akárápria kwar kwapwe karenámp fi mek kák nanko, ki tank mákean nke nae.⁹ Nánkárap ankwap yopwar fek warko tank moian nkea, mo nánko maok, “Karámpae”rá sérampo.’ ”

Sabat yae fek Jisaso yupu ankáranks wapi papámp kar

¹⁰ Sabat yae fek lotu nap mek Jisaso koumteouráp aropan kar farákáp. ¹¹ Aenánko maok, yupu ankáranksan kwatae-aropao man touwe sánkánko maok, maomp paonkore kor te ankár woukoupea yárák námp te akwapea 18 yopwar fek yak. ¹² Aenánko, Jisaso man nkea, koropae ritea, man sérrá, “Waráp touwe te amwan oukoumwan sámp-fákeyak mono. Wae pwar námpón.” ¹³ Aeria pwarará maok, maomp pourouk yae papánko maok, am yupurao náráp paonkore kor kwapwe kare naenko maok, Kwarén fáparák tokwaeriaka warákarimpon. ¹⁴ Aenámpán maok, am lotu nap taokeyak konámp aropao Jisaso Sabat yae fek yupuramp pouroukamp touwe fwapi papámpantá, nkeaka yopor yonkwae pwarámpria maok, koumteouráp aropan sérrá, “Loao sérrá, ‘Yumo tokwampok yae fek saráp tére kip.’ Aenámpara, yumwan aropao yiráp touwe fwapi papanáponoria te, tokwampok yae fek saráp korop kipo. Aeno Sabat yae fek te korop kwaponó.” ¹⁵ Aeránko maok, nopol Jisaso maomp kar pwarokwaprá sérrá, “Yumo te kwekár i konap aropono! Yiráp kar te yiráp niniként ankár pourouráp mono! Sabat yae fek te

yumo ponankor yiráp bulmakauramp nap mek tukupea yiráp bulmakauráp donki aokor-aokoria man ént fáranáponoria éréképá tukup konapon. **16** Aeno má yupu máte Abrahamomp tárápan maok, Satano maomp pourouk 18 yopwar fek yarokwapá fákeyak námpono. Táte ono am man woukoupeyaknámp ankank fwap Sabat yae fek wor-pwar nanamp te mokopono?” **✡ 17** Makrá sénánko maok, am Jisasén yorowar kar sérap arop fákáre am te pwarápae tokwae sámpapo maok, táte nopal koumteouráp arop ponankor mao térenámp ankank te kwapwe kare námpantá warákár tokwaeapon.

*Mastet ki ntia yisan wounápnámp kar
Matyu 13:31-33; Mak 4:30-32*

18 Jisaso warko sérrá, “Kwaro náráp firan taokeyak konámp te mokope ankankono? Ae te ono apae ankankan, arake niampá wounáp nanampon? **19** Am te ará: Arop ankárankao firan nape sánk konámp mastet fu kánanke kwarok yopwaraok síténánko maok, forokareaka yao karnámp téképea tokwae kar nánko, ant am yowe fek taok i konámpono. Tá taknámp, Kwaromp firaokor kápae kare forokor naenámpón.”

20 Jisaso warko ankwap kar arakrá sér, “Ono Kwaro náráp firáp taokeyak námp te mokope wounáp kar sénanampon? **21** Am te yis niampón. Yupu ankwap plaua tokwae mek yis kánanke kwarok yok-sírarea mént arákareanánko, am plaua ponankor yámpea tokwae kar i konámp niamp takeno.”

✡ 13:16: Lu 6:1-6; 14:1-6

Ménki kánanke kwarok

²² Jisaso taun mekmwaek, némpouk mwaek yárákrá koumteouráp aropan kar yénkrá farákáprá yárakia Jerusalem mek akwapnámp mwae-párák akwap. ²³ Aenánko maok, arop ankáranksao Jisasén turunkrá, “Tokwae Kar e, Kwar te ankákárank aropan saráp érékép naenámp nie?” Aeránko maok, Jisaso am fárakapan sérrá, ²⁴ “Yumo te ankár ménki kánanke mek yink mwaria, kárákáre kar kip. Ono yumwan sénamp te: Arop kápae kare am ménki kánanke mek yink mwaria napan maok, am fárakap te pwi mo napon. ²⁵ Nánkár wakmwaek nap naropwaro nap ménki kéri tenánko, yumo te koropea ek yakáprá, ménki fek poporokwapria sérrá, ‘Arop Tokwae, amo yinan ménki kik-pwarae’rá sénapo, nopok mao yiráp kar pwarokwaprá yumwan sérrá, ‘Ono yumwan mér mo namp te, yumo te maokampono?’ ²⁶ Aeránko maok, yumo nopok man arakrá sér, ‘Yino waeman amont fépér, tá amo wae yinomp némpouk yakria, yinan kar farákáp, mak i konap tene.’ ²⁷ Makrá sénapo, mao kor nopok yumwan sérrá, ‘Ono te yumwan fwapia mér mo nampono. Yumo mam némpoukamp aropao nape? Yumo te kwatae ninik i konap arop fárakapono! Yumo ponankor onan pwarará tukupenke!’ ²⁸ Yumo te nánkár Abraham, Aisak, Jekop, profet ponankor Kwaromp firáp taokeyak námp mek yakáp napo nke mwanapan maok, yumoku támaoia, yumwan ek pwate napo, am mek yakáprá apánki tikirá you kikimpia wae mwanapon. ²⁹ Aenapo, tá ankwap

◊ 13:25: Lu 6:46   ◊ 13:28: Mt 8:11-12

fi mekamp arop, yámar piknámp mekamp arop, fwe yawor mekamp arop má ponankor Kwaromp firáp taokeyaknámpmek koucoukarea tankápria fir fépér mwanapon. ³⁰ Yumo wawen! Arop ankwap fárakap oukoumwan wakmwaek kar kánanke kwatae yakáp nap te, manénkir am mek yink mwarea napon. Tá arop ankwap fárakap oukoumwan manénkir yink mwarianap arop tokwae yakáp nap te, nopok wakmwaek kar kánanke kwatae yakáp mwarea napon.”

*Jisaso Jerusaleman yonkwae touwemp kar
Matyu 23:37-39*

³¹ Am takámp ke fek táman Farisi mekamp arop ankwap fárakap koropeaka Jisasén sérrá, “Amo te mapek yak kwapono. Ankwap fek akwappae. Heroto amwan sámp-wouroump nanampri námpón.” ³² Aeránko maok, Jisaso sérrá, “Yumo tukupea am yao pwae mekamp as kwatae táman arakrá sér kipo: ‘Ono oukoumwan, tá oumpouran arapek kwatae-arop yéréperá kérerpria, touwenap arop fwapokwaprá kácea maok, yinink yae arapek onomp tére wae pwar nanampon.’ ³³ Aeno oukoumwan, tá oumpouran, tá ankwap makáran arapek maok, ono ankár akwap nanampon. Am te apae riteanápe: Profet te ankwap némpouk yak nánko, man sámp-wouroump mono. Man te ankár Jerusalem mek maok sámp-wouroump mwanapon.”

³⁴ Aeria maok, sérrá, “Jerusalem, Jerusalem e! Amo te profet fákáreran tirá wouriaka, Kwaro amonapok tirá kérépnámp aropan kor mént yumwi fek yénképrá kák konapono. Kápae kare

por ono te waráp tárápuan kakaruk éntupwaro náráp morokan i konámpnámp yowe pwae ankore mek wouri fákeyak nae rampan maok, yumoku monorá napon. ^{✳ 35} Yumo wawenke! Kwar te yumwan pwate nánko, yiráp némp máte kwaporok yak naeria námpón. Ono yumwan waeman kar sénampon: Yumo warko onan nke mo yakrá tukupea yumo sérrá, ‘Am arop te Kwaro níník námp fek korop námpara, Kwaro man ‘Yae-párák kareano’rá sér mwarea napon.’”

14

Jisaso arop ankáránk pu yae yámpánko fwapi papámp kar

¹ Ankwap Sabat yae fek Jisaso akwapea Farisi mekamp arop tokwaeramp nap mek fárrá tankánko maok, ankwap fákárerao man, mokopon nke mwarria yépékrá tankáp. ² Aenapo maok, pu yae yárámpámp arop ankwap Jisasomp wonae fik tank. ³ Aenánko Jisaso am aropan nkea maok, lo mérnap arop fákáre ntia Farisi fákáreran arakrá turunk, “Nomo te Sabat yae fek te touwenap arop te fwap fwapokwaprá kák mwanámp ni mo nie?” ^{✳ 4} Aerá turunkánko maok, am fárákapao kor kar tákaprá sér moapantá maok, námoku man warámpea maomp touwe wor-sírarea sámp-kérépánko, akwap. ⁵ Aenánko maok, mao arakrá sér, “Ae te yumo ankwapao yiráp táráp, tá bulmakau Sabat yae fek ént me mek pik nánko te, yumo kor man koupour warámp mo i konap nie?”

---

^{✳ 13:34:} 2 Sto 25:18-19   ^{✳ 14:3:} Lu 13:10-16

6 Aerá séránko maok, am fárakap te nopal maomp kar pwarokwaprá sér mwarap pourou mono.

Arop námokuráp pourou apárok sámp-anámp naenámpan sénámp kar

7 Jisaso nke nánko, arop fir fár mwaria korop nap te ankár am fir kérounámp aropao yak námp fek saráp tankáp napantá maok, wounáp kar arakrá sér, **8** “Arop ankárankao yupu warámpnámp fir kérouria amwan wumwi nánko, akwap nap kwamp te, am yupu warámpnámp aropao tank námp fek te akwapá tank kwapon. **9** Takria amwan ‘Má sia pwar napo, náráp nouroup mapek tankano’rá sénánko, amo pwarápae tokwae sámpaea younkwe mwaek akwapá tank nanape. **10** Aeantara, amwan arop ankwapao fár mwaria wumwi nánko, akwap nap kwamp te kánánkar akwapea, faek karaok tank napo, nánkár námoku sérrá, ‘Wonae fik mapek koropea napo, tankar’rá sénaenámp. Amwan takrá sénánko maok, amont fánap arop ponankor nke nap fek amo e tokwae sámp nanapon. **11** Arop, námo tokwaerao nampria námokuráp e narek sampok námp te, Kwaro man apárok sámp-anámp naeria námp. Aeno arop, námo te kánanke kwatae namponoria apárok sámp-anámp námp te, Kwaro maomp e narek sampok nae-námp.” ☲ ☳

Fir kérouria ‘Mokope pourouráp aropan wumwi kip’rá sénámp kar

12 Jisaso am fir kérounámp aropan sérrá, “Amo fir koropá fárenkria wumwi nap kwamp te, waráp

---

✡ **14:11:** Mt 23:2-3,6   ✡ **14:11:** Lu 18:9-14

nouroupén saráp wumwi, tá yumoku mwearoan saráp wumwi, tá yumoku-pwaeráp aropan saráp wumwi, tá amokuráp ankárankamp némpoukamp mani kápaenap arop, aran saráp wumwi kwaponon. Takria nánkár wakmwaek amwan kuri ‘Koropá fárae’rá wumwi, tá waráp fir am nopok sánkantáno.

¹³ Mono. Táte amo fir kékérou nap kwamp te, ankank moráp arop, tá pourou kwataenámp arop, tá pu kwataenámp arop, tá yi kwataenámp arop, aran wumwiampo. ¹⁴ Am take pourouráp arop fárakap te amwan fir nopok sánk mwanap pourou mo napara, amo fwap warákár nanapono. Am te apaeritea námpañápe, nánkár yae-párák kare arop sumpwinap ferámpnap ke fek, amwan Kwaro nopok sánk naenámon.” [☆]

*Toupour tokwaeran wounáp kar
Matyu 22:1-10*

¹⁵ Am fépérrá tankáp nap mekamp arop ankwap am kar wawia maok, Jisasén sérrá, “Arop Kwaro náráp firáp taokeyak námp mek tankrá fánámp te, mao te fwap warákár naenámon.” [☆]

¹⁶ Aeránko maok, Jisaso wounáprá man sérrá, “Arop ankárankao, náráp toupour fek korop kipria arop kápae kare sérari pwate. ¹⁷ Tá wae am tupur naenámp yae korop nánko maok, náráp tére aropan, akwapea érékpá koropaeria sámp-kérépánko maok, mao akwapea sérrá, ‘Fir wae ponankor nánapiá páteane. Yumo koropenke!’

¹⁸ Aerá séránko maok, am ponankor arop fárakap sérrá, ‘Yino te tukup mono.’ Ankwap ankárankao sérrá, ‘Ono te oukoumwan yopwar yoro nanamp

[☆] **14:14:** Lu 6:32-35   [☆] **14:15:** Yé 19:9

apár ankwapao námpan sámp nampara, akwapá énounkoup nae rae. Aenanampara, ono te korop nanamp pourou mono.’ ¹⁹ Aeránko, arop ankwapao kor sérrá, ‘Onomp téreampor bulmakau fére-sámpramp sámpea nampan, am fárakap tére te mokop naprá akwapá nke naenampara, ono korop nanamp pourou mono.’ ²⁰ Aeránko ankwapao kor taknámp sérrá, ‘Ono te oukoumwan kar yupu sámpea nampara, ono korop nanamp pourou mono.’ [✳]

²¹ Aerapo maok, am tére konámp aropao kor warko arákarrá akwapea naropwarén sérrá, ‘‘Korop mono’rá sénap’rá sénánko maok, tá am naropwaro kor youpoukwapia am aropan sérrá, ‘Amo warko koupour akwapea am taun mekamp mwaе kup tokwae páraok, tá mwaе kánanke-tárápaok yárákrá ankank moráp arop fárakap, tá pourou kwataenap arop fárakap, tá yi kwataenap arop fárakap, tá pu kwataenap arop fárakap, aran amo onomp nap mek érékpá koropae.’ ²² Aeránko maok, warko akwapea am arop érékpá koropea pwatea maok, naropwarén sérrá, ‘Ono te wae amo sénapaok kákea nanko, sia ankwapmwaek pwi mono, kwaporok tank námpono.’

²³ Aeránko maok, naropwaro kor warko sérrá, ‘Ae te warko arákarrá akwapea mwaе kupuk mwaek, tá yopwar mek mwaekamp yár firi yárákria koumteouráp arop nke nap kwamp te, am fárakapan ankár kar kárakáre fek sénapo, onomp fir koropá fáranápono. Onomp ninik te onomp nap ankár aropao pwianoria nampon.’ ²⁴ Aeritea

---

[✳] **14:20:** 1 Ko 7:33

maok, am arop fárakapan sérrá, ‘Ono manénkir wumwirinamp arop fárakap te onomp fir máte kánanke sámpá fár mwanap pourou mo karane.’ ”

Arop ankár fwapi níniki pwatea Jisasonámpaok naenámp kar

Matyu 10:37-38

²⁵ Kápae kare koumteouráp arop Jisasént tukup napo, Jisaso arákarrá am fárakapan sérrá, ²⁶ “Arop ononampok korop námpao maok, náráp éntupwar naropwar, námokuráp yupu, námokuráp tárap, náráp ankwapnáp, náráp antáp, tá námokuráp pourou kare, aran saráp nínik tokwaeria, onan nínik námp kánanke kwarok námp te, kumtiráp kar onomp firáp arop yak naenámp pourou mo kareno. ²⁷ Arop ono touwe sámp nampaok moria, onomp wakmwaek korop mo námp te, mao te onomp firáp yak naenámp pourou mono. ²⁸

²⁸ Arop nap tokwaeri ti naeria te, am arop te nap ti naenámp ankank ponankor yurukuprá níníkia pwatea maok, am nap fwap ti-pwar konámpono. ²⁹ Aeno fwapia nínik moi yakrá, oumpwar yímptea am nap tia pwar mo nánko te, kápae kare arop am nap nkeaka man wouroump mwanapon. ³⁰ Aeria maok, sérrá, ‘Mao te nap ti námpao maok, ponankor tia fákáp naenámp pourou mo námp’rá sér mwarea napon. ³¹ Táte king ankwap akwapea ankwap Kingént yorowar naeria te, sánánkar tankrá fwapia níníkia pwatea ni konámpono. Ae te mao wae 10 tausen soldia nánko, ankwap king 20 tausen soldiant korop kan. Aeria te méria pwatea maok, mao, fwap ankwap

²⁶ **14:26:** Lu 18:28-30   ²⁷ **14:27:** Lu 9:23

king yérépea tirá kérép nanampaoeani, mo nierá ninik i konámpono. ³² Mao ninik nánko, pwi mo nánko te, arop oukoumwan yorowar korop mo, panek yak námp fek, arop ankwap fárakap tirá kérép nánko, tukupea wampwenoria taokor konapón.

³³ Ae konapnámp maknámp, yiráp ou mekamp arop ankwapao námokuráp ankankan kor ponankor kwaporok younkwe mwaek pwar mo námp te, am arop te ankár kumtiráp kar onomp firáp yak mo kareno.” [✡]

Oukwe nape mo i konámp kar

Matyu 5:13; Mak 9:50

³⁴ Jisaso warko ankwap kar sérrá, “Oukwe te kwapwe kareao maok, akwapea námpareria, nape konámp pwar nánko te, nomo apae mokopianánko warko nape naenámpono? ³⁵ Am take pourouráp oukwe te waeman kwatae námpara, warko aropan yaewour mono. Aenámpara, kwatae sîr konámpón. Arop yumo te woupwirápara, má kar má fwapia wa kip.”

15

Sipsip moyak nánko, warko warámpnámp wounáp kar

¹ Takis sámp konap arop fárakap, ntia Juda firaó ‘Kwatae ninikráp’rá sér i konap arop fárakapao Jisasonámpok koropea Jisas farákápnámp karan wará tankáp. ² Aenapo maok, Farisi mekamp arop fárakap ntiaka lo yénkrá farákáp konap arop fárakapao kánánkámp sérarrá, ‘Nko arop nko

---

[✡] **14:33:** Mt 5:27-28

kwatae ninikráp arop fárakapan nouroupriaka
mént fárrá yárák námpwae! ria sérar. [◊]

³ Aenapo maok, Jisaso am fárakapan wounáp
kar sérrá, ⁴ “Yumo ankwap ankárankao sipsip
100 wun nánko, ankwap ankárank moyak nánko
te, am naropwaro 99 sipsip fépérrá yakáp napo,
pwarará akwapea, am ankwap ankárank moyak
námp oupourounk i konámpono. ⁵ Oupourounkrá
akwapea kakapea yápare mek porokopea korop
riaka warákárrá korop naerámpo. ⁶ Koropea
némpoukria maok, námokuráp némpoukamp
arop ntiaka mao nouroupnámp aropan koropá
koupoukourenkria wumwi. Aenánko maok,
koropea koupoukourapo maok, am fárakapan
sérrá, ‘Onomp sipsip ankárank moyak nánko,
oupourounkiaka warko warámpea korop namp
má, yumo kuri onont warákárenke!’ ⁷ Tá Jisaso
arakrá sér, “Ono yumwan waeman kar sénampon:
Yámar mekamp arop te yae-párák yakápnap 99
aropan warákár napan maok, arop ankwap
kwatae ninik pwararea Kwaronámpok korop
nánko te, yámar mek te yoporop warákár tokwae
korop naerámpo.” [◊]

*Mani moyak nánko, oupourounkia nkenámp
wounáp kar*

⁸ Jisaso warko wounáp kar arakrá sér, “Yupu
ankárankao mani meráp fére-sámpramp sámpá
yak nánko, fére náparamp firikir pik tenánko te,
apae naenámpo? Mao te lam pounkouroupea
samp yakrá, pwar pikantánoria sánánkar nap
mekamp tiri farákáprá oupourounkrá akwapea

[◊] 15:2: Lu 5:29-30   [◊] 15:7: Lu 19:10

sámp naerámpon. ⁹ Mao am mani wae sámpete, námokuráp némpoukamp arop ntia mao nouroupnámp aropan wumwi nánko, koropea koupoukour. Aenapo maok, mao am fárakapan sérrá, ‘Onomp mani moyak námpan maok, warko oupourounkia sámp nampono! Yumo onont warákárenke!’ ¹⁰ Ono yumwan waeman kar sénampon: Arop ankwap kwatae niníki námpao Kwaronámpok arákarrá korop nánko te, ensel fákáre ou mek take pourouráp warákár tokwae korop konámpón.

Nánae-táráp naropwaronámpok arákarrá koropnámp wounáp kar

¹¹ Jisaso wounáp kar ankwap sérrá, “Arop ankárarkamp poumou-táráp anánkaopwerápao maok, ¹² nánae-tárápao naropwarén arakrá sér, ‘Amo yinan nánkár wakmwaek ankank pírékarea ti-sáp nanampri nap te onomp wae oukoumwan sápae.’ Aerá séránko maok, naropwaro kor náráp tárápyarampor am ankank pírékarea nánae-tárápamp wae sánk. ¹³ Yaeamp mono, am nánae-tárápao kor náráp ankank koupoukarea sámpsamprá akwapea, tokwae panek ankwap némpouk yak. Yakria maok, maomp mani te kwaporok nkawakwe make sokororá yárak námp fek épéria pwar. ¹⁴ Takia maok, maomp mani ponankor pwatenámp ke fek te, am apárok yae-porokwe tokwae korop naenko, maomp yae kwaе mek te ankank kánanke ankwap ankárark tank mo kare. ¹⁵ Aempantá maok, akwapea arop ankapan ‘Ono tére nae’rá sénánko maok, am aropao man,

---

[◊] **15:13:** Snd 29:3

náráp kou * taokeyakrá wunaeria sámp-kérép. Aenánko maok, taokeyakánko, yae-porokwea wae naenko maok, kouan fir nénkria, ¹⁶ kouao fánámp fekamp yípi kwatae táman make tirá fánaeria. Aenámpan maok, arop ankwap ankárankampao man fir ankwap sánk mono. [◊]

¹⁷ Aeapo maok, tá námoku kwatae yárakinámp táman warko nínik tokwaerá tankea maok, ‘Onomp naropwaromp térenap arop mao saráp kápae kare fir kwapwe fánapo, ono mapek yakriaka, yae-porokwe tokwae nampon. ¹⁸ Wampwe kuae! Ono fárámprá warko onomp naropwaronámpok arákarrá akwap nae. Ono akwapea te man arakrá sénanampon: “Ayao! Ono te Kwarén, tá amwan kor kwatae níniki nampon. ¹⁹ Oukoumwan te ono apae kwapwe kare nampan, amo onan ‘Waráp táráp’rá sénanapanápe. Wampwe kuae! ‘Waráp tére arop’rá sérae!’”

²⁰ Aerá sénanamponorá nínikia pwarará maok, mao wae fárámprá náráp naropwaronámpok arákarrá akwap. Oukoumwan panek korop nánko naropwaro nkeaka, náráp tárápria yonkwae touweriaka fárakoprá akwapea tárápan sámp-kánánkaprá koupwiyakea kákámánkar. ²¹ Aenánko maok, namorápo man sérrá, ‘Ayao! Ono te Kwarén, tá amwan kor kwatae níniki nampono. Ono apae yae-páráki nampan, amo onan ‘Náráp tárápono’rá sénanapanápe!’ ²² Aeránko maok, naropwaro kor náráp tére aropan wumwiria sérrá, ‘Yumo onomp waempyam tokwaeri

---

* **15:15:** ‘Kou’an sénaámp te “Juda Tére konap Nínik” Buk 2 fekamp kar fi fek nkeae. ◊ **15:16:** Snd 23:21

kwapwe ará koupour sámpá koropea yirímpá pwarenke. Tá ring ará sámpea yae topwe fek yirímpenke! Tá su sámprá puk yirímpenke!
23 Tá bulmakau soup tokwae ará yankopea yankap napo, nomo fépérrá warákár mwaro.
24 Am te apae riteanápe, mámá táráp te waeman sumpwi tenámpampwe yonkwae nampan maok, oukoumwan yiki yak námpón. Waeman moyak te rámpwe nampan maok, nomo warko warámp námpón.' Aeria maok, am fir tokwae kékérourá fépéria warákáránk. *

25 Aenapo maok, am ke fek táman, nae-táráp yopwar mek yakeanampao koropea nap top fekria maok, wa nánko, tár sámprá, musik porokwaprá, kepárapo, wa. **26** Aeria maok, tére konámp aropan koropae ritea, man turunkrá, 'Máte apae rape?' **27** Makrá turunkánko maok, am tére konámp aropao kor sérrá, 'Máte waráp nánae warko arákarrá koropeanánko, naropwaro bulmakau soup sámpea fir kérout námpón. Am te apae riteanápe, mao kwapwe kare yakea korop nánko, warákár námpón.' **28** Aeránko wawia maok, am nae-tárápao kor kokwarokia, am mek yoump mo naenko maok, naropwaro kor mankrá, 'Amo te apaeritea nap, mankae'rá séránko maok, * **29** namorápo kor naropwarom kar pwarokwaprá sérrá, 'Kápae kare yopwar ono waráp kar ták-pwar mo, ankár tére konap arop niamp térerá járak namp fek, amo onan meme soup ankárrank takeniamp sáp napo onomp nouroupént kor fépéria warákár tak

---

* **15:24:** Kl 2:13   * **15:28:** Jo 3:10; 4:1

mwanámpan amo mo kari napon. ³⁰ Aeno waráp táráp am te kokopor koumteou fek ankank ponankor épéri pwateaka, warko arákarrá korop námp táman, amo warákárria bulmakau soup kwapwe am sámp napon.'

³¹ Aeránko maok, tá nopal naropwaro kor naetárápamp kar pwarokwaprá sérrá, 'Nomo te waeman énénkér némpouk yak nempara, kápae kare ankank máte ankár ponankor warápono. ³² Aeno waráp nánae máte waeman sumpwi yak námpao maok, oukoumwan warko yiki yak námpono. Mao te waeman moyak námpan maok, nomo warko nkea warámp námpón. Aenámpara, nomo kékérourá fépérrá warákár mwaro.' "

16

Ankank taokeyak konámp aropao kwekár ninik fek térenámp kar

¹ Jisaso námoku érékképea yárák i konámp aropan sérrá, "Maniráp aropamp ankank taokeyak konámp arop yak nánko maok, arop ankwap fárákap koropea am maniráp aropan sérrá, 'Waráp ankank poukeyak konámp arop te fwapia tére mo, waráp ankank te kwaporok épér námpono.'

² Aerapo maok, am maniráp aropao kor náráp ankank taokeyak konámp aropan koropae ritea sérrá, 'Ono amonap karan arop fárákapao sénapan wa namp te mokopono? Amo akwapea onomp ankank amo taokeyak nap ponankor kukumwiampo. Amo warko onomp ankank taokeyak mono.' ³ Aeránko maok, am ankank taokeyak konámp aropao wawia, námokuráp

ninik mek ninikrá, ‘Awí! Onan poukeyak konámp arop onan wae pwar naeria sénámp te mokop nanampono? Ono te kwar fípímp nanamp te kárákáre mo nampono. Tá ono arop ankwanan maniráp ankank mámánk nanamp te pwarápae nampon.’⁴ Aeno oukoumwan te ono wae mér nampon: Onan poukeyaknámp naropwar onan “Tére pwarará akwapae”rá sénámpara, oukoumwan te, aropao onan warámpea náráp nap mek tukup mwanap mwae kup mér nampon.’⁵ Aeritea maok, náráp térenámp naropwaromp ankank kwaporok tinap aropan koropenk ritea manénkir koropámpan turunkrá, ‘Am arop te amwan apaekamp ankank sánkámpón?’rá turunk.⁶ Aenko mao sérrá, ‘Mao te 100 dram wel sánkámpón’rá sénánko maok, man sérrá, ‘Amo koupour am arop sánknámp tiket sámpéa nöpok sánk nanap némpi 50 dram kumwia papae.’⁷ Tá wakmwaek ankwap korop nánko, man turunkrá, ‘Amo kor apaekamp kwaporok sámp napono?’ Aenánko, mao kar pwarokwaprá sérrá, ‘Ono kor 100 wit bek sámp nampono.’ ‘Ae te koupour tiket sámpéa nöpok sánk nanap némpi 80 bek mwar kumwiae.’

⁸ Tá wakmwaek man poukeyaknámp naropwaro mao térenámp wawia, mao náráp ankank taokeyak konámp arop kwekár i konámpan man sérrá, ‘Amo ninik kour kwapwe tenape!’ Am te apaeritea námpánápe, wakmwaek námwan yaewour naenámp ankankan ninikia námpóno. Arop fárákap apárokamp ninikaok tére nap te nkawewe make tére mwanap mwae kup mér kareria arop fárákap wae fekamp ninikaok paokop

napan kámákár tukup napon.

⁹ Ono yumwan sérrá: Apárokamp mani kwatae fek mapekamp aropan nouroupria nénk napo, yiráp nouroup yakáp mwanapon. Nánkár wakmwaek am mani pwar nánko, yakápi yakáp mwanap nap mek éréképá tukup mwanapon. [☆]

¹⁰ Arop ankwap kánanke kwarok ankank yae-párák kare taokeyak konámp te, tá ankank tokwae karan kor fwap taokeyak naenámpón. Tá arop kánanke kwarok térean poupwekáp fek tére námp te, tá tokwae kar térean kor poupwekáp fek tére naeria námpon. [☆] ¹¹ Yumo apárokamp mani kwataeran kor fwapia taokeyak mo napo te, wa yumwan yámar mekamp yak konámp ankank sánk nánko taokeyak mwanapon? ¹² Yumo ankwapamp ankankan fwapnae karia taokeyak mo napo te, Kwaro yumokuráp por nánapnámp ankankan kor yumwan wa sánk naenámpón?

¹³ Tére konámp arop ankárarkamp te taokeyak konámp arop anánkaopweramp tére naenámp pourou mono. Mao takria te, ankapan kokwaeria, ankapan saráp warákár naenámpono. Tá ankwapamp karwaokria, ankapan younkwe sınaeria námpon. Yumo te Kwaromp yae ankore mek yakáprá, maniamp yae ankore mek méntér yakáp mwanap pourou mono.” [☆]

*Lo ntiaka Kwaromp firáp aropamp kar
Matyu 11:12-13*

¹⁴ Farisi fákáre te maniran kíkiankrá paokop nap kwamp maok, Jisaso farákápámp kar má

[☆] **16:9:** Lu 12:33   [☆] **16:10:** Mt 25:21   [☆] **16:13:** Mt 6:24

wawia man wouroump napon. ¹⁵ Aenapan maok, Jisaso am fárakapan sérrá, “Yumo te, arop fárakapao yumwan ‘Yae-párák kare arop’rá séranáponoria napon. Aeno Kwaro yiráp ninik mek mek yaknámp ankank te wae mér nápon. Aropao tokwae karonoria niniknámp ankank te, Kwaro nke námp fek te kánanke kwataeno.” [◊]

¹⁶ Lo kar ntiaka profet fákáreramp kar te wok-waekamp karao koropea Jon yakámp ke fek nápon. Aenámpan maok, warko Jon yak námp fekampao koropea Kwaro náráp firáp taokeyak naenámp Kwapwe Kare Kar némp-némp ponankor akwap nápon. Aenánko, ponankor arop fárakap am náráp firáp taokeyak námp mek yink mwaria kárákárea wae napon.

¹⁷ Yámar ntiaka apár te moyak naenámpono. Aeno Kwaromp loamp kar te ankwap kánanke moyak mono.” [◊]

*Yupu sámpea pwar konap kar
Matyu 5:31-32; 19:9; Mak 10:11-12*

¹⁸ Jisaso sérrá, “Arop wa mokop yupu sámpeaka warko pwarará, ankwap yupu sámp námp te, mao te náráp yupuan kwatae ninikria kokopor nápon. Tá taknámp arop ankwapao poumaropao pwate nánko yaknámp am yupu sámp námp te, támao kuri poumou nap mek tanknámp loan kwe-pwararea kokopor nápon.” [◊]

Maniráp arop ntiaka Lasarusomp kar

¹⁹ Jisaso ankwap kar sérrá, “Wokwaek maniráp arop ankáranks yakria maok, mao te kápae kare

---

[◊] **16:15:** Lu 18:9-15; Mt 23:27-28   [◊] **16:17:** Mt 5:18   [◊] **16:18:**
1 Ko 7:10-11

por ankár kwapwe kare waempyam yirimpria maok, tá waempyam noumouri kwapwe fek am yumuntuk pourouk woukwap konámpón. Tá mao te kumur méntép fir kwapwe fári konámpón.
20-21 Aenánko maomp ménki fek ankank moráp Lasarus am fek amp. Maomp ninik te maniráp aropao fir fánánko, kánanke táráp kákánar ankore mek pikrínk námp tirá fánaeria. Aenánko maok, man te ankárápa waerá yiri sárár nánko maok, as fákárerao korop ko maomp ankáráp mek mukur saráp yakáp.

22 Nánkár wakmwaek am ankank moráp arop am sumpwi nánko maok, ensel fákárerao sámpá tukupea Abrahamo fir tokwae kérout námp fek tank námp fek mént páte. Aenánko maok, tá maniráp aropao kor wakmwaek sumpwinko man apár me mek pap. **23** Mao te waempomp némpouk yakria touwe tokwae sámprá yak. Aeria maok, narek nke nánko maok, Abraham tokwae panek kar yak nánko maok, Lasarus kor méntér yak. **24** Aenánko maok, maniráp aropao arakrá wumwi, ‘Ayao Abraham e! Amo onan aropompria Lasarusén sénapo, mao yae kurépi fek ént mek anámpea sankoropea onomp sérékam fek pap nánko, námpare tae morokano. Ono mámá yaomwi mek yak nanko, onan te touwe kwatae kareane!’

25 Aeránko maok, Abrahamo sérrá, ‘Táráp e! Amo wokwaek apárok yakap ankank aran niníkampo. Amo oukoumwan yiki yakap fek te, kápae kare ankank kwapwe kare tiapo, Lasarus máte kwatae yakámpón. Aempan oukoumwan te mámá némpouk te kwapwe kare yak nánko,

nopok amo touwe kwatae sámp napon. ²⁶ Tá ankwap te, yumo tampok yak, yino mampok yak nánko, kuk mek te Kwar námoku yínkri furu tokwae páte námpara, arop mapek yakáp nap te mokopia tampok tukup mwanapanápe. Tá arop tampok yakáp nap mokopia mampok korop mwanapanápe.’

²⁷ Aeránko maok, maniráp aropao kor sérrá, ‘Ayao, ae te takanánko te, ono amwan sénanko, amo Lasarusén sámp-kérép napo, onomp narop-waromp nap mek akwapano. ²⁸ Onomp nánaeou te éntikono. Mao akwapea kárákáre kor kar farákáp nánko, am fárakap náráp ninik fwapokwapanápono. Takria mao kor mámá touwe tokwae kwatae sámp mwanap némpouk koropantáno.’

²⁹ Aerámpan maok, tá warko Abrahamo sérrá, ‘Moses ntiaka profet fákáreramp kar wae tank námon. Aenámpara, am fárakap am kar táman woupwi pátea wa mwanapono.’ ³⁰ Aeránko maok, warko maniráp aropao kor sérrá, ‘Ayao Abraham, am támao pwi mono. Ankár sumpwianámp aropao warko apár me meknámp fárámpea akwapea sénánko te, fwap wawia kwatae ninik pwar mwanapono.’ ³¹ Aeránko maok, Abrahamo kor warko man sérrá, ‘Ae te Moses ntiaka profet fákáreramp kar wa mo napo te, sumpwianámp arop ankárakarrá warko arákarrá aokea sénámpan kor, maomp kar wawia mér mwanap pourou mono.’” ³²

17

Kwatae ninikao mérnap kwatae pap konámp kar

---

³² **16:31:** Jo 11:45-48

¹ Jisaso námoku éréképá yáraknámp arop fárakapan sérrá, “Arop am fek kwatae níník sámp mwanaap nkawakwe make ankank koropánk naerianámpón. Aenámpan maok, am aropan kwatae níník sánknámp arop támao maok, koupouteane! Mao te touwe tokwae sámp naenámpono. ² Táte arop ankwapao mámakeniamp táráp maoianánko, am táráp kwatae níník fek akwap nánko te, wae manénkir arop fárakapao am aropamp yápare kor fek yumwi tokwae tokoropea man ént you tokwae mek sítēnapo, tak moan mpupo. ³ Yumo kor yumoku támao fwapnae karia mér kip! Waráp ankwapwaráp kwatae níník nánko te, amo ‘Am te kwataeno. Pwarae’rá sénapo, ‘Kare tak nampono’ ria pwar nánko te, amo kor maomp kwatae níník warko níki kwapono. ⁴ ⁵ Táte mao ankárankamp yámarao mwar amwan fákánek por kwatae níník námpao fákánek por amonapok koropea sérrá, ‘Ono yonkwaе touwe nampono’rá sénánko te, amo am aropan sérrá, ‘Ono amoinap kwatae níník wae ník mo, pwar namp’rá sérampo.”

Kwarén mérnap níníkan sénámp kar

⁵ Jisaso, kar farákápenkria tirá kérépnámp arop fárakapao Jisasén kar toropwaprá sérrá, “Amo yi-nomp Kwarén mér námp yaewour napo, tokwae karano.” ⁶ Jisaso sérrá, “Yiráp mér te sapok fu kánanke kwarok niampao maok, yumo fwap mámá yaoan sérrá, ‘Amo arák make mokwapea akwapea ént mek warko yakae’rá sénapo te, fwap yiráp karwaok tak naenámpón.” ⁷

---

^{◇ 17:3:} Mt 18:15   ^{◇ 17:5:} Mk 9:24   ^{◇ 17:6:} Mt 17:20

Kwaporok tére konámp aropamp tére

⁷ Jisaso warko ankwap kar sérrá, “Táte yumo ou mekamp arop ankwapao náráp tére konámp aropan ‘Amo akwapá yopwar mek téreae’rá sér, tá ‘Sipsip taokeyakae’rá sénánko, mao akwapá térea arákarrá korop nánko te, tá maomp arop tokwae te man sérrá, ‘Amo koupour koropea tankrá fárae’rá sénaenámp nie? ⁸ Mono. Man sérrá, ‘Amo onomp fir yankapea manénkir waempyam kámpea onomp fir yorokwaerá kákea sankorop sápae. Ono manénkir fária, ént fária nanko maok, amo wakmwaek firráp ént fárae’rá sénaeria námpón. ⁹ Ae te am arop tokwae náráp tére arop náráp kar wawia móntwaok nánko te, man ‘Aesio’rá sénaenámp nie? ¹⁰ Tá taknámp, yumo kuri Kwaro yumwan sérinámp tére ponankor térea pwar nap kwamp te, yumo ankár arakrá sér kip: ‘Yino te kwatae tére aropono. Ankank yino tére námp te yinomp tére támaono.’ ”

Jisaso fére-sámpramp aropamp lepra touwe fwapokwapimp kar

¹¹ Jisaso Jerusalem mek akwapnámp mwae-páraok akwapea, apár Galili kár-pwarará akwapea apár Samaria kuk mek. ¹²⁻¹³ Mao akwapea ankwap némp wonae fik nánko maok, lepra touweráp arop fére-sámprampao koropeaka, mwaeaok am fek kíkip. Kíkipia paneknámp nkeá foukouri yakáprá Jisasén tékén wumwia sérrá, ‘Jisas, Arop Tokwae, amo yinan aropompae.’ ¹⁴ Aerá sérapo maok, am fárakapan nkeá sérrá, “Yumo tukupea pris fákáreran yiráp pourou

---

✠ 17:12-13: Wkp 13:45-46

yénkenke!” Aeránko am fárákap mwaeaok tukupea nke napo, náráp pourou wae yiki kukur kwapwe.

✡ 15 Aenko maok, am ou mekamp arop ankwap ankárankamp námokuráp pourouk nke nánko, wae kwapwe nánko maok, mao arákarrá akwapia tékén Kwaromp e narek sampokrá e sakap.

16 Mao akwapea Jisasonámpokria maok, kwaráp torokomprá, apárok Jisaso pu páte námp fek me kor woukouprá, man ‘Aesio’rá sér. Am arop te Juda mono. Mwar ankwap fi arop Samaria mekampaoimpono. 17 Jisaso man nkeaka sérrá, “Ono nínik namp te fére-sámp ramp ponankor yiki kukur napan mpwe nampan maok, fére ankárankao warko arákarrá korop nánko, sárakok te maok yakáp nape? 18 Ae te arop ankwap arákarrá koropea Kwarén ‘Aesio’rá séria maomp e sakap naenámp yak mo nie? Mámá ankwap fi mekamp arop ankárank mao saráp nie?” ✡

19 Aeria maok, Jisaso am aropan sérrá, “Wae amo onan mér napara, waráp pouroukamp touwe fwap námpono. Amo fárámpará akwapae.”

Kwaro náráp aropan taokeyak naenámp korop naenámp yae

Matyú 24:23-28,36-41

20 Farisi fákárerao Jisasén “Makár Kwaro náráp arop fi taokeyak naenámp yae korop naenámpónria turunkapo maok, Jisaso kor am fárákapamp kar pwarokwaprá sérrá, “Kwaro náráp arop fi taokeyak naenámp yae korop nánko te, arop yi fek te nke mwanap pourou mono. ✡

✡ 17:14: Wkp 14:1-4; Lu 5:14   ✡ 17:18: Jo 4:9   ✡ 17:20: Jo 3:3; 18:36

21 Am te arop fárakapao yi fek nkea ‘Máyaknámp nkenk!’rá sér, tá ‘Arampok yakán’rá sér mwanap pourou mono. Yumo wawenk: Kwaro náráp firáp taokeyak námp te yumo ou mek yak námpón.”

22 Aeritea maok, Jisas námoku éréképá yáranknámp arop fárakapan kor sérrá, “Nánkár wakmwaek kor yumo Aropamp Tárápan kápae kare yae fek nke moria kor, ankáránk kumur fek nke mwar kar napao maok, yumo te nke mo karenono. **23** Nánkár yumwan aropao sérrá, ‘Arampok yak námp nkenke!’, tá ‘Mapek máyak námp nkenke! Aerá sénapan maok, mao sénapaok tukup kwapon. **24** Yumo te wae mérono: Mékér wae tákap námp fek te, yámar mek ponankor wae tákap konámpóno. Ae konámp te, Aropamp Táráp ék naenámp ke fek kor taknámp nánko, arop fi ponankor nke mwanapóno. **25** Aeno mao te ankár manénkir touwe tokwae sámp nanko maok, mámá ke fekamp arop fákáre man younkwe sánk mwanapon. **26** Wokwaek Noa yakámp fekiapnámp taknámp, Aropamp Táráp ék naenámp fek kor taknámp mwanapon. **27** Noa yakámp fek kor ankár fir fépérrá, ént fépérrá koumteou tirirá, makrá yakáprá tukupea Noa sip mek youmpámp ke fekiapon. Aenko ént tokwae nákareaka arop ponankor oupoupourimpon. **28** Tá Loto yakámp ke fek kor take, fir fépérrá, ént fépérrá, mani fek ankank tirá, nénkrá, yopwar yororá, nap térerá yakápiapóno. **29** Aeapo Loto kor taun Sodom pwarará akwap nánko maok, am yámaraox táman yaomwi ntia yumwi salfa

---

◊ 17:23: Lu 21:7-8

kéntia waenámpao, yámar meknámp warákamnámp ékria arop ponankor wourékimpimpon. ³⁰ Nánkár Aropamp Táráp wakmwaek érik korop naenámp ke fek kor, take nínik fek yakáp mwanapon.

³¹ Am yae fek táman arop ankwap kaerik yak námp te, warko nap mek youmpea náráp ankank ti mono. Tá arop ankwap yopwaraok akwapá yakeanámpao, warko arákarrá koropea náráp napmekamp ankank ti mono. ³² Yumo Lotomp yupuranimpan nínikenke. ³³ Aeno tátē arop ankwap námokuráp pourouan saráp nikisamp námp te, maomp pourou te kwatae akwap naerámpo. Aeno arop námokuráp pourou wampwe pwar námpao maok, mao yae-párák yiki yak kwapwe sámp naenámpo.

³⁴ Ono yumwan sénampon: Arop anánkaopwe kumuruk nap mek amp nepo, am ke fek Aropamp Táráp korop nánko te, am mekamp ankwap ankárankamp mwar warámpria, ankwap ankárank pwar naerámpo. ³⁵ Tá yupu anánkaopwerao kor ni yaprá yak nep te, Aropamp Tárápao ankárank mwar warámpriaka, ankwap pwar naerámpo. ³⁶ Poumarop yaworao kor yopwaraok tére nepo, Aropamp Tárápao ankwap warámpriaka, ankwap pwar naerámpo.”

³⁷ Jisaso makrá farákápánko maok, mao námoku éréképá yárakimp aropao má kar wawia turunkrá, “Tokwae Kar e! Amo má sérarnap ankank te maok korop naenámpo?” Aerá turunkapo maok, Jisaso am fárakapan sérrá, “Apae ankank mákáre

---

[◇] **17:31:** Mk 13:15-16   [◇] **17:32:** Stt 19:26

nánko, ampae yákáre koropea koupoukour konapon. Taknámp ono ék namp fek, kápae kare arop fi nke mwanapon.”

18

Yupurao jasén ‘Námwan yaewourae’ ria sér saráp yaknámp wounáp kar

¹ Jisaso námoku éréképá yárak i konámp arop fárakapan ‘Kokwae kwapono. Kwarén ankár kar toropwap saráp yak kip’ riaka farákáprá sérimp wounáp kar te, ² arakrá sérimpon: “Ankwap taun mek kot wawi konámp arop ankárank yak. Am arop te Kwarén apáp mo, tá aropan kor níník tokwae mo i konámpao maok, ³ kae yupu ankárankao am taun mek am mek yak námpao korop ko, am kot wawi konámp aropan sérrá, ‘Onan aropao kar yorowar nape. Amo onan yaewourrá kotaе.’ ⁴ Manénkir te am kot i konámp arop te, am yupuran yaewour monoria níníkimpaо maok, warko wakmwaek níníkia, ‘Ono Kwarén apáp moria aropan kor níník tokwae mo nampon. ⁵ Aeno kae yupu máte ankár korop ko onan sér saráp yak nánko, mákia ono kokwae nanae. Wampwe. Man yaewour nae.’” ⁶ ⁶ Jisaso sérrá, “Yumo te mámá kwatae kot wawi konámp aropamp kar wae wa napono. ⁷ Ae te Kwar te mokop námpon? Mao náráponoria nánkárápnámp arop fákáre, yinan yaewouraeria kar tae fek kumur yámar méntép kar toropwap saráp yakáp napo te, Kwar te wa kéréprá yaewour mo naenámp nie? ⁸ Ono yumwan waeman kare kar sér rae: Mao te koupour kar

[◇] **18:1:** Kl 4:2   [◇] **18:5:** Lu 11:5-9

wará yaewour i konámp Kwarono. Aeno nánkár Aropamp Táráp ék námp ke fek, mao koumteouráp arop apárok yakáp nap te, Kwarén mérrá yakápi nap ni mo nierá nke naenámpón.” [✳]

Farisi ntiaka takis sámp konámp aropamp wounáp kar

⁹ Arop ankwap fárakapao níníkrá, yino mwar yae-párák kare nánko, arop ankwap fárakap te yino niamp mono, apárok kánanke kwatae naponorá níník. Am taknap arop fákáre táman Jisaso wounáp kar arakrá sér, ¹⁰ “Farisi mekamp arop ntia takis sámp konámp arop, makiaka am anánkaopwerao Lotu nap tokwae mek Kwarén kar toropwap neria akwapea yakria maok, ¹¹ am Farisi mekamp arop fokopeyakrá námokuráp níník mek poup Kwarén sérrá, ‘Ono ankwap arop fárakap niamp mo nampara, amwan aesiō rae. Arop ankwap fárakap te poupwékápria nkawakwe make ankank puri fek nénk mo i konap. Tá nkawakwe make kwatae níník i konapono. Tá poumou nap mekamp yupu kokopor i konapono. Tá ono te mámá takis sámp konámp arop niamp take mono. ¹² Ono te Sarere méntép anánk kumur fek fir sámp moria, kápae kare ankank sámp namp te fére-sámpramp fi pirékarea maok, ono amwan ankwap fi sánk konapono.’ [✳] ¹³ Aeno takis sámp konámp arop te panek fokopeyakria yámar mek nke te mo, me pakáráprá námokuráp éntér kor fek porokwaprá sérrá, ‘Kwar e! Ono te kwatae níníkráp aropono. Amo onan aropompae.’” Takrá séri pwarará maok, Jisaso am fárakapan sérrá, ¹⁴ “Ono yumwan

[✳] **18:8:** Yé 6:9-11   [✳] **18:12:** Mt 23:23,28

kare kar sér rae: Nopok takis sámp konámp arop námokuráp nap mek arákarrá akwap námp, mao saráp Kwaro nke námp fek te yae-párák kare aropono. Aeno am arop ankwap te mono. Am te apae riteanápe, arop, námo tokwae kar namponoria warákarrá námokuráp e narek sampok nánko te, Kwaro man apárok sámp-anámp naerámp. Aeno arop námoku apárok sámp-anámp nánko te, Kwaro maomp e narek sampok naenámp.” [†]

Jisaso épér morok tárápuran ourour wor-pwararimp kar

Matyu 19:13-15; Mak 10:13-16

¹⁵ Koumteouráp aropao náráp tárápuan, Jisaso yae paprá ourour nénganoria érékpá korop. Aeapan maok, mao érékpá járakimp arop fárakapao nkeaka am koumteouráp aropan yopor. ¹⁶ Aenapo maok, Jisaso am tárápu kánanketárápan, wonae fík koropenkria érékpé fákeyakrá am fárakapan sérrá, “Yumo épér morok tárápu ononampok korop mwaria napo taokor kwapon. Numwar koropanápono. Kwaromp firáp taokeyak námp te, mámake pourouráp épér morok tárápu niamp arop fárakapampono. ¹⁷ Ono yumwan waeman kare kar sér rae: Épér morok tárápao ankank sánk napo, koupour sámprá warákár konámpnámp taknámp, Kwaromp firáp taokeyak námp koupour sámp moianámp te, am mek yink mwanap pourou mo karenono.”

Arop taokeyak konámp aropao ankank kápaeñámp kar

Matyu 19:16-30; Mak 10:17-31

[†] **18:14:** Lu 16:15

18 Juda mekamp arop ankárak arap taokeyak konámpao Jisasén turunkrá, “Tisa kwapwe kare e! Ono te mokopia fwap yiki yak sámpea yiki yaká yak nanampono?” **19** Tá Jisaso man sérrá, “Amo onan apaerá ‘Kwapwe kare’rá sér rape? Kwar ankárankao saráp kwapwe kareno.” **20** Aerá séri pwatea maok, man sérrá, “Amo te lo wae-man mér napon: Yupuráp arop, poumouráp yupu, yumo te kokopori kwapon. Amo arop sámp-wouroump kwapon. Amo oukuni kwapon. Amo arop ankwapan kwekári kwapon. Amo te ankár waráp éntupwar naropwaromp yae ankore mek yakria, maomp karwaokampo.” **✳**

21 Aeránko maok, arop taokeyak konámp aropao kor sérrá, “Am lo te ono wae épér feknámpia ankár ponankor mántwaokrá koropea oukoumwan nampon.” **22** Makrá séránko maok, Jisaso am kar wawia man sérrá, “Amo ankwap ankárak aran mo napon. Waráp ankank kápae karenámp támá arop mani fek ti napo, am mani sámpeaka ankank monap aropan nénkampo! Amo takria maok, yámar mekamp kwapwe kare ankank sámp nanapon. Takia maok, amo onomp wakmwaek koropae.” **✳ 23** Makránko maok, am aropao kor am kar wará yárákrá, náráp ankankantá ninik tokwae.

24 Jisaso am arop náráp ankankantá ninik tokwae nánko nkeá maok sérrá, “Arop fárákap kápae kare ankankráp te Kwaro náráp firáp taokeyaknámp mek yink mwanap te kour-sír kare námpón. **25** Kamel te aomp i konap nil me mek yoump naerianámp wuriman kour-sír námpono.

✳ 18:20: Kis 20:12-16   **✳ 18:22:** Lu 12:33

Aeno ankank tokwaeráp aropao Kwaro náráp firáp taokeyak námp mek yoump naenámp te kour-sír kare námpón.” ²⁶ Aeránko maok, am arop fárakap am kar wawia sérrá, “Takanánko te, wa mokop am mek yoump naenámp pwi námpón?” ²⁷ Aerá séraro maok, Jisas warko sérrá, “Aropao tére mwanap pourou monámp ankank te Kwaro fwap tére naenámpón.”

²⁸ Aeránko maok, Pita arakrá sér, “Ae te yino yinomp némp ntia yinomp ankank wae pwarará waráp wakmwaek korop námp te mokopono?” ²⁹ Aerá sénánko maok, Jisaso am fárakapan arakrá sér, “Ono waeman yumwan kare kar sér rae: Arop ponankor Kwaro náráp firáp taokeyak naenámpán ninikia náráp nap, náráp yupu, náráp ankwapnáp, náráp éntupwar naropwar, náráp tárapu, makia ará wampwe pwar námp te, ³⁰ Kwaro am fárakap manénkir ti-fákeyakápnap ankankan oukoumwan má apár mek yakáp nap fek kámá-pwarará, kápae kare nénk naenámpono. Tá nánkár wakmwaek korop naenámp ke fek kuri yakáp mwanap yiki yak kwapwe sámp mwanapon.”

Jisas námoku sumpwia fárámp naenámpán warko yininkan sérimp kar

Matyu 20:17-19; Mak 10:32-34

³¹ Jisaso námoku éréképea yárak i konámp arop éntér-sámpramp mwar éréképea kánánkámp am fárakapan saráp arakrá sér, “Yumo wawenk. Oukoumwan te nomo Jerusalem mek tukup mwanámpono. Wokwaek kar profet fákárerao Aropamp Tárapamp pourouk korop naenámp ankankan kumwiap kar te oukoumwan te wae

kare korop naenámpon. ³² Man te arop ankwap firamp yaek sánk napo, man wourouumprá amomoránkriaka atatop mwanapon. ³³ Aeria maok, man tárapore kákákia sumpwi pap mwanapon. Ae mwanapan maok, yininki yakea warko fárámp naenámpon.” ³⁴ Aerámpan maok, námoku éréképá yáraknámp arop fárákap te am kar fi te mek wourouumpeyak námpara, fwapia mér mo, épérépiapon.

Jisaso yi wurumpeyaknámp arop fwapi papámp kar

Matyu 20:29-34; Mak 10:46-52

³⁵ Jisaso akwapea, Jeriko mek wonae fikánko maok, yi wurumpi yaknámp arop ankáranksao mwae fik tankrá koumteouráp aropan ‘Mani sápenk’ ria fépénrá tank. ³⁶ Aenámpao mao wa nánko, koumteouráp arop kápae kare man kámákáprá tukup napo maok, mao arakrá turunkrá, “Máte apaen nape?” ³⁷ Aeránko maok, man sérrá, “Máte Nasaret mekamp Jisaso korop námpan nape.” ³⁸ Mak rapo maok, mao wará yárakrá, náráp yi am fwapi papanoriakámp kwamp, Jisasén tae fek wumwirá, “Jisas! Devitomp ou fekamp Táráp * e! Amo onan aropompae!” ³⁹ Mao makrá wumwirá sénánko maok, manénkir mekia tukupap aropao man yoporrá sérrá, “Amo te kar pwarae!” Aerapan maok, am arop te ankár tékén arakrá wumwia wae, “Devitomp ou fekamp Táráp, amo

---

^{*} **18:37:** Mt 2:23   ^{*} **18:38:** ‘Devitomp ou fekamp Táráp’rá sénámp fian “Juda Tére konap Ninik” Buk 2 kware 84 fek nkeae.

[†] **18:38:** Mt 1:1

onan aropompae!” ⁴⁰ Aeránko Jisaso mankea fokopeyakrá am arop fárakpan sérrá, ‘Yumo wonae fik mampok warámp samankenk’rá séránko, mao kor mankea wonae fikánko maok, Jisaso man turunkrá, ⁴¹ “Amo te ono amwan apaeria nape?” Aerá turunkánko maok, am aropao kor sérrá, “Tokwae Kar e! Ono te yi nke nae rae.” ⁴² Aeránko Jisaso man sérrá, “Waráp yi te wae fwapano. Waráp onan mér nap fek tapek amo warko fwap napon.” ⁴³ Aeránko maomp yi wae fwapánko, fwap nkemp kwamp maok, Jisasomp wakmwaek akwapria maok, warákárrá, ‘Aesio! Onomp Kwar!’ ria Kwaromp e sakaprá akwap. Tá ponankor koumteouráp aropao kor am táman nkea Kwarén warákárrá maomp e sakapiapon.

19

Sakiusomp Kar

¹⁻³ Jisaso akwapea Jeriko mekia akwap naeria. Aenánko maok, arop ankwap Jeriko mek yak námp, maomp e te Sakius. Mao te takis sámp konap aropan taokeyak konámp maniráp aropono. Mao Jisaso korop námp wawia, Jisas te mokope aroponoria nkea mér naeria. Aenámpan maok, mao te arop pu fae ara, arop kápae kareao nánánkáraro maok, Jisásén nke naenámp pourou mono. ⁴ Ae námp kwamp maok, am fek pwarará, Jisas maomwaeknámp akwap naerámp onoria, fárakop akwapea maok, yao mek poká tank. ⁵ Yao mek poká tankánko maok, Jisas akwapea am fekria mao narek am yao mek nkea maok, Sakiusén arakrá sér, “Sakius, amo koupour ékae.

Ono oukoumwan te waráp nap mek akwap nanampon.”⁶ Aerámpantá maok, mao koupour ékrá warákár karia Jisasén warámpea náráp nap mek akwap.⁷ Aenánko maok, arop ponankor man nkeaka kánánkámp sérarrá, “Wi! Mao te kwatae niníkráp arop ankwapamp nap mek akwap námpwae!”⁸ Tá Sakiuso fokopeyakrá Jisasén sérrá, “Tokwae Kar e! Oukoumwan te onomp ankank ponankor kuk pir-pwararea te, ankank monap aropan ankwapmwaek nénk nanampon. Ankwap te, ono kwekáriaka takis fekamp mani ono ankwapmwaek oukuni namp fek yiawor por nénk nanampono.”⁹ Aeránko maok, Jisaso sérrá, “Oukoumwan Kwaro má nap mekamp arop ponankor érékép námpón. Aeno mámá arop te Abrahamo Kwarén mérimp niamp námpara, Abrahamomp ounáp támaono.¹⁰ Aropamp Táráp te arop fárakap moyakáp napan oupourounkrá warko érékép naeria námpón.”¹¹

Tére konap arop fére-sámpampao mani sámpnap wounáp kar
Matyu 25:14-30

¹¹ Makránko maok, am fárakapao Jisasomp am kar wawia niníkrá wae Jerusalem mek akwap naenámp fápae námpara, mao te akwapá Jerusalem mekria oukoumwan king yak naenámpan sérámpwe ninik napan maok,¹² Jisaso am fárakapan wounáp kar ankwap arakrá sér, “Arop tokwae ankwap te panekamp apár fi mek akwapeanánko, man king yoroi páte napo,

---

⁶ 19:8: Kis 22:1   ⁷ 19:9: Ap 16:31   ⁸ 19:10: 1 Ti 1:5

námokuráp némpouk arákarrá koropea námokuráp fi arop poukeyak naenámpón. ¹³ Mao wae akwap naerianámp ke fek, náráp tére konap arop féresámprampán koropenk ritea maok, mani sámpea 20 kina-20 kinará nénkria maok, am fárakapan sérrá, ‘Má mani fek mapek bisnis térerá yakáp napo, ono warko koropria nke nanampon.’

¹⁴ Mak ritea akwap tenánko maok, námokuráp némpoukamp aropao mao king yak naenámp te warákár mo nap kwamp, am fekamp arop fárakap wakmwaek tirá kérép napo Sisaronámpok tukopea ‘Am arop te yinomp king yak te mono’rá sér.

¹⁵ Aenapan maok, wae king yoroia páte napo, mao wae king yakria warko koropea némpouk. Aeria maok, arop fárakapan sérrá, ‘Onomp térenap aropan sénapo, koropea napo, mani profit apaekamp sámp naprá wawia mér nae.’

¹⁶ Aeránko maok, ankwapaomékír mekia koropea am mani nénknámp naropwarén sérrá, ‘Amo onan sápnap 20 kina te ono am fek téreaka kámákarrá 200 kina sámp nampono.’ ¹⁷ Makránko maok, am kingo kor man sérrá, ‘Amo te kwapwe kare térediaka kánanke kwarok ankankan kor yae-párák taokeyakrá tére kwapwe napara, ono amwan fére-sámpramp taun taokeyakaeria e tokwae sánk nanampono.’

¹⁸ Aeránko, ankwap ankáranks wakmwaek koropea taknámp sérrá, ‘Amo onan sápnap mani 20 kina te ono am fek téreaka kámákarrá 100 kina sámp nampono.’ ¹⁹ Aeránko maok, kingo man sérrá, ‘Amo te éntik taun taokeyakae.’

²⁰⁻²¹ Tá ankwap wakmwaek koropea sérrá, ‘Amo te kárakárea waerá yárakria, arop ankwapao

pátenámp ankankan kor sámp, tá ankwapao yímp tenámp ankankan kor mokwap konapantá, amwan nkea apáp namp kwamp, waráp 20 kina mani má waempyam fákáre mek paprá yarokwapea má sampeyak nampón.

²² Aeránko maok, kingo am tére konámp aropan sérrá, ‘Amo tak nap te kokwae kare aropón! Amo onan nke napo, ono te kárákáre kor arop, arop ankwapao pátenap ankank ono sámp, ankwapao yoroi tenap fir ono mokwap namp nke konap mér napon. ²³ Amo te onomp mani beng mek páte napo, bengao ankwap mént tapokwapea páte nánko, koropea sámp nae mpupo.’ ²⁴ Aeria maok, arop ankwap fárákap wonae fik am fek foukouri yakáp napan sérrá, ‘Yumo maomp yaekamp 20 kina pwarokwapeaka 200 kina sámpá yaknámp arop táman sánkenke.’ ²⁵ Aerá séránko maok, am arop fárákapao kor man sérrá, ‘Arop Tokwae, mao te wae 200 kina samp yak námpón.’

²⁶ Aerapo maok, kingo sérrá, ‘Arop ponankor ankank sámpá yak kourapo te, tá ono warko ankwap mént nénk nanampon. Aeno arop ankwapao ankank fwapia sámpá yak mo, kánanke kwarok mwar sámpá yak nánko te, ono fwap maomp yaekamp warko pwarokwap nanampon. ²⁷ Aeno arop onan ‘King yakria yinan taokeyak mono’ ria paokopnap arop fárákap te yumo am arop éréképá koropea onoku nke namp fek mapek faoporia kákenke.’ ”

*Jisas king niampia Jerusalem mek pokámp kar
Matyu 21:1-11; Mak 11:1-11; Jon 12:12-19*

[◊] **19:24:** Lu 16:10-11

²⁸ Jisaso am kar séria pwarará maok, Jerusalem mek akwapnámp mwaé párák mekia pok.

²⁹ Betfage ntia Betani te Oliv Faonkwek am mek yaknep némpouk pok naeria wonae fik am fek námoku érékpá yárákimp arop yaworanmékir tirá kérépria ³⁰ sérrá, “Yumokir pokea némpouk nke nepo, donki soup ankárank oukoumwan arop am fek tank moinap nap-topok tokorop tenap yak nánko te, táman aokorop-pwarareaka warámpea koropenke. ³¹ Tá arop yumwan nkea ‘Yumo te apae neria donki aokorop-pwar rep?’rá turunk napo te, yumo nopok pwarokwaprá sérrá, ‘Yinomp Arop Tokwaerao mént tére naenámpo’rá sér kip.’”

³² Aerá séria pwarará maok, am arop yaworan tirá kérépánko, am arop yawor kor akwapea Jisaso sérimpaok am donki wae nke. ³³ Am arop yaworao am donki soupamp pouroukamp paok aokorop-pwarepo maok, am donkiramp naropwar nkeaka, am arop yaworan turunkrá, “Yumo te apae neria am donki soup aokorop-pwar repe?” ³⁴ Aerapo, arop yaworao sérrá, “Yinomp Tokwae Karao am fek tére naenámpo.”

³⁵ Aea maok, am arop yaworao donki am warámpea koropea Jisas yak námp fekia maok, nárap waempyamráp donkiramp paonkore kor fek káea pwarepo maok, Jisas kor donkiramp pourouk am waempyam yumuntuk tank.

³⁶⁻³⁷ Aeria maok, am Oliv Faonkwek am mwaek pikánko, koumteouráp aropao nkeaka, Jisas ampaok akwapanoria nárap waempyam mwaeaok yunkrá tukup. Aenapo maok, Jisaso am

yumuntukaok akwap naenánko maok, maomp wakmwaek tukupnap arop kápae karerao kor Kwaromp kárákáre manénkír yénk nánko, nke konap mént ninikia maok, Kwarén warákára waeria maok, Kwaromp e narek sampok. ³⁸ Aeria maok, tékén wumwi kar fek sérarrá,
 “Kwar Tokwae námoku sámp-kérépnámp King táman
 ourour tokwae sánkano!
 Yonkwae porokwe kwapwe yámar mek yak námpono.
 Nomo Kwaromp eran saráp sámpea
 narek karaok samp yakáp mwaro!” [✳]

³⁹ Aerapo, Farisi ankwap fárakap am koumteouráp arop ou mek yakápria Jisasén sérrá, “Tisa! Amo te waráp arop fákáre te yoporae! Am fárakap take pourouráp kar sér te mono.” [✳] ⁴⁰ Tá Jisaso am fárakapamp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Ono yumwan sénampono: Ae te mámá arop fárakap kar tákap mo napo te, yumwirao námoku Kwaromp e sakaprá warákár mwanapono.”

Jisaso Jerusalemantá émimp kar

⁴¹ Jisas akwapea taun Jerusalem mek wonae fikria Jerusalem nkeaka, Jerusalemantá émria ⁴² sérrá, “Jerusalem e! Onomp ninik te, mámá yae fek ankank amwan yae-párák yaewour nanko yonkwae porokwe fek yak nanap méraeria nampon. Aeno am ankank te mek wouroumpayak nánko, amo oukoumwan nke mo napon. [✳] ⁴³ Amo wawae: Wakmwaek ankwap ke korop naenámp te, amwan yorowar naenámp

---

[✳] **19:38:** Sng 118:26   [✳] **19:39:** Mt 21:14-16   [✳] **19:42:** Lu 13:34-35

arop koropea amwan saokor-yakáprá, yár firi ponankor ikir-yakáp mwanape. ⁴⁴ Waráp tárápu am mek yakáp napan kor méntér kwatae pap mwarea napon. Amo te Kwaro koropeaka amwan yaewour naenámp ke te wuri nke moi napara, yumwi ankwap ankárankao kor ankwap yumuntuk tank mo, waeman ponankor souroumpouri sir mwanapon.”

*Jisaso lotu nap tokwae mek mani térenap aropan
yéréperá kérépámp kar*

Matyu 21:12-17; Mak 11:15-19; Jon 2:13-17

⁴⁵ Jisaso Jerusalem mek pokeaka lotu nap tokwae mek youmpea nke nánko, arop ofa sánk mwanapria sipsipráp antráp ti-koroprá lotu nap tokwae mek nénkra mani ti. Aenapo, yéréperá kérépria, ⁴⁶ am fárakapan sérrá maok, “Kwaro náráp Buk fek sérrá, ‘Onomp nap te Kwarén kar toropwap mwanap nap yak námpon’rá sénámpón. Aenámpón maok, yumo mákia arop fupukrá ankank pouroukoup konap aropao mek wouroumpá yakáp konap me niampi pap nape!”

⁴⁷ Jisaso am lotu nap tokwae mek koumteouráp aropan kumur-kumur Kwaromp kar farákáp saráp yak námpantá, pris tokwae fákáre, tá lo yénkrá farákáp konap arop, tá arop taokeyakáp konap arop fárakap, makia Jisasén apae fek sámp-wouroump mwarrá mwaе kup oupourounk. ⁴⁸ Aeapan maok, koumteouráp arop ponankor kárakáre fek Jisasomp kar wa napantá maok, am arop taokeyakáp konap arop fárakapao

man mwanap mwae kup nke mo nap kwamp,
wampwe kwaeria pwarariapon. ☩

20

*Arop fárakap Jisasén ‘Wa kárákáre sánk
námpono?’rá turunknap kar*

¹ Ankwap kumuruk Jisaso lotu nap tokwae mek koumteouráp aropan Kwaromp Kwapwe Kare Kar yénkrá farákáp. Aenánko maok, pris tokwae, tá lo yénkrá farákáp konap arop fárakap ntia arop taokeyakáp konap arop makia Jisasnámpok korop. ² Koropea maok, Jisasén turunkrá, “Amo e tokwae maokamp sámpea am tére tére napon? Amwan te wa am tére tére nanap kárákáre sánk tenánko, tére napon? Yinan sérae.” ³ Aerapo maok, Jisaso nopok am fárakapamp kar pwarokwaprá sérrá, “Ono kuri yumwan ankárankamp ankank turunk nae nae. Yumo onan sér kipo. ⁴ Jono arop ént mek néri námp te, yumo ninik nap te, am te Kwaromp ankank ni, aropamp ankank nie?”

⁵ Aeránko maok, am arop fákárerao kor námoku téreménkrá sérarrá, “Nomo ‘Kwaromp ankankono’rá sénánko te, námwan ‘Ae te yumo apaerá Jono sérinámp kar mér mo napono?’rá sérantáno. ⁶ Tá nomo ‘Aropamp ankankono’rá sénánko te, am arop fárakapao Jon te profetonorá mér kárákáre napara, nomwan yumwi fek yérénkép mwanape.” ⁷ Aerá séria pwarará maok, warko Jisasén sérrá, “Yino te Jon arop ént mek néri námp te mér moreano. Am te maokamp sámpea niane.”

✩ 19:48: Mt 21:46

⁸ Aerapo maok, Jisaso am fárakapan sérrá, “Ono kor am kárákáre maokamp sámpeaka am fek tére namp te ono yumwan sér mono.”

*Juda fian taokeyak konap aropamp wounáp kar
Matyu 21:33-46; Mak 12:1-12*

⁹ Jisaso koumteouráp aropan wounáp kar arakrá sér, “Arop ankárankao wain yopwar yimpea pwarará maok, am mek térerá mani sámp mwarianap aropamp yaek pwarará, mao námoku te akwapea ankwap némpouk tokwaeri ke fek yak. ¹⁰ Aea maok, am wain ki yápaе nánko kánánkáp konap ke fek maok, am yopwar mek térenap arop náráp por wain ki ankwapmwaek sánkanáponoria, náráp tére konap arop sámp-kérép. Aenámpan maok, am mek térenap arop fárakapao man fukia yérépea kwaporok sámp-kérép. ¹¹ Tá yopwar naropwar warko tére arop ankwap maonapok sámp-kérép. Aenámpan maok, man kor pwarápae sánkria fukia yérépe napo, yaenémpi arákarrá akwap. ¹² Tá warko tére arop yininkan sámp-kérépánko, man kor taknámp fukia ek yérépe.

¹³ Aeapantá maok, warko am yopwar naropwaro kor, ae te mokop naeria maok, ‘Onomp poumou-táráp ankárank ono warákár tokwae namp man sámp-kérép nanko te, fwap maomp kar wa te mokop mwanape?’

¹⁴ Aeriaka man sámp-kérépánko maok, akwapánko, am yopwaraok téreap aropao kor am tárápan nkea námoku kok sérarrá, ‘Nko arop korop námp nkote waeman naropwaromp weri mek yakria, nánkár wakmwaek náráp ankank waeman ponankor sámp naerianámpón. Nomo koupour

man sámpea faropea papria maok, nomoku má yopwar má sámp mwanámpono.’ ¹⁵ Aeria maok, am aropan sámpea kakaprá yár younkwek sîrarrá maok, faropea pap.

Aenapo yumo ník nap te, am yopwar naropwar te am arop fárakapan te mokop naenámpón? ¹⁶ Mao te koropea am yopwar taokeyakáprá térenap aropan te tirá wouria pwarará, am wain yopwar te ankwap fi aropan sánk naenámpón.” Aerá séránko, am arop ponankor am kar wawia maok, “Wi! Mao tak te mono.”

¹⁷ Aerapo maok, Jisaso yopwar naropwaromp tárápan far-pwarapan nínikia warko am fárakapan tokore yakrá sérrá maok, “Kwaromp Buk fek yaknámp kar arakrá sér, ‘Mámá yumwi te térenap aropao kwataenoría sitenapan maok, oukoumwan te am fek nap kárákáre yak naenámp yumwi kwapwe yak námpón.’ ¹⁸ Arop ponankor am yumwi yumuntuk sîkîrip nap te, kour ták-ták-faokoria tank naenámpón. Tá am yumwiao arop pourouk píká párákapea anámpria te, kour ponankor sokwapá pap naerámpón.” ¹⁹

¹⁹ Jisas arakrá séránko maok, lo yénkrá farákáp konap arop fákáre, tá pris tokwae fákárerao kor Jisaso wounáp kar sérámp am wae wawia méria maok, námoku nínikrá, máte waeman yinan sénámp karenoria fápárámprá man wae sámp mwaria. Aenapan maok, warko maomp kar wanap aropan apápia pwararapono. ²⁰

---

¹⁵ **20:17:** Sng 118:22   ¹⁶ **20:18:** Ais 8:14-15   ¹⁷ **20:19:** Lu 19:47-48

*Jisasén ‘Nomo fwap Sisarén takis sánk mwanámp ni mo nie?’rá turunkiap kar
Matyu 22:15-22; Mak 12:13-17*

²⁰ Am arop fárakapao Jisas te mokop kunria yépékrá paokopap kwamp, arop ankwap fárakapan, tukupea páráknámp paokoprá Jisas térenámp yurukupenkria tirá kérép. Aenapo am fárakap kwekárrá, Jisasomp kar wa mwar kar nap niampápa paokop. Am fárakap Jisas te mokope kar séran wawia man kotia gavman tokwaeramp yaek pap napo, man kot naenámpria poupwekáp kar sérar napon. ²¹ Am fárakapao Jisasén turunkrá, “Amo tisa yakrá térediaka arop kar farákáp nap te yae-párák kare nánko, yino wae wawia mér námpo. Amo te waeman ankárankamp pourouráp ninik fek ponankor aropan ninik i konapono. Amo te Kwaromp ninik námpaok koumteouráp aropan kare kar kar yénkrá farákáp konapono. ²² Amo tak napantá, yino amwan turunkriano: Amo te mokoprá ninik rap? Mosesomp loao nomwan ‘Fwap King Sisarén takis sánk mwanámpo’rá sénámp ni mo nie?’ ²³ Aerapo, Jisas am fárakapamp poupwekáp ninik te wae mér námp kwamp maok, am fárakapan sérrá, ²⁴ “Ae te yumo onan mani náparamp sankoropea onan yénképen. Am mani fek yaknámp arop wunéri ntia e te wampono?” Aeránko maok, am fárakapao sérrá, “Am te Sisarompono.”

²⁵ Aerapo maok, Jisaso sérrá, “Sisarompao nánko te, yumo te Sisarén sánk. Tá Kwaromp ankank te, yumo ankár Kwarén sánk kip.”

²⁶ Jisaso am kar pwarokwaprá sérámp kar

wawia ninik tokwaeria maok, apae maomp kar te kwataenámpa arop nke nap fek man war-santukupea kot mwanámpanápe wampwe kwaeria kar tákap mo, pwar.

Sumpwi arop ferámp mwanap Jisasén turunkiap kar

Matyu 22:23-33; Mak 12:18-27

²⁷ Sadyusi fákáreramp ninik te, arop wae sumpwianámp te warko fárámp naenámp pourou mono. Aerá niníknap Sadyusi ankwap fárakap Jisasnámpok korop. ²⁸ Aea maok, am fárakapao Jisasén sérrá, “Tisa, wokwaek kar Moses kumwiaka nomwan sérrá, ‘Arop ankwapao yupu sámpeaka táráp sámp moiteaka sumpwi nánko te, warko nánaerao am yupu sámpeanánko, tárápu tianánko te, am sumpwinámp naeramp weri mek yakáp mwanapon.’ ²⁹ Ae te fákánek mwearoao naeraomékir yupu sámpea táráp sámp moi yakrá, sumpwi. ³⁰ Tá warko maomp nánaerao sámpeaka sumpwi. ³¹ Táte yininkao kor warko am yupu sámp. Am fákánek mwearo te takrá tukupea ponankor tárápu yak mo nánko, surumpwi tenapo, ³² am yupurao kor wakmwaek sumpwi. ³³ Am fákánek mwearoao am yupu mao sámpá, mao sámpá-rá tukupea nap te, nánkár wakmwaek sumpwianap arop ferámpenanap ke fek te, mao wamp yupu kare yak naenámpon?”

³⁴ Aerapo Jisaso am fárakapan sérrá, “Oukoumwan apárok yiki yakápnap ke fek te, poumarop fwap yupu sámpá, yupurao kor fwap poumou nap mek tank naenámpon. ³⁵ Aeno

---

[❖] **20:28:** Lo 25:5

nánkár wakmwaek Kwaro fwap ferámpea kák naenámp pwinámp arop fárakap te yámar mek yiki yakáp nap fek te, yupu sámp mono. ³⁶ Am fákáre te Kwaro apár me mekamp ferámpea kák nánko, Kwaromp tárápu yakáp napara, warko sumpwi mono. Ensel fákárerao yakáp napnámp taknámp yakáp mwanapono. ³⁷ Moseso kor, sumpwinap arop te warko ferámp mwanaprá nomwan farákápámpón. Wokwaek kar yao yiki kánanke mek yaomwi yurunk tank námp fek, Kwaro Mosesén sérrá, ‘Kwar Tokwae te Abraham, Aisak, Jekopomp Kwarono.’ ³⁸ Tá taknámp, Kwar te apae sumpwinap aropamp Kwaranápe, yiki yakápnap arop fárakapamp Kwarono. Pourou te sumpwi napao maok, Kwaro nke námp fek te ponankor yiki yakáp napono.’

³⁹ Makrá séránko maok, lo kar yénkrá farákáp konap arop ankwap fárakapao wawiaka sérrá, “Tisa! Amo sénap kar te kwawé kare námpono.” ⁴⁰ Aeriaka pwarará maok, warko turunk mwarea kapao pwarápae nap kwamp apápria pwarapono.

Jisaso Farisi fákáreran ‘Krais te wanono’rá turunkimp kar

Matyu 22:41-46; Mak 12:35-37

⁴¹ Aeapo maok, Jisaso Farisi fákáreran sérrá, “Ae te mokopiaka ‘Krais te Devito yakámp fi mekamp aropono’rá sénapono? ⁴² Devit námoku wokwaek kar Buk Song fek kumwiriaka sérrá, ‘Tokwae Karao onomp Tokwae Karan sérrá, ‘Amo te onomp yae-párák mwaek tankea napo,

---

³⁸ **20:37:** Kis 3:6

43 nánkár wakmwaek amwan yorowar i konap aropan waráp yae ankore mek párikop tenanko, yakáp mwanapon.”⁴³

44 Devit námoku Kraisén ‘Onomp Tokwae Kar’rá sénámpao maok, mao te mokopia warko Devitomp ounáp yak námpono?”

Lo kar mérnap aropamp ninik

Matyu 23:1-12; Mak 12:38-40; Luk 11:43

45 Arop ponankor oukoumwan am fek yakrá Jisas sérámp kar wará yakápapo maok, tá warko Jisaso námoku érékpá yárakimp arop fárakapan sérrá,⁴⁶ “Yumo te kar yénkrá farákáp konap arop fárakapan fwapnae karia mér kip: Am fárakap te youén táman, arop námwan nkeanáponoria waempyam éri kare fek képéri pwateaka paokopria, arop koupoukour nap mek tukup napo, námwan kápae kare aropao warákárria me pakáráprá ‘Gude’rá séranápon kar i konapon. Tá ankwap te, arop námwan nkeanáponoria tukupea lotu nap mek mekok tankápria, ankwap te, fir kékérou nap fek arop tokwaeramp wonae fikamp sia fek tukupea tankáp konapon.⁴⁷ Tá am fárakap kae koumteouan poupwékáprá maomp nap mekamp ankank ponankor ti konapon. Tá ankwap te, náráp am nínik oupoupourrá, arop námwan nkeanáponoria yoporop kar éri fek Kwarén kar toropwaprá paokop i konapon. Ae konapan maok, nánkár kotnap ke fek te am fárakap te yoporop touwe tokwae sámp mwanapon.”

---

⁴³ **20:43:** Sng 110:1

21

Ankank moráp yupu Kwarén ofa sánkámp kar

¹ Jisaso lotu nap tokwae mek yakrá énounkouprá yakria nke nánko maok, mani tokwaeráp arop fárakapao náráp ofa mani lotu nap tokwae mekamp bokis mek épér. ² Aenapo maok, Jisaso nke nánko, kae yupu ankwap mani mo námpao maok, mani kánanke anánkamp támao mwaran sankoropea bokis mek sir. ³ Aenánko maok, Jisaso sérrá, “Ono yumwan kare sénampon: Mámá mani monámp kae yupu mani tokwae kar sirarea arop ankwap fárakapao sinapan kwe-pwarámon.” [◊]

⁴ Am kápae kare arop fárakap te mani kápae kare ankwapmwaek tank nánko, ankwapmwaek mwar Kwarén sánk napono. Aeno mámá kae yupu te fir sámpá fánaenámp te ankwap tank mo karenámpao maok, ankár ponankor sinámon.”

Pwar naenámp ke fek ankank korop naenámp kar

Matyu 10:17-22; 24:1-14; Mak 13:1-13

⁵ Arop ankwap fárakap lotu nap tokwae táman sérarrá: “Arop fárakapao kwapwe kare yumwi, tá nkawakwe make ankank koumteouráp aropao Kwarén kwaporok nénk nap tia am nap moperia pwate napon.” Aerapo maok, nopal Jisaso sérrá, ⁶“Mámá ankank yumo oukoumwan nke nap te nánkárap ankwap ke fek te am nap mekamp yumwi ankwap yumwi yumuntuk te tank mono. Am te ponankor aropao momontokoria apárok sir mwapon.” [◊]

[◊] **21:3:** 2 Ko 8:12   [◊] **21:6:** Lu 19:43-44

⁷ Aeránko maok, am arop fárakapao Jisasén turunkrá, “Tisa, mokope ke fek am ankank korop naenámp? Apae ankank manénkir korop nánko, yino táman méria, am ankank korop naenámp ke te wae wonae fekáneria ninik mwanámp?” ⁸ Jisaso sérrá, “Yumo fwapia mér kip. Takria yumwan kápae kare aropao pougewekáp mwanape. Am te apae riteanápe ‘Námo te am arop tamaono’rá séria, ‘Pwarnámp ke oukoumwan wae wonae fik korop námpono’rá sénapo te, yumo táman wawia maomp weaok mwaek tukup kwapon. ⁹ Tá nánkár wakmwaek yumo yorowarnap purunk, tá yorowar tokwaenap kar waria te, yumo apáp tirkria kour me woukouri kwapon. Am ankank te wae manmékir korop námpao maok, pwar naenámp yae te oukoumwan tamak korop mono.”

¹⁰ Tá mao warko sérrá, “Arop ankwap firao ankwap fi aropan yorowar, tá ankwap kingomp fákárerao ankwap kingomp fákáreran yorowar mwanapon. ¹¹ Táte némp yérur tokwae korop. Tá kápae kare apárok yae-porokwe tokwae korop, touwe tokwae korop naerámp. Aeria yumo nke napo, yámar mek nkakwe make mwar pourouráp ankank koropánkria yumwan apáp tokwae sánk naeane.

¹² Aeno manénkir te am ankank oukoumwan korop mo nánko, yumo Kwaromp firáp yakáp napara, yumwan ti-fápákampria ti-yampourou mwanape. Yumwan lotu nap mek kotia kalabus nap mek kák mwanape. Tá king ntia gavmanomp yi mek érékpá tukupea kot mwanape. ¹³ Yumwan am tak nap te yumo fwap Kwaromp Kar farákáp

mwanap mxae kup támaono. ¹⁴ Aenámpara, yumo, am fárakapan nopal kar sér mwanámp nánap mwarrá niñiki kwapon. ¹⁵ Waeman fwap onoku yiráp táp mek kar papria yumwan yonkwae kour nénk nanampon. Aenanko kápae kare arop yumwan yoporap te, ono yumwan sánknamp karan ták-pwar mo, sámp-anámp mo mwanapon. *

¹⁶ Yiráp éntupwar naropwar, naeounáp, ankárak fi arop, nouroup fárakap, mao kuri yumwan yopor aropamp yaek pap mwarea napon. Aenapo, ankwap fárakap yumo ou mekamp tirá wour mwarea napon. ¹⁷ Am tak nap te, yumo Kwaromp firáp yakáp napara, arop ponankor yumwan kokwarokria napon. ¹⁸ Táte yiráp me korokamp me puae ankwap ankárakamp kwaporok moyak mono. ¹⁹ Aenámpara, yumo kárákáre fek fokopeyakápria, yumokuráp yiki yakápá yakáp mwanap sámp mwanapon.”

Jisaso ‘Jerusalem kwatae pap mwanap’rá sénámp kar

Matyu 24:16-21; Mak 13:14-19

²⁰ Tá Jisas ankwap kar sérrá, “Aeno táte nánkár yumo nke napo, ami fákáre koropea Jerusalem sámp-saokor napo te, yumo táman mér kip: Taun souroumpour mwanap ke te wae wonae fik námpon. * ²¹ Am ke fek te arop fárakap apár Judia mek yakáp nap te ankár piríkimpea you mek pok mwarea napon. Tá arop fárakap Jerusalem mek yakáp nap ankár am taun pwararea ankwapok piríkimpá tukup mwarea

* ^{21:15:} Lu 12:11-12   * ^{21:20:} Lu 19:41-44

napon. Tá arop ankwap fárakap némp kánanke-táráp fekmwaek yakáp nap Jerusalem mek te tukup mo kareno. ²² Am ke te Kwaro sokoronap arop fárakapan nopok touwe kwatae sánknámp kenon. Aenámpara, am kar ponankor te Kwaromp buk fek yak námp kare kar korop naenámpón. ²³ Koumteou tárápu yakáp nap, tá wae yaek fákeyakáprá mom wunnap koumteou am ke fek te koupoutáráp nape! Am apár mek te touwe tokwae korop nánko, Kwaromp yonkuae pwarámp te waeman am mekamp koumteouráp aropan sámp naerámpón. ²⁴ Ankwap fárakap bainat fek faoporrá éperrá, ankwap fárakap fápákamánkia ankwap-fi ankwap-fi mekmwaek ti-tukup mwarea napon. Takria ankwap fi arop fárakapao Jerusalem poukeyakáprá tukupea Kwaro ‘Wae tamaono’rá sénámp fek pwar mwanapon.’” ²⁵

‘Wakmwaek Aropamp Táráp ék naenámp’rá sénámp kar

Matyu 24:29-36; Mak 13:24-33

²⁵ Tá Jisas warko ankwap kar sérrá, “Pwarnámp yae korop naeria nánko, yámar, yunk, térmeamp pourouk nkawakwe make ankank koropánk nánko, solwara tokwae souroukoupriaka purunk tokwae nánko, apárokamp arop fi ponankor nkea yonkuae touwe foforia apáp tırinka wae mwanapono. ²⁶ Am ankank apárok korop naerianánko, kápae kare koumteouráp arop nínikria apáp tırinkria yi mánmán mwanape. Am te apae riteanápe, yámar mekamp térmeráp ankank sámpá wuwi

---

²⁵ **21:22:** Dan 9:25-26   ²⁵ **21:24:** Ais 63:18-19; Dan 8:13; Ro 11:25

naerámon. [◊] 27 Am ankank koropea pwaránko, Aropamp Táráp koumwe meknámp kárákáre tokwae ntia wae tokwae méntér ék nánko, nke mwanapon. [◊] 28 Am ankank fi yokorrá korop nánko, am ke fek táman yumo ankár fokopeyakrá narek tokoreyakáp mwanapon: Kwaro yumwan warko éréképea yámar mek pok naenámp ke te wae wonae fik korop námon.”

*Yao fikan wounápnámp kar
Matyu 24:32-35*

29 Tá warko am fárakapan wounáp kar arakrá sér, “Yumo yao fikrap ankwap yao aran nkenke. 30 Táte yumo nke napo, pwae páre nánko te, ‘Oukoumwan te yámar kwapwe naenámono’rá sér i konapon. 31 Táte taknámp, yumo nke napo, yámar mek am ankank koropánk nánko te, yumo wae mér mwanapono: Kwaromp firáp taokeyaknámp ke te wae wonae fik korop námon.

32 Ono yumwan kare kar sénampon: Mámá kear mekamp koumteouráp arop fárakap oukoumwan sumpwi mo, yakáp napo, am kápae kare ankank korop naenámon. 33 Yámar me ntia apár te akwapea pwar naenámon. Aeno onomp kar te akwapá moyak mono.”

Jisaso éréképá yárak i konámp arop fárakapan ‘mér kip’rá sénámp kar

34 “Aeno yumo fwapia mér kip. Yumo takria fir kápae ntia mánmán ént fépérrá mánmánrá paokop mwanape. Yumo takria pouroukamp ankankan saráp ninik tokwae mwanape. Take ninik támao

---

[◊] 21:26: Ais 13:6-13; Jol 2:1-2; Yé 6:12-14   [◊] 21:27: Mt 16:27

yumwan oupoupouri fákeyak nánko te, am Arop Tokwae koropnámp yae te koupour kar korpria, ³⁵ aopwerao kouan porokwap konámp niamp naenámpón. Am yae te kápae kare apárok yakápnap arop fi ponankoran korop naenámpón. ³⁶ Ae naenámpara, yumo te ankár fwapia mér kare fek yakáp kip. Yumo ankár Kwarén kar toropwap saráp yakáp napo, yumwan kárákáre sánk naenámpón. Aeria maok, yumwan nkawakwe make touwe kwatae korop námpón kor, yumo fwap kwe-pwararea Aropamp Táráp yumwan yurukup naenámp fek yumo pwarápae mo, fwap fokopeyakáp mwanapon.” Jisas aerá séri pwara námpón. ³⁷

³⁷ Am yinink kumuri yak námp fek te, Jisas koumteouráp aropan lotu nap tokwae mek kar yénkrá farákáp ko, kumuruk Oliv Faonkwekamp némpouk akwapá amp i konámpono. ³⁸ Aenánko kápae kare koumteouráp arop te koumounek kar maomp kar wa mwaria lotu nap tokwae mek korop konapono.

22

Judasó Jisasén outirimp kar

¹ Yis Moráp Pan Fárrá Lotu i konap Pasova Yae wae wonae fik nánko, ² pris tokwae fákáre ntia lo kar yénkrá farákáp konap arop fárakáp mao Jisasén farop mwaria napao maok, koumteouráp arop fárakapo nkeantánia apáprá kánánkámp mokopia farop mwanámpria mwae kup oupourounk.

---

³⁷ **21:36:** Ro 13:10-14   ³⁸ **22:1:** Kis 12:21-27

3 Satano akwapea Judas, ankwap e Iskariot, maomp ninik mek noumpoukoup. Am Judas te Jisas érékpá yárák i konámp éntér-sámpramp arop fárakap oumekamp. **4** Mao akwapea, pris tokwae fákáre ntia lotu nap tokwae taokeyakáp konap soldia fákáre méntér tankrá, Jisasén am arop fárakapamp yaek sánk naenámpan sérrá am naenámp mwaé kup oupourounk. **5** Aenánko maok, am arop fárakapao warákáránkia maok, ‘Fwap amwan mani sánk mwanámp’rá sér. **6** Aenapo maok, Judas am fárakapamp kar wawia ‘Fwapono’rá séria maok, mao, arop nke mo nap ke fek am fárakapamp yaek Jisas sámp-sánk nanam-pria mwaé yororia yépék.

*Pita ntia Jon Pasova fir nánapnep kar
Matyu 26:17-25; Mak 14:12-16*

7 Yis Moráp Pan Fári konap Yae wae korop. Am yae fek te sipsip morok, am Pasova fár mwanámpria yénkép i konapon. **8** Aenámpantá Jisaso Pita ntia Jonén tirá kéréprá, “Yumo akwapea Pasova fir nánapia nepo, nomo fár mwanámpón.” **9** Aeránko maok, am arop yaworao Jisasén turunkrá, “Amo nik nap te, yino maok nánap nen-empon?” **10** Mao am arop yaworan sérrá, “Yumo wawenke! Yumo Jerusalem mek akwap nepo, arop ankwap sospen mek ént yínkípea férek papea * samprá akwap námp yumwan mwaeaok kíkip naenámpón. Aenánko, yumo mao akwapnámp nap mek am mek maomp wakmwaek akwap kip. **11** Aeria yumo ankár am nap naropwarén

---

* 22:3: Jo 13:2   * 22:10: Mk 14:13 fekamp kar fi fek nkeae.

sérrá, ‘Amwan yinomp Tisa sérrá, “Námo náráp éréképá yárak i konamp arop fárákapént Pasova fir fánanamp nap aokore te maok yak námpon?”

’ ¹² Aerá turunk nepo, mao yumwan narekamp aokore tokwae kákánarráp tankáp i konap fae ankank tankáp námpráp yénkép nánko, yumo am mek Pasova fir nánap kip.” ¹³ Am arop yawor akwapea, waeman Jisaso séri námpaok taknámpia maok, wae Pasova fir nánapi pwar.

*Jisaso éréképea yárak i konámp aropan pan ntia
wain néknámp kar*

Matyu 26:26-30; Mak 14:17-26; 1 Korin 11:23-25

¹⁴ Am fár mwanap ke korop nánko, Jisas náráp éréképea yárak i konámp aposelént fár mwaria tankáp. ¹⁵ Aeria mao am fárakapan sérrá, “Ono nánkár wakmwaek te touwe tokwae sámp nanampara, manmékir yumont mámá Yae Tokwae fek Pasova fir fánaeria warákár tokwae nampono.

¹⁶ Ono yumwan sér rae: Ono te warko Pasova fir fár mono akwapea Kwaro náráp firáp taokeyak naenámp ke fek am Pasova fánámp fi kare érik koropnámp ke fek fánanampon.”

¹⁷ Aeria maok, mao wainráp kap sámpea Kwarén kar fáparákia am fárakapan sérrá, “Yumo má sámpea ou fápárákaprá fárenke. ¹⁸ Ono yumwan sénampon: Ono te oukoumwania nánkárap kor wain ént fár mono, akwapea Kwaro náráp firáp taokeyak naenámp ke korop námp fek fánanampon.” ¹⁹ Aeria maok, warko mao pan sámpea fákeyakrá Kwarén kar fáparákia pwarará, fopwaria am fárakapan nénkria maok, sérrá, “Mámá te onomp pourounono. Ono yumwan

yaewour naenámpria nénk nampon. Kápae kare por yumo takria onan ninik kip.” ²⁰ Pasova fir ponankor féperia pwarapo, tá taknámp ankwap wainráp kapan kor takrá sér, “Mámá wain te onokump yíri fek kontrak wourékam papea pwar namp wounápono. Aeriaka am yíri te yiráp por kwarákárria yumwan yamokwap námpón. ²¹

Aeno yumo nkenke: Am arop onan yopor aropamp yaek pap naerianámp te onont mámá kákánar fek fárrá tank námpón. ²² Aenámpan maok, Aropamp Táráp te fwap Kwaro nánapi tenámpaoak akwap naenámpón. Aeno man yopor aropamp yaek sánknámp aropao maok, mao te koupouteane!” ²³ Mao aerá sénánko maok, am arop fárakap námoku kok turunkuprá, ‘Ae te wa mokop tak kun?’rá sérar.

‘Wa mokop tokwae karono’rá sérarnap kar

²⁴ Táte warko Jisaso éréképea yárak i konámp arop fárakap námoku ou mek táman kar yorowarrá, ‘Wa mokop nomp tokwae kar yak naenámpón?’rá sérar. ²⁵ Aerapo maok, Jisaso am fárakapan sérrá, “Mámá apárokamp king tokwae te kárákáre tokwae napara, arop poukeyak nánko, arop fárakapao, mao te arop yaewour kwapwe konámprá ninik mwanapria napon. ²⁶ Aeno yumo te takrá niniki kwapono. Yumo ou mek arop tokwae kar yak naerianámp te, ankár nánae karao wakmwaek yak konámp niamp kuno. Tá yumwan taokeyaknámp arop te ankár yaewour naenámp tére arop niampi yak naenámpón. ²⁷ Ae te wa tokwae karono?

²⁰ **22:20:** Jer 31:31-34   ²¹ **22:21:** Sng 41:9; Jo 13:21-22   ²² **22:22:** Ap 2:23   ²³ **22:26:** 1 Pi 5:1-5

Arop tankrá fir fánámp ni, nopal tére arop fir nánapi sankoropá sánknámp arop nie? Am arop tankrá fir fánámp támao maok, tokwae karono. Aeno ono yumo ou mek yak namp te, tére arop arákarea yumwan yaewour nampon. ☲ ☳

28 Ono wokwaek nkakwe make touwe sámp nampon kor, yumo onan pwarará pírikimpá tukup mono. Waeman onont yakápi napon.

29 Onomp Naropwaro maomp firáp poukwapá yak nanamp kárákáre sáp námpán, tá taknámp ono am kárákáre yumwan nénk nampon. **30** Ono am Kwaromp firáp taokeyak namp mek te yumo fwap onomp kákánar fek fir féperrá ént fépér mwanapon. Yumo fwap kingomp sia fek tankápria éntér-sámpramp Israel fi mekamp koumteouráp arop fárákapan yurukup mwanap arop fárákap yakáp mwanapon.” ☲ ☳

Jisaso ‘Pita námwan younkwe sinaean’rá sénámp kar

Matyu 26:31-35; Mak 14:27-31; Jon 13:36-38

31 Jisaso am kar séria pwarará, Pitan sérrá, “Saimon, Saimon, wawae! Kwaro takorianánko, Satano, wa mokop Kwarént koumpeyak nánko, wa mokop Kwarén pwaran nke nae ritea yumwan yampourou naeria waeane. ☲ **32** Aenámpán maok, ono wae amwan yaewourria Kwarén sénanko, amo onan mérap te onan ankár pwarará akwap mono. Warko wakmwaek arákarrá ononampok

✡ **22:27:** Mt 20:25-28   ✡ **22:27:** Jo 13:12-15   ✡ **22:30:** Mt 19:28

✡ **22:30:** 2 Ti 2:12   ✡ **22:31:** Jop 1:6-12; 2:1-6; Amo 9:9; 2 Ko 2:11;

1 Pi 5:8

koropria waráp ankwapyaenápén kárákáre sánk nanapon.” [◊]

³³ Aeránko, nopol Pita man sérrá, “Tokwae Kar, ono te waeman amwan fákapria te, onan méntér fákap mwanapria nánap nampon. Tá ono wae-man amont sumpwi nanampria nánap nampon.”

³⁴ Aeránko nopol Jisaso Pitan sérrá, “Pita, ono amwan sénampon: Mámá kumuruk oukoumwan mámá kakaruk fárámp mo námp fek, amo yinínk por onan te ‘Mér mo nampónorá sénae rapon.’”

*Jisas náráp éréképá yárák i konámp arop fárákapan
‘Mér kip’rá sénámp kar*

³⁵ Tá warko Jisaso am fárákapan sérrá, “Wokwaek ono yumwan tirá kérépanko tukupap fek te paus mani, brasbel, su, aráte ti-tukup moiapon. Am ke fek te yumo ankank ankwap moiap ni, fwap nie?” Aeránko maok, nopol am fárákapao sérrá, “Mono.” [◊] ³⁶ Aerapo maok, Jisaso am fárákapan sérrá, “Oukoumwan te arop maomp paus mani tank nánko te, sámp, brasbelan kor tak. Táte arop bainat mo námp kwamp te, náráp waempyam aropan sánkria am fekamp mani sámpea bainat ankárak sámp kun. ³⁷ Am te apae riteanápe, Kwaromp Buk fek profet kar arakrá sér, ‘Kwatae niníkráp arop ou mek tapokwapá kouroump napon.’ Ono yumwan sénampon: Kwaromp Buk fekamp onan sénámp profet kar waeman ankár korop naenámpón.” [◊]

³⁸ Aeránko nopol am fárákapao sérrá, “Tokwae Kar, amo nkeae! Yino wae bainat anánkaopwe

---

[◊] **22:32:** Jo 17:9,11,15; 21:15-17   [◊] **22:35:** Lu 9:3   [◊] **22:37:**
Ais 53:12; Lu 22:32-33

tank námpón.” Jisaso am fárakapan sérrá, “Aenánko te wae támaono.”

*Jisaso Oliv Faonkwek kar toropwapimp kar
Matyu 26:36-46; Mak 14:32-42*

³⁹ Takia pwarará, Jisas Jerusalem taun pwarará Oliv Faonkwek wokwaek i konámpnámp taknámp náráp éréképá yárak i konámp arop fárakap éréképea akwap. ⁴⁰ Akwapea am fekria am fárakapan sérrá, “Yumwan Satano poupwekápantáno. Kwarén sénapo, ankár yumwan yaewour naenámpón.” ⁴¹ Aeria maok, mao am fárakapan am fek párokoprá panek tae morok 30 mita fek akwapea kwaráp torokomprá Kwarén arakrá sér, ⁴² “Ayao, amo fwap tak naeria te amo onan touwe sáp mwanap má sámp-sinanapon. Aenanapan maok, onomp ninikaoki kwapono. Mono. Amo ankár amokuráp ninikaokampo.”

⁴³ Aerá sénánko maok, yámar mekamp ensel ankárakamp maonámpok koropea man kárákáre sánk. ⁴⁴ Jisaso am touwe sámp naenámp táman yonkwae sakáp tokwaeria kárákáre fek Kwarén kar toropwap. Aenánko maok, maomp pouroukamp fápáre te yiři niampria apárok firíkip pikrínk.

⁴⁵ Mao Kwarén séria pwarará fokopeyakea maok, akwapea éréképá yárak i konámp arop fárakapan nke nánko, am fárakap te ankank kwatae Jisasomp pourouk korop naenámp táman yonkwae touwe tokwaeria kour porokwe nánko, pampi yakáp. ⁴⁶ Aenapo, Jisaso am fárakapan sérrá, “Apaerá pamp rape? Yumo fárámpea Kwarén

sérenke. Takria Satanomp níník koropea yumwan sámp nánko, kwatae níník fek tukup mwanape.”

Judaso Jisasén yopor aropamp yaek papnámp kar

Matyu 26:47-56; Mak 14:43-50; Jon 18:2-11

⁴⁷ Jisaso oukoumwan am kar takrá sérrá yak nánko, kápae kare arop ou wae korop. Aenapo am arop Judas, mao te am éntér-sámpramp érékpá yárak i konámp ou mekampao maok, mao mekia am fárakapan mwae yénképrá korop. Mao koropea Jisasomp wonae fikria man koupwiyakrá aop mukur naeria. ⁴⁸ Aenánko maok, Jisaso man sérrá, “Judas, amo Aropamp Táráp kwekárrá koupwiyakrá aop mukuria yopor aropamp yaek sánk nae rape?”

⁴⁹ Am érékpá yárak i konámp arop fárakap Jisasént yakápi napao, Jisasén sérrá, “Amo níník nap te, yino má arop fárakapan bainat fek faoporrá épér mwanámp nie?” ⁵⁰ Takria maok, arop ankárankamp am ou mekampao bainat ér-sámprá pris taokeyak konámp aropamp tére konámp aropan karámp-sírrampweria yae-párák mwaekamp woupwi kor mwar aop-sínánko piká párakap. ⁵¹ Aenánko, Jisaso nkea sérrá, “Amo nopok i konap níník te ankár pwarae!” Aeria maok, Jisaso warko am aropamp woupwi kor sámprá kirímpá pwar nánko, warko wae kwapwe kare yak.

⁵² Aenánko, Jisaso pris tokwae fákáre ntia lotu nap tokwae taokeyakáp konap soldia fákáre ntia Juda fi taokeyakáp konap arop fárakap man sámp mwaria korop nap táman sérrá, “Yumo bainatráp

yaopwae tia yorowarinámp aropan sámp mwaria korop konap niamp korop rape? ⁵³ Kápaē kare kumur ono yumont lotu nap tokwae mek yak namp fek te, yumo onan sámp moiapono. Aeno oukoumwan mámá ke fek yiráp kerao korop námpon. Oukoumwan mámá fae tákáre ke fek kírikípamp kárákárerao kwe-pwar námpon.” [☆]

*Pita 'Jisasén mér mono'rá sénámp kar
Matyu 26:57-58,69-75; Mak 14:53-54,66-72; Jon
18:15-18,25-27*

⁵⁴ Aerá séri pwaránko, Jisasén wae sámpea tukup. Man warámp-santukupea pris taokeyak konámp aropamp nap mek napo, Pita te am fárákapamp wakmwaek kwarok-te kwarok-te akwapea panek tae morok yak. ⁵⁵ Arop ankwap fárákapao pris taokeyak konámp aropamp nap yaknámp yár mek yaomwi yankia pwatea am fek tankáp napo, Pita akwapea méntér yaomwi fek tank. ⁵⁶ Aenánko, pris taokeyak konámp aropamp tére konámp yupu Pitan énounkoupia am arop fárákapan sérrá, “Mámá aropao kor Jisasént yak námpono.” ⁵⁷ Aeránko maok, nopok Pita sérrá, “Mono! Ono am arop te mér mo nampono.” ⁵⁸ Aeritea tank tae morok nánko maok, tá warko arop ankwap ankárankampao man nkea sérrá, “Amo kuri amo maomp firáp arop támaono.” Aerámpan maok, Pita nopok sérrá, “Ono maomp firáp arop te mono.” ⁵⁹ Tá wakmwaek ankárankamp ke akwap tenánko, arop ankwap am tankápnap arop fárákapan tékén sérrá, “Kare karono. Mámá aropao kor méntér yak námpon. Mao te Galili mekamp aropono.”

[☆] **22:53:** Lu 19:47-48

60 Aeránko maok, Pita nopal man sérrá, “Ono amo sénap kar am te mér mo nampon.” Aeránko maok, am ke fek táman kakaruk fárámp. **61** Aenánko maok, Jisasó kotrá yak námp feknámp mankrá sámp-arákarrá Pitán tokoreyak nánko, Pita warko wokwaek Jisas sérimp kar am níník. Wokwaek mao sérrá, ‘Mámá kumuruk oukoumwan kakaruk fárámp mo nánko, amo yinínk por sérrá, “Ono Jisas te mér mo nampono”rá sénanap’ rimp kar warko níník. **62** Aeria mao yár ménki porok oukur akwapea yár younkwek yakrá yonkxae touwe tokwaeria éma wae.

*Rom mekamp soldia fákáre Jisasén wourouumprá
amomoránkria porokwapnap kar
Matyu 26:57-58; Mak 14:55-64; Jon 18:12-14, 19-
24*

63 Aenko maok, Jisasén sámpá tukupap, soldia fákáre [†] man wouroump séria man yae fek fukiapon. **64** Am fárákap te Jisasomp yimetápok waempyam woukoupea pwarará, porokwaprá man arakrá turunk, “Amoku méria profet kar fek sérae: Amwan te wa porokwapán?” **65** Ankár takrá tukuprá kápae kare ankwap wouroump kar sérariapon.

*Jisasén Kaunsilo nke námp fek kotiap kar
Matyu 26:59-66*

66 Tá warko wakmwaek yámar aok nánko, Juda fi taockeyakáp konap arop ntia pris tokwae fákáre ntia lo yénkrá farákáp konap arop fákáre koupoukour napo, arop ankwap fárákapao Jisasén

---

◊ 22:61: Lu 22:34   **† 22:63:** ‘Rom mekamp soldia fákáre’rá sénámp te “Juda Tére konap Níník” Buk 2 kware 73 fek nkeampo.

warámpea am Kaunsil ‡ fákáreaonapok tukup napon. Aenapo maok, am Kaunsil fákáre Jisasén turunkrá, ⁶⁷ “Amo yinan sérae: Amo te Krais ni mo nie?” Aerapo maok, nopal Jisaso am fárakapan sérrá, “Ono yumwan sénanko te, yumo mér mo mwarea napon. ✠ ⁶⁸ Tá ono yumwan ankwap kar turunk nanko te, yumo onomp kar pwarokwaprá sér mono. ⁶⁹ Táte oukoumwania nánkárap wakmwaek Aropamp Táráp Kárákáre Tokwaeráp Kwaromp yae-párák mwaek tank naenámpón.” ✠

⁷⁰ Aeránko maok, am fárakap ponankor Jisasén sérrá, “Ae te tak napara, amoku támao amo Kwaromp Táráp nie?” Tá nopal mao am fárakapan sérrá, “Yumoku támao takrá sénapon.” ⁷¹ Aeránko maok, am fárakapao sérrá, “Nomo apaerá ankwapamp kar wa mwaria yépék mwanámpáná? Weman námokuráp táp meknámp mámá kar sénánko, nomo wa námpono.”

23

Jisasén Pailato nke námp fek santukupá kotiap kar

¹ Aeria maok, ponankor ferámprá Pailatonámpok Jisas warámpá tukup. ² Warámpá tukupea man kotria sérrá, “Yino nke nánko, mámá arop te Juda fi yino i konámp ninik sámpá yampourou námpono. Tá mao sérrá, ‘Ono támao ono Krais, ono Kingono’rá sér i konámpono. Tá yino Sisarén takis sánk mwarianánko te, mao

---

‡ **22:66:** ‘Kaunsil’: “Juda Tére konap Ninik” Buk 2 fekamp kware 55 fek nkeae. ✠ **22:67:** Jo 10:24-26 ✠ **22:69:** Ap 7:56

taokor konámpono.” ³ Aerapo maok, Pailato Jisasén turunkrá, “Amo te Juda fákáreramp king nie?” Aeránko, mao nopok Pailatomp kar pwarokwaprá sérrá, “Amoku támao amo takrá sér rape.” ⁴ Aeránko maok, Pailato pris tokwae ntia koumteouráp aropan sérrá, “Ono te mámá aropan am fek kot mwanap ankank te nke mo nampono.” ⁵ Aeránko, tá nopok am fárakapao kar kárákáre fek sérrá, “Mao mámá Judia apár mekmwaekamp arop fárakapan kar yénkrá farákáp nánko, arop ponankor Gavmanomp kar ták-sír mwanap niník yak námpono. Mao am tak námp te apár Galili meknámpia koropea mapek námpón.”

Jisasén Heroto nkemp fek kotiap kar

⁶ Pailato am kar wawia am fárakapan turunkrá, “Mámá arop te Galili mekamp nie?” ⁷ Aeránko maok, sérrá, ‘Jisas te Heroto poukwapnámp apár mekampono’rá sérapo maok, Pailato Jisasén Herotonámpok sámp-kérép. Am ke fek te Heroto kor Jerusalem mek yak.

⁸ Aenánko maok, Heroto Jisasén nkea mao warákár tokwae. Wae manmékir Jisas térenámp kar wawia mao man nkeaka, Kwaromp kárákáre yénkép nánko, man nke nae karrá yakámon. ⁹ Aeria maok, Heroto man kápae kare ankank turunkupánko maok, Jisas te nopok maomp kar ankwap pwarokwaprá sér mo. ¹⁰ Pris tokwae fákáre ntia lo mérnáp tisa fákáre koropea wonae fik yakáprá Jisasén tékén sérarrá, koti-apono. ¹¹ Tá Herot ntia maomp soldia fákáre,

---

³ 23:2: Lu 20:20-26   ⁵ 23:8: Lu 9:9

mao te kingonorá Jisasén wouroumprá amomoránkiapono. Aea maok, Heroto séránko kingo yirímp konámp niamp waempyam kwapwe kare sámpea maomp pourouk yirímpaea Pailatonámpok arákarrá sámp-kérépapono. ¹² Wokwaek te Herot ntia Pailat te nonopok yoporipao maok, oukoumwan am ke fek te nonopok nouroup nepono.

Pailato 'Jisasén soldia fákáreramp yaek sánkámp kar

Matyu 27:15-26; Mak 15:6-15; Jon 19:1-16

¹³ Tá Pailato warko pris tokwae fákáre ntia Kaunsil fákáre, tá arop ponankor wumwi nánko, koropeaka koupoukour. ¹⁴ Aenapo, mao am fárakapan sérrá, “Yumo ononampok mámá arop warámpá koropea sérrá, ‘Mao aropamp ninik sámpá yampourou námp’rá sénapan maok, yumoku kareao wa nap fek turunki nampono. Yumo wawenk: Ono mámá aropan am fek kotnap ankank te nke mo kar nampon. ¹⁵ Heroto kor nke moria warko nomonámpok arákarrá sámp-kérép námpón. Nomo mámá aropan sumpwi pap mwanámp fi te yak mo kare námpón. ¹⁶ Aenámpara, ono soldia fákáreran sénanko, ain tákáre tokoropramp paok fek táraporeá sámp-kérépanápono.” ¹⁷ (Juda fi te arak i konapono: Kápae kare por mao lotu i konap Pasova Yae korop námp fek te Pailato fákápa yaknámp arop aokorop-pwarará, amwar sámp-kérép nánko, akwap konámpón.)

¹⁸ Táte koumteouráp arop fárakap ponankor tékén sérrá, “Am arop te sumpwi papria, Barabasén yinonámpok sámp-kérépae.” ¹⁹ (Am

Barabas te taun mek Gavmanén yorowaria arop ankwapan sámp-wourouumpeanánko, am fek man sámpea fákapá pap napon.) ²⁰ Warko Pailato Jisasén aokorop-pwarará sámp-kérép nae'rá sénánko maok, ²¹ tá am fárakap tékén wumwi kar fek sérrá, “Yaopwae porokopramp fek pukupenke! Yaopwae porokopramp fek pukupenke!”

²² Táte warko Pailato am fárakapan yininkan sérrá, “Am te apae riteanono? Am arop te apae ankanki námpono? Ono te mao am fek fwap sumpwi naenámp ankank te kánanke nke mo nampono. Aenampara, ono sénanko, ain tákáre tokoropramp paok fek fukia sámp-kérépanápono.” ²³ Aenánko maok, am fárakapao ‘Jisasén yaopwae porokopramp fek pukupenk’ ria tékén wumwi kar fek séra waeria, Pailatomp kar te ankár apárok sámp-anámp. ²⁴ Aenapantá maok, Pailato wampweria am fárakapao sénapaokria ‘Takenk’rá sérimpono. ²⁵ Koumteouráp arop fárakap am fákapá yaknámp arop, warko warámp mwarria wumwi nap te Pailato am Gavmanén yorowaria arop ankwap porokwapea sumpwi papámpan man sámp-kérép. Táte am koumteouráp arop fárakapamp karwaokria Jisasén soldia fákáreramp yaek sánkámpono.

Rom mekamp soldia fákáre Jisasén yaopwae porokopramp fek arápap kar

Matu 27:32-44; Mak 15:31-32; Jon 19:17-24

²⁶ Aenko, am Rom mekamp soldia fákáre wae Pailatomp nap pwarará Jisasén warámpá tukup. Takria mwaeaok nke napo, arop Sairini mekamp

Saimon Jerusalem mek akwap naeria korop. Aenánko, man sámpea fákeyakáprá sérrá, 'Jisasén am fek pukup mwanap yaopwae mao námoku samp námp mámá amo man yaewourrá sampae' ria fopwaok. Aenapo, mao am yaopwae kakapea Jisasén éntér papea akwap.

²⁷ Tak napo, kápae kare koumteouráp arop maomp wakmwaek tukup napo, koumteou ankwap fárakap Jisasén yonkwae touwea waeria éménkrá tukup. ²⁸ Aenapo maok, Jisaso sámparákarrá am koumteouran sérrá, "Jerusalem mekamp koumteou, yumo te onantá éménki kwapono. Yumokuráp pourou ntia yiráp tárapuantá éménk kipo. ²⁹ Am te apae riteanápe, nánkár wakmwaek ankwap ke fek kápae kwatae korop naenámpono. Am ke fek koumteou mapo yakáp nap, tá tárap samp monap, tá tárap mom wurump monap, am fárakap fwap warákár mwanipono. ³⁰ Am ke fek táman touwe tokwae kwatae kare korop nánko, koupour sumpwi mwaria am arop fárakapao péri wi tokwaeran sérrá, 'Yumo yinan oupouroupá yakápenke!' Tá faonkwe kánanke-tárapan sérrá, 'Yumo koropea yinan nánánkárenke!' ³¹ Oukoumwan yao yiki yak námp niamp yae-párák kare aropan touwe kwatae sánk napanánko te, nánkár wakmwaek am fárakap támao yao yákáre niamp arop kwataerara, touwe kwatae tokwae yármare kar sámp mwanipono."

³² Táte arop anánkaopwe kwatae ninik nepo, am yaworan kor Jisasént yaopwae porokopramp fek

---

[◊] **23:30:** Hos 10:8; Yé 6:16

pukupia sumpwi pap mwaria éréképá tukup.
³³ Wae tukupea apár faonkwe ‘Arop Me Kor Yaknámp Apár’rá séri konap fek tukupea, Jisasén yaopwae porokopramp fek paprá nil pukupá pwar. Aeria, tá am kwatae níníkinép arop yaworan kor takia Jisasomp wonae fik ankwapan yae-párák mwaek, ankwapan yae-mánkwan mwaekia pukupá pwar. ³⁴ Tak napo maok, Jisaso náráp naropwarén sérrá, “Ayao! Amo am fárakapamp kwatae níník tirá épérampo. Mao am taknap kwatae níník te mér moria napono.” Táte soldia fákáre Jisaso yirímp konámp waempyam ankank ti mwaria satu pilaiapono. ³⁵ Aenapo, koumteouráp arop am fek yakáprá tokoreyakáp napo, Kaunsil fákáre Jisasén wouroumprá sérrá, “Mao te arop ankwap fárakapan yaewour i konámpono. Táte kare, Kraisao námp kwamp te, fwap mao námoku támao yaewourano.” ³⁶

³⁶ Soldia fákárerao kor man wouroump kar séria top i konámp wain ént táp mek sánk mwaria, wonae fik korop. ³⁷ Tá am fárakapao sérrá, “Táte kare amo Juda fákáreamp Kingao nap kwamp te, fwapono, amoku waráp pourou yaewourae.” ³⁸ Táte Jisas me kor páte yaknámp yarápae fek yaopwae kárakére fek kumwiria sérrá, “Mámá te Juda firamp Kingono.”

³⁹ Táte am kwatae níníkinép arop yawor pukup tenap ankwap ankárankao Jisasén wouroumprá sérrá, “Amo te Krais nie? Amo takanánko te, amoku kare yaewourria, yinan mént yaewourae.” ⁴⁰⁻⁴¹ Aeránko maok, táte ankwapao am kar wawia

---

³⁴ **23:34:** Sng 22:18; Mt 5:44   ³⁵ **23:35:** Sng 22:7-8   ³⁶ **23:37:**
Sng 69:21

am aropan yoporrá sérrá, “Nomo touwe tokwae mao sámpnámp niamp take pourouráp sámp nempan maok, am te nomo kwatae niniki nemp fek sámp nempono. Aeno mámá arop te kwatae ninik moi námpan, kwaporok touwe kwatae sánk napono. Amo te man wouroumpria te, Kwarén apáp mák napono?” ⁴² Takria maok, mao Jisasén sérrá, “Jisas e, amo nánkár wakmwaek King yakria, waráp firáp arop taokeyaknap ke fek onan kor ninikampo.”

⁴³ Aeránko maok, Jisaso man sérrá, “Ono amwan kare kar sénampono: Amo te waeman oukoumwan táman onont kwapwe kare némp yámar mek yak nanapono.”

Jisas wae sumpwimp kar

Matyu 27:45-56; Mak 15:33-41; Jon 19:28-30

⁴⁴ Oukoumwan yámar kuk nánko, yámar néntéképria kirikip tokwaerao apár oupouroupea yakrá akwapea kumur mek yámar yinink ke fek.

▫ ⁴⁵ Aenánko, lotu nap tokwae mek Aokore Yiki Kwapwe Kare ménki fek nánkáráp tenapo yak konámp waempyam tokwae am te kuk paerákarea anánk mwaek peari yak. [▫]

⁴⁶ Aenánko, Jisaso tékén Kwarén sérrá, “Ayao, amo onomp waemp taokeyakaeria waráp yaek sánk rae.” Aerá séria maok, mao wae sumpwi. [▫]

⁴⁷ Aenánko maok, soldia fákáreramp kepten am táman nkea Kwaromp e narek sampokrá sérrá, “Kare karono! Mámá arop máte yae-párák kare aropono!”

[▫] **23:44:** Lu 18:31; Amo 8:9   [▫] **23:45:** Kis 26:31-33; 36:35; Hi 9:2-3,6-8   [▫] **23:46:** Sng 31:5

48 Táte kápae kare koumteouráp arop koropea tokoreyakáp napo, am ankank korop nánko nkea, apae mao yae-párák kare arop sumpwi papeanoria námokuráp éntér kor fek yae porokwapea nínik tokwaerá náráp nap mekmwaek turukump.

49 Tá Jisasomp nouroup ankwap fárakap ntia koumteou ankwap fárakap apár Galili meknámp fárámpea Jisasomp wakmwaek koropap, mao kor panek tae morok yakáprá, am kápae kare ankank Jisas sumpwi námp fek koropánk námp am nke napono.

*Jisasomp yákáre péri kor me mek papap kar
Matyu 27:57-61; Mak 15:42-47; Jon 19:38-42*

50-51 Juda apár mekamp taun Arimatea mekamp arop, maomp e te Josep, mao te kwapwe kare yae-párák kareria, Kwaro náráp firáp éréképea taokeyak naenámp ke korop naenámpria yépékrá yak konámpom. Mao te Kaunsil fákáre mekamp Kaunsil ankwapao maok, manénkir Jisasén farop mwaria Kaunsil kar sérap fek te, mao am arop fárakapamp nínik napént takenkrá nínik moimpon.

52 Am arop te Pailatonámpok akwapea, man 'Jisasomp yákáre sámp nae' ria sénánko Pailato 'Takae'rá sér. **53** Aenánko maok, mao Jisasomp yákáre yaopwae porokopramp fekamp worokwapá sékia waempyam wupwi fek woukoupea sakwapea arop pap mwanámpria péri kor me wourékam wok-waek yoroia pwatariap mek am mek pap. **54** Am yae Fraide te Sabat yae fekamp ankank nánap i konap yae nánko, am Sabat ke wae wonae fik korop námpono.

55 Am apár Galili meknámp fárámpea Jisasént koropnap koumteou, mao kor Josepomp wakmwaek tukupea am péri kor me nkeria, mao Jisasomp yákáre mokopia papán nke mwaria tukupapono. **56** Nkea pwarará, wae námokuráp nap mek arária tukupea, Jisasomp yákáre forokwap mwanámpria nánákáre kwawpe konámp marasinráp, wel nánapia papá pwarará, loao sénámpnámp taknámp, Sabat yae fek anepériapono.

24

Jisas péri kor me meknámp warko fárámpámp kar

1 Sande fek koumounek kar am koumteou nánákáre i konámp wel ankank nánapi pátariap am tia péri kor me mek tukup. **2** Tukupea nke napo maok, péri worare tokwae arárákarrá koropea me fek nánkáráp tariap te am fek yak mono. **3** Aenánko, am koumteou te me mek yinkea nke napo maok, Jisas Tokwae Karamp yákáre te am mek tank mo. **4** Aenánko, am koumteou, máte mokopia Jisasomp yákáre tank mo námponoria níník tokwae. Takria nke napo maok, arop anánkaopwe Jisasén papap fek wonae fik fokopeyak nepo, maomp pouroukamp waempyam te wae tákapa wae. **5** Aenánko, am koumteou te apáp tirkia me kor woukourrá apárok tokoreyakáp. Aenapo maok, am ensel yaworao am fárákapan sérrá, “Yumo apaeritea sumpwi pátenap meknámp fárámpea yiki yaknámp aropan oupourounk rape? Mao te mamek tank mono. Wae fárámp teane! **6** Yumo ankár wokwaek Galili mek yakámp fek yumwan sérimp kar táman

warko níník kipo.⁷ Mao yumwan arakrá sérimpon: ‘Arop fárákapao Aropamp Tárápan kwatae níníkráp aropamp yaek sánkea napo, man yaopwae porokopramp fek pukupia sumpwi pap napo, apár me mek yiníki yakeaka, warko fárámp naenámp’rá séri námpono.” ⁸

⁸ Aerá sénepo maok, tá am koumteou fárákap wae Jisaso wokwaek sérimp kar am níníkria,⁹ wae am péri kor me pwarará arári tukupea Jisaso éréképea yárák i konámp mom-sámpramp arop fárákap ntia arop ankwap fárákapan am kápae kare ankank nke nap táman farákáprá sériapono.¹⁰ Am koumteou fárákap te Makdala mekamp Maria, tá Joana, tá Jemsomp éntupwar Maria mao yakáp napo, tá koumteou ankwap fárákapao kor méntér yakápria aposel fákáreran am kar farákápapono. ¹¹ Aeapan maok, am aposel fákáreramp ninik te, am koumteou te náráp yi fek nke mono, kwaporok amorikamp karan sénapan mpweria am fárákapamp kar wawia karenoria níník moiapono.¹² Aenapo, Pita fárámprá fárakop akwapea péri kor me mek woukoupeyakrá nke nánko, Jisasén woukoupá papap waempyam mwar tank nánko nkea pwarará, warko námokuráp nap mek arákarrá akwapia, am te mokopi námponorá níník tokwaerá akwap.

Arop anánkaopwerao Jisasén Emeus mek akwapnámp mwaeaok nkep kar

Mak 16:12-13

¹³ Am makár táman Jisaso éréképá yárák i konámp ou mekamp arop anánkaopwe némp

---

⁸ **24:7:** Lu 9:22; 18:31-33   ⁸ **24:10:** Lu 8:2-3; 23:49,55

kánanke Emeus mek akwap neria akwap. Jerusalem pwarará Emeus mek tukup konap te 11 kilomitanono. ¹⁴ Am arop yawor akwaprá námoku támao am Jerusalem mek koropnámp ankank táman sérarrá, ¹⁵ námoku támao turunkrá akwap nepo maok, Jisas námoku kareao am arop yaworan kikípia énénki tapokwapea tukup. ¹⁶ Aenapo maok, am arop yawor te Jisasén te nke nepao maok, man wuri nke mono.

¹⁷ Aenepo maok, Jisaso am arop yaworan turunkrá, “Yumo te apae karan sérarrá akwap repe?” Aerá sénánko, am arop yawor te fokopeyakrá yonkuae touweria maok, ¹⁸ Kliopas maomp kar pwarokwaprá sérrá, “Kápae kare némpouk mwaekamp arop oukoumwan Jerusalem mek yakápria am ankank ponankor mérapono. Ae te amo ankárankampao am ke fek Jerusalem mek koropnámp ankank mér mori kwapono?”

¹⁹ Aerá séránko maok, Jisas am arop yaworan turunkrá, “Am te apae ankankono?” Aenánko nopo am arop yaworao man sérrá, “Mámá Nasaret mekamp Jisaséninap ankank mátane. Mao te profetao, Kwaro nke námp fek, tá arop fárakapao nke nap fek tére kárákáreria, kar kárákáre farákáp konámpono. ²⁰ Nomp pris tokwae fákáre ntia Juda taokeyakáp konap arop fákárerao Gavmanomp yaek pap napo, Gavmano ‘Man yaopwae porokopramp fek pukupenk’rá sénapo, taki napono. ²¹ Aenapan maok, wokwaek te yino arakrá méri námpono: Am arop te Israel firan warko yamok-

---

◊ 24:20: Ap 13:27

wap naeria námpón. Tá ankwap kar te ará: Am ankank koropnámp yae te wae yinink yae akwap tenámpono. ²² Oukoumwán yinomp ou mekamp koumteou yinan korokopá pap napono. Am te ará: Mao koumounék kar tukupea péri kor me mek nke napo, ²³ Jisasomp yákáre tank mo nánko, arári koropea sérrá, ‘Yino ensel nke nánko, mao sérrá, “Jisas yiki yak námpono.”’ ²⁴ Aenapo, arop ankwap fárákap yino ou mekamp tukupea péri kor me mek nke napo, am koumteou séri nap ankár take pourouráp nke napono. Aenapan maok, mao karean te nke moi napono.”

²⁵ Táte Jisas am arop yaworan sérrá, “Yiráp nínik te épérépria profet fákáreramp kar koupour kar mér mo nepono. ²⁶ Am te arakrá sériapono: ‘Krais te ankár manénkir touwe sámpea, wakmwaek pokea Kwarént wae tokwae kwapwe fek tank naenámp’ riapon.’” ²⁷ Aerá séria maok, Moseso kumwinámp kar feknámpia akwapea, profet fákárerao kumwiap kar am arop yaworao wanep fek farákápria maok, Kwaromp Buk fek Jisas námoku karean sénámp kar fi am ponankor farákápámpono. ²⁸

²⁸ Takrá tukupea, am arop yaworao akwap nerianep némp wonae fikria, Jisas te wae némp kámá-pwarará kánámpár akwap naeria námp ni-amp. ²⁹ Aenámpantá maok, am arop yaworao Jisasén sérrá, “Wae yámar porokor nánko, kirikíp naereane! Amo yinont mapek yakae.” Aerepo maok, Jisaso wae am arop yaworént nap mek

---

^{24:21:} Lu 1:68; 2:25; Ap 1:6   ^{24:23:} Lu 24:1-11   ^{24:27:}
Ais 53:12; Sng 22:1,7-8,16-18; 69:21

akwap. ³⁰ Tá wakmwaek tankáprá fáneria nepo, Jisas méntér tankria pan sámpea Kwarén ‘Aesiōrá séria pwarará, fékéria arop yaworan nénk. ³¹ Aenánko am arop yawor wae Jisasén wuri nkeeria, mér nepo, Jisas kwaporok am fek moyak nánko, am arop yawor te warko man nke mo. [✳] ³² Aeria maok, námoku támao sérrá, “Wi! Nomo mwaeaok korop námp fek nomwan kar farákápria, Kwaromp Buk fek yaknámp ninik fi kor farákáprá sénánko, am ke fek táman nomp ninik mek párákap nánko, nomo korokopria nomp ninik érik farákára námpono.”

³³ Am arop yawor takrá séri pwarará, am kumur mek táman fárámprá Jerusalem mek arákarrá akwapea Jisas éréképea yárák i konámp mom-sámpramp arop ntia maomp nouroup ankwap fárákap koupoukour tankáp napo, am mek akwap. ³⁴ Aenepo maok, am fárákapao sérrá, “Wae kare kar Jisas Tokwae Kar te warko fárámpeanánko, Saímono man wae nke námpono!” ³⁵ Aerapo maok, tá am arop yaworao kar mao mwaeaok nkenep kar am farákáp. Aeria maok, am arop yaworao sérrá, “Mao te pan fékéria yinan ti-sáp nánko, yino wae wuri nke nempon.”

Jisaso éréképá yárák i konámp arop man nkeap kar

*Maty 28:16-20; Mak 16:14-18; Jon 20:19-23;
Aposel 1:6-8*

³⁶ Oukoumwan táman am kar sérarrá tankáp napo, Jisas námoku kwaporok kuk fokopeyak.

³⁷ Aenánko maok, am arop fárákap nkerá

[✳] **24:31:** Lu 24:16

paokoprá, waemp ritea kokorokoria apáp tirink.
38 Aenapo maok, Jisaso am fárakapan yoporrá, “Yumo apaeritea kokorokoria ninik tokwae rape?
39 Yumo onomp pu yae má nkenke. Ono kare támao nampono. Yumo onomp pourouk sámpá nkenke. Waemp te ononampnámp maknámp émiráp kour yak mono.” **40** Aerá séri pwarará, am fárakapan náráp pu kor yae kor yénkánko,
41 am fárakap nkea warákáránk napao maok, oukoumwan fwapia mér moria ninik tokwae. Aenapo, Jisaso am fárakapan sérrá, “Ae te fir tank mákáne?” **42** Aeránko éntékan tákáre yankapramp sánk napo, **43** mao sámpea am fárakapao nke nap fek fár.

44 Aeria am fárakapan sérrá, “Ono wokwaek oukoumwan yumont yakamp fek ono yumwan wae sériamp támaono: ‘Kápae kare ankank wokwaek onan korop naenámpan Moseso kumwimp lo, tá profet fákárerao kumwiap kar, tá Buk Song fek kumwiap kar am te waeman ankár take pourouráp korop naenámp’rá sériampon.” **45** Aerá sériaka, am fárakapao Kwaromp Buk fek yaknámp kar ninik sámpanáponoria [✡] **46** arakrá sér, “Kwaromp Buk fek arakrá sénámpón: ‘Krais te ankár touwe sámpea yinink kumur fek warko ankár apár me meknámp fárámp naenámpón. **47-48** Aeanánko, maomp e fek arop fárakapao kápae kare arop firan kar farákáp napo, arop fárakap kwatae ninik pwarará, Kwaronámpok korop napo, mao am fárakapamp kwatae ninik tirá épér naenámpón. Onomp tére, onomp yárak ponankor yumo yumokuráp yi fek nkea,

---

[✡] **24:45:** Lu 24:27

yumokuráp woupwi fek wawi napara, yumo ankár Jerusalem meknámpia, ankwap némpouk mwaek am kar ponankor farákáprá paokop kipo. **49** Yumo wawenke: Yumwan onomp Naropwaro 'Yiki Kor Spirit sámp-kérép nanamp'rá sérimp te, ono wae oukoumwan yumanapok sámp-kérép nanampono. Aeno yumo ankár Jerusalem mek yakáprá yépék napo, am yámar mekamp kárákáre yiráp pourouk ékia woukoup naenámpono.” **✡**

Kwaro Jisasén warko warámpea yámar mek pokámp kar

Mak 16:19-20; Aposel 1:9-11

50 Jisaso am fárakapan takrá séri pwarará, éréképá akwapea, némp kánanke Betani mekria maok, am fárakapao yakápnap mwaek yae nareki fákeyakrá am fárakapan ourour nénk. **51** Am ourour nénkrá yak nánko, Kwaro Jisasén wae warámpea yámar mek pok nánko, Jisas wae am fárakapan pwar. **52** Aenánko, am fárakap kwaráp torokomprá man lotu. Takia pwarará, wae warákáránkia Jerusalem mek arári tukupapono. **✡ 53** Tá kápae kare por lotu nap tokwae mek yakáprá, Kwaromp e sakapiapono.

✡ 24:49: Jo 15:26; 16:7   **✡ 24:52:** Jo 14:28

**Kwaromp Kwapwe Kare Kar
The New Testament in the Karkar-Yuri Language of
Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Karkar-Yuri long
Niugini**

Copyright © 1994 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Karkar-Yuri

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-01-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Mar 2024 from source files dated 31 Aug 2023

7103f8db-88c2-5fec-8ac4-0edfac04e885